

IX. évfolyam
2011.
3. szám
Megjelenik
kéthavonta
450 Ft

HIT – MAGYARSÁG – ÉRTÉK

Szent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

Rózsahölgyek

Világbirodalom a
szeretet és jóság
nevében

Sipo Gyula

Hiszek Törökbálint
kiválasztottságában

Szereteláng

A világ 67 országában több
millióan imádkoznak és
engesztelnek a Szereteláng
üzeneteinek szellemében

Sándor István

„Velem tehettek amit
akartok, de Krisztus
győzni fog...”

Képes beszámoló a
Nyeregszemléről, az
Ősök Napjáról,
a Magyarok Országos
Gyűléséről és a
Nemzeti Vágtáról

**És mégis! Lovasnemzet
a magyar!**

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSEPÍTÉSBEN

VERITAS-LAKÁSOK 2011-BEN

**KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN ÉS A XIII. KERÜLETBEN
KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL! 340.000 – 400.000,- Ft/m² áron**

XIII. kerület, Rokolya 32.

Budapest XIII. kerület Rokolya utca 21. tervezett átadási határidő: 2011.08.31.	80 m ² -ig
Budapest XIII. kerület Rokolya utca 32. tervezett átadási határidő: 2011.08.31.	51, 67 m ² -ig
Budapest XIII. kerület Rokolya utca 30. tervezett átadási határidő: 2011. harmadik negyedév	39, 40, 42, 44, 45, 50 51, 54, 61, 71, 75, 77 79, 82 és 85 m ² -ig
Budapest XIV. kerület Szabács utca 5. tervezett átadási határidő: 2011. harmadik negyedév	58, 70, 103 m ² -ig

XIII. kerület, Rokolya utca 30.

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

A Mater Salvatoris Lelkigyakorlatos Ház
2100 Gödöllő Máriabesnyő, Kapucinusok tere 3.

Tel.: +36 28 420 176, Fax: +36 28 510 742

www.matersalvatoris.hu matersal@invitel.hu

2011. október 7-9. (péntek vacsorától – vasárnap ebédig)
Lelkigyakorlat nőknek - Vezető: Sztrilich Ágnes SSS

2011. október 7-9. (péntek ebéditől – vasárnap ebédig)
Lelkigyakorlat minden korosztály számára - Vezető: Kemenes Gábor atya

2011. október 7-9. (kedd vacsorától – péntek ebédig)
Lelkigyakorlat a Szentírásról - Vezető: Turai János atya

2011. október 11-14. (kedd vacsorától – péntek ebédig)
„Papi hivatásunk, mint Krisztusnak lefoglalt élet.”
Lelkigyakorlat egyházmegyei és szerzetes papoknak.
Lelkigyakorlatot kíséri: Gábel Henrik atya

2011. október 14-16. (péntek vacsorától – vasárnap ebédig)
„Istenem, de jó volna, ha Apa, Anya, Lelkiatyá a helyeteken lennétek”
Lelkigyakorlat szülőknél - Vezető: Dr. Kerényi Lajos atya

2011. október 28-30. (péntek vacsorától-vasárnap ebédig)
„Kezdetből fogva Velem vagytok.” (Jn 15,27)
Lelkigyakorlat magányosoknak - Vezetők: Szociális Testvérek

Szent Gellért Lelkigyakorlatos Ház

2016. Leányfalu Móricz Zs. u. 141. Tel: 26/383-212
www.szentgellerthaz.katolikus.hu
Email: szentgellerhaz@katolikus.hu

2011. október 25. (18.00) – október 28. (13.00).
Ft. Stella Leontin atya lelkigyakorlata

2011. október 28. (18.00) – október 31. (13.00).
Ft. Gál Péter atya gyógyító lelkigyakorlata:
„Mit jelent az embernek, hogy Jézus által gyógyulhat?”

2011. november 3. (18.00) – november 6. (13.00).
Ft. Molnár István atya lelkigyakorlata:
„Boldogságra vagyunk teremtve”

ÜDÜLÉSI LEHETŐSÉG! Szállás - Konferencia -
Ellátás - Reggeli - Ebéd - Vacsora - Dunakanyar

Isten hatalma nem részrehajló

„Mert egyetlen áldozatával örökre tökéletesekké tett a megszentelteket”

Zsid. 10,14

Lábbal tiporjuk Isten Fiának vérét, ha azt képzeljük, hogy bűnbánatunkért kaptunk bűnbocsánatot. Jézus Krisztus halála az egyetlen magyarázat Isten bocsánatára és bűnünk felejtésének kifürkészhetetlen mélységére. Bűnbánatunk csak következménye annak, hogy személyes életünkben valósággá lett az értünk történt megváltás. „Jézus Krisztus ... lett nekünk bölcsességül, igazságosságul, szentségül és váltságul.” Amikor rábredünk arra, hogy Isten a Fiát mindezzé tette értünk, akkor elkezdődik bennünk az Ő határtalan öröme. Ahol Isten öröme nincs jelen, ott már munkában van a halálos ítélet. Nem számít kik és mik vagyunk, Isten egyedül Jézus Krisztus halála által helyez vissza minket önmagába, erre semmi más mód nincs. Ezt nem tudjuk kiérdemelni, nem is szeretethetjük meg, csak elfogadhatjuk. Minden közbenjárás értünk hasztalan, ha tudatosan visszautasítjuk a keresztet, ha egy másik kaput döngötünk, és nem azt, amelyet Jézus már kinyitott előttünk. „Váltságunk van az Ő vére által” (Kol. 1.14). Ha azonosítjuk magunkat Jézus Krisztus halálával, képessé tesszük magunkat arra, hogy minden meghaljon bennünk, ami nincs Őbenne. Jézus Krisztus kereszthalála által Isten a szentségtelen embert szentté teszi.

Üdvözlettel: a főszerkesztő

T a r t a l o m

Szűz Mária kegyelmi teljessége és erényei.....	4. old.
Virágbirodalom a szeretet és jószág nevében.....	5. old.
Grassalkovich Antal példája Gödöllőn.....	6-7. old.
Bécsi Arany Biblia.....	7. old.
Mária által, Jézushoz!.....	8-9. old.
„Hiszek Törökbálint kiválasztottságában”.....	10-11. old.
Sándor István - Legújabb kori vértanúk.....	12-13. old.
IV. Szereteláng Konferencia.....	14-15. old.

5. old.

10-11. old.

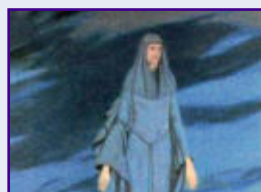
Hiszek a szentek közösségében.....	16-17. old.
Szenvedéstörténet – Harmadik rész.....	18. old.
A családok keresztény szemmel.....	19. old.
A Miatyánk – Könyvismertető.....	19. old.
Poszter.....	20-21. old.

Kulturális hírek: Nyeregszemle –
Ősök napja – Magyarok Országos
Gyűlése.....

Jézus szereti a cigányokat is! Beszélgetés Csonka József missziós lelkésszel.....	24-25. old.
Cigánybúcsú Máriapócson	26. old.
Jézus megy velünk az úton – Könyvismertető.....	26. old.
Teodor, avar vezér és keresztény vértanú.....	27. old.
Református hírek.....	28-29. old.

24-25. old.

32-34. old.

Szent Jeromos és kora.....	30-31. old.
II. Skóciai Szent Margit, az Árpád-házi királyné.....	32-34. old.
Az ikon egy képbe foglalt imádság.....	35. old.
Esterházy János mártíriuma.....	36. old.
Novemberben halottainkra emlékezünk.....	36. old.
Húsz éves a Szentjánosbogár Közhasznú Egyesület.....	37. old.
Nyeregbe Magyarország!.....	38. old.
Megrendelés és előfizetés.....	39. old.

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilna

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**
A szerkesztőség tagjai:

Bajcsy Lajos, Balázs Lilla, Bayer Emil,
Gréczi László, Frigyesy Ágnes,
dr. Kis Boáz, Kovács Mária,
Kubányi Andrea, Némethy Andrea,
Pálffy Mária, Somogyi György,
Szilágyi Ferenc, Varga János

Címlapfotó: **Somogyi György**

A lapot kiadja:
Veritas Invest Zrt.
1142 Budapest,
Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda: PAPIRREX KFT.
1131. Budapest
Dölmány u. 5-7.
Telefon: 06-1-237-0598
Fax: 06-1-237-0599

Szűz Mária kegyelmi teljessége és erényei

Kegyelem: görögül – kharisz, latinul – gratia. Isten személyes, az emberhez lehajló jóindulata, amelyvel egyáltalán nem tartozik az embernek. Isten saját magát adja az embernek, nem csupán valamilyen hűvös szeretettel és közelséggel ajándékozza meg az embert, nem csupán valamilyen üdvös jelenléttel tünteti ki, hanem saját természetének részévé teszi, a valóságos Fiú társörökösévé fogadja, Isten örök életre hívja meg.

Isten színelátásában és dicsőségében részesíti. Ez a kegyelem Isten ingyenes ajándéka az embernek. Isten önközlésének kegyelme – természetfeletti kegyelem. Ez nem jár az embernek, az ember saját képességei révén sehogy sem érdemelhet ki, magától nem kérhet, amelyre pozitív módon előkészülni sem tud. Ez a kegyelem Jézus Krisztus kegyelme, mivel a kegyelem belőle származik. Az ember szabadon dönt a kegyelem elfogadásáról vagy visszautasításáról. Ha az ember nemet mond, akkor önállóan cselekszik, ha pedig szabadon igent mond, akkor ezért, mint Isten adományáért hálával tartozik. A

kegyelem tapasztalása minden embernél a legkülönbözőbb módon történhet. Például öröm, szeretet, lelkiismeretünknek engedelmesség stb.

Kegyelemben való megerősítésben részesült az isteni üdvtervben betöltött szerepe miatt: Szűz Mária, Szent József, Keresztelő János, az apostol. Szűz Máriánál nemcsak kegyelemről, hanem a kegyelem teljességéről beszélünk. Ennek következtében az elgondolható legtökéletesebb formában kapcsolódott bele Krisztus

emberségébe, és ezen keresztül önmaga és a többi ember megváltásában. Mária több kegyelmet kapott, mint az angyalok és szentek együttvéve. A kegyelem nem kvantitativ mérhető valami:

lényeggel az Istennel való gyermeki kapcsolat. Kétségtelen, hogy Szűz Mária méltósága nagyobb, mint bármely más emberé, közelebbi személyes kapcsolatba senki sem lépett Istennel, mint Ő. Számára az Isten jobban kitért a szeretetben, mint más teremtmény előtt. Ez arra készítette, hogy igazán szívből fakadó, tökéletes szeretettel ragaszkodjék hozzá.

Azonban Mária kegyelmi teljessége nem mérhető össze az ember – Krisztus kegyelmi teljességével. Krisztus kegyelmi teljességének célja az üdvözítés szolgálatában áll. A Szűzanya kegyelmei az Egyháznak juttatott kegyelmek közé tartoznak, hiszen Ő is az Egy-

Tűz Tamás

Májusi dal Máriához

**Fönn a magasban a lánghevű nap
megkoronázza a homlokodat.
Szőnyeget sző a mező elibéd,
rád ragyog éjjel a csillagos ég.
Téged dicsérnek a halk szavú fák,
Rólad rebegnek az ajkak imát.
Lomb ha susog s ha a szél dala száll,
gondolatunk az egekbe talál.
Végtelen tengerek csillaga vagy,
lábadat mossa a hószínű hab.
Tiszta szemedben a béke dereng,
áhitatát híven őrzi a csend.
Hódolatodra, ha nyílik a szánk,
szent neved így ejti: Édesanyánk!**

ház tagjai közé számít. Mária kegyelmei Isten uralmának a világ végéig tartó fokozatos kibontakozását vannak hivatva szolgálni. A Máriának juttatott kegyelmek is szabad akarati döntések és állásfoglalások révén váltak egyre intenzívekké.

Élete minden pillanatában volt rá alkalma, hogy mélyítse hitét, reményét és szeretetét. Ő sokkal közelebb volt Istenhez, mint bármely más teremtmény. A külső körülmények Őt is újra meg újra próbára tették. A próbák kiállása nyomán fokozatosan bontakozott ki egyéniségében a kegyelmi teljesség. Erényei: hite, engedelmessége, alázata, tisztasága, buzgósága, áhítatos lelkülete. Mária kegyelmi teljességét az angyali üdvözlés szavaihoz kapcsolódva mindig hittételként vallotta az Egyház. Éppen ezért az dogmának mondható „ex ordinario Ecclesiae.”

A trienti zsinat tanítása szerint Mária Isten különös kiváltságánál fogva élete egész folyamán mentes volt minden súlyos és bocsánatos személyes bűntől. (DS 1573) De nemcsak a személyes bűnöktől volt mentes, hanem a concupiscentiától is (bűnös hajlamoktól).

Pálffy Mária

Virágbirodalom a szeretet és jószág nevében Kecskeméten

Már ötödik éve nyitotta meg kapuit a Kecskeméti Városháza díszudvarában – minden évben más szakrális üzenettel – létrejövő csodás Rózsakert. – 2007-ben Árpádházi Szent Erzsébet születésének 800 éves évfordulóján

Zombor Gábor polgármester, Fazekas Sándor miniszter és Duray Miklós díszvendég

összefogtak a történelmi egyházak Kecskeméten. Az első gondolatokat a Magyar Máltai Szeretetszolgálat kecskeméti szervezete, a Keresztény Értelmiségek Szövetsége helyi csoportja, a Nők a Nemzet Jövőjéért Egyesület, és a virág és rózsakultúra iránt elkötelezett kertészek összefogása követte. Így született meg az első Rózsakert ötlete: „Szent Erzsébet rózsakertje”, ahol a rózsákból megszülető fehér-vörös-aranyban pompázó élő rózsafüzér fogadta az első látogatókat – kezdi beszélgetésünket Rigóné Kiss Éva, a kecskeméti Máltai Szeretetszolgálat csoportjának vezetője.

Majd így folytatja: – A kertbe lépők a magyar és külföldi rózsanesemesítők eredményes munkája révén megismerkedhettek a különböző rózsafajtákkal, a rózsza szerepével a hétköznapi és ünnepek világában. Máltai önkéntesek korbeli öltözetben teljesítettek szolgálatot a kiállítás ideje alatt, a Főplébánia hittanosai pedig fellevenítették Szent Erzsébet életét.

A 2008-as kiállítás „Szent Istvánt köszöntő rózsakert” címen zajlott. A Szent Korona virágokból és gyümölcsökből elkészített mása méltó díszje lett a Nagymagyarországot formázó rózsakertnek. A mértékadó európai rózsanesemesítő cégek magyarországi képviselői, rózsatermesztők és forgalmazók fajtabemutatója tette izgalmassá a látókat. Nemzetközi Rózsakonferencia zajlott a kiállítással párhuzamosan,

ahol *Geschwind Rudolf* emlékéremmel tüntették ki a legjobb magyar rózsanesemesítőket. A kertben minden részletre ügyeltek a főszervező máltaiak, a népművészetben jelen lévő rózsamotívumok, rózsaital kóstolás, fáklyás esti rózsadalok szórakoztatták a belépőket.

Rigóné Kiss Éva, a rendezvény megálmodója (piros ruhában)

Jeney Gábor atya

A harmadik év a Boldogasszony téren (volt Béke tér) létesítendő rózsakert szolgálatában állt. Bemutatásra kerültek a tervek, így maga a kiállítás „Boldogasszony virágokertje” címmel nyílt meg. Itt is, mint minden alkalommal folyamatos programokkal kísérték a szakmai bemutatókat, tanulhatták a lelkesek a virágok cukrászati felhasználását, és még rózsafagylalt is megkóstolható volt.

2010-ben „Rosa Mystica” – Mária, a tövis nélküli rózsza szakrális szimbólum köszöntette az érdeklődőket. Mária tisztasága, érdeklődés, aki a keresztény hit szerint minden megjelenésekor fontos dolgokat közölt, üzenetet hagyott a világ számára. A kert nem titkoltan azt erősítette, hogy a már tervekben eldöntött Boldogasszony virágokertje valóban létrejöhessen, megépülhessen majd Kecskeméten. Csendes rózsadalok, lantmuzsika, és kedves kísérő programok egységesítették a szándékot: Mária tisztelete egy gyönyörű rózsakertben jelenítődjön majd meg. A kiállítás színfoltja volt a Rózsahölgyek Társaságának megalakulása, akik fogadalmukkal a „jószág és harmónia” nagykö-

veteivé váltak. Rigóné Kiss Éva hangsúlyozza:

– 2011-ben a teremtett világ szépségei „Virágbirodalom” címmel jelenítődtek meg. Rózsák, liliomok, begóniák, és megannyi ezer virág pompázik a kecskeméti Városháza udvarán, és ad kellemes enyhülést testnek, léleknek a 40 fokos kánikulában. A kísérő programok ismét változatosak: „Élet-korok-színek” címmel stílus-tanácsadást kaphatnak a hölgyek, „Birodalmi Rózsafutár” kérésre kedves üzenetet viszi ki a futár, de a rózsaszépségverseny, és rózsahölgyek

hölgyek köszöntése sem maradhat el. Ismét lesz Csipkerózsikák és Kishercegek találkozója, és aki néhány percet áldoz a nyugalomra, zenés énekes áhítaton vehet részt.

A belépők között sok külföldi vendég készíti egy emlékező pillanatfotót a virágok mellett, szombatonként esküvői párok tesznek egy sétát, mert szinte mindenkit megihlet a természetes szépség varázsa.

Szent Erzsébet jótékony szolgálata, szegényeken való áldozatos segítő munkája révén közvetlen kapcsolódással van jelen a Magyar Máltai Szeretetszolgálat helyi csoportja a kiállítások ötletének kidolgozásában, megszervezésében és nap mint nap a folyamatos szolgálatban. Azoknak a munkatársaknak, akik minden nap nagy érzelmi terhekkel, a szegénységgel és nyomorúsággal találkoznak, kimerítő munkájuk mellett különösen erőt és felgyógyulást adhat az efféle rendezvényeken történő önkéntes szolgálat.

Az idei rendezvény fővédnökei: Zombor Gábor Kecskeméti város polgármestere, Hoffmann Rózsa, oktatásért felelős államtitkár, védnökök: Horváth Zsolt országgyűlési képviselő (Fidesz), Jeney Gábor plébános atya, és Kovács Miklósné, Molnár Ilona, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal főigazgatója.

Frigyesy Ágnes
A szerző felvételeivel

Grassalkovich Antal, a főúri mecénás példája Gödöllőn

Grassalkovich Antal főúri mecénásnak állít emléket a *Kincses templomok* című időszaki kiállítás, amely Gödöllőn nyílt meg 2011. augusztus 5-én a *Királyi Kastély* impozáns épületében (Rudolf-szárny). *Beer Miklós* váci megyéspüspök, a kiállítás fővédnöke köszöntő beszédében hangsúlyozta, Grassalkovich I. Antal különleges példát hagyott ránk, aki Hazája érdekében komoly áldozatot hozva 33 templomot építtetett. Mai társadalmunk tehetősebb emberei vajon követik-e a főúri mecénás példáját? – tette fel a kérdést a megyéspüspök.

Kincses templomok

Beer Miklós váci megyéspüspök

– Gödöllő a Barokk év alkalmából emléket állít *Mária Terézia* királynő 260 évvel ezelőtti gödöllői látogatásának, valamint Grassalkovich I. Antal halálának 200 évfordulója emlékére – mondta *Gémesi György*, Gödöllő város polgármestere a kiállításmegnyitó előtti sajtótájékoztatón. Hangsúlyozta: – Grassalkovich gróf tudta, hogy a hitélet felvirágoztatása csakis a templomokban zajló hitélet által lendülhet fel.

Pálos Frigyes prépost, örkanonok, a *Váci Székesegyházi Kincstár és Egyházmegyei Gyűjtemény* igazgatója Grassalkovich I. Antal életútját vázolta fel az újságírók előtt, rámutatva, hogy a főúri mecénást a *piaristák* és a *jezsuiták* nevelték buzgó katolikus hitre, s végrendeletéből tudjuk, hogy egyedülálló templomépítésével vissza akart fizetni valamit abból, amit az egyháztól kapott.

Nem felejtette el azt a pártfogást és segélyezést, melyet ifjúkori tanulmányai idején egyháza részéről tapasztalt. Halála után felesége, *Klobusitzky Terézia* grófnő

igazi nagyszonyként özvegyen és vakon fejezte be férje megkezdett munkáját – hangsúlyozta *Pálos Frigyes*.

– A barokk főúr korának aranyembere, nagy vagyonából sokmindent fordított a köz javára – jelentette ki *Lábadi Károly* néprajzkutató, a kiállítás vezető kurátora, aki szerint Grassalkovich rádöbent arra a fontos felismerésre, hogy az emberek hitének megerősítésére templomokra van szükség. A templomépítő az istenházak építésével arra törekedett, hogy megteremtse az egységes szakrális teret, melyben a hívek feltöltődhetnek, de más célt is szolgált vele: visszaállította a katolikus egyház tekintélyét.

– Grassalkovich I. Antal az Itáliából érkező barokk stílusirányzatot alapul véve kapcsolta be Gödöllőt az építészeti, kulturális véráramba. Ezzel nemcsak gazdasági, hanem művészeti perspektívákat is felvázolt kastély és térsége előtt. A gróf a 33 templom többségét a magyar barokk-rokokó művészet élvonalába tartozó kegytárgyakkal ékesítette – hangsúlyozta *Papházi János*, a Kastély múzeumi osztályának vezetője, történész-főmuzeológus, a kiállítás kurátora. Rámutatott:

– Grassalkovich nemcsak a tárgyasult művészetet támogatta, hanem a barokk életérzés, a barokk kultusz és a szentek devóciójának terjesztője is volt. *Nepomuki Szent János* iránti tisztelete például számos településen vált hagyománnyá.

– A kincstárakban, templomokban, plébániákban, múzeumokban fellelhető műkincsek összegyűjtve először kerülnek

bemutatásra a kiállításon, bizonyítva a barokk főúr páratlan művészi ízlését. Gödöllő barokk arcát a pompás kastélyok és templomok sorát építtető Grassalkovich I. Antal formálta és tette fejedelmi személyeket fogadó híres helyé. Gödöllői kastélya stílust teremtett a magyar építészetben, templomépítőként a katolikus egyház megerősödését szolgálta. Fényes karrierje és gazdag életműve a legjelentősebb barokk főurak között jelöli ki helyét a magyar történelemben – jelentette ki *Gönczi Tibor* ügyvezető igazgató, az esemény házigazdája.

Mint ismeretes, Mária Terézia az általa alapított *Szent István-rend* nagykeresztjével tüntette ki Grassalkovich I. Antal grófot a császári udvarhoz fűződő lojális tevékenységéért. A gróf földi maradványait a *Johann Georg Dorfmeister* által készített barokk síremlék őrzi *Máriabesnyőn* az altemplomban lévő családi kriptában. A gödöllői uradalom nagyhatalmú birtokosa, a kismenesből grófi

rangra emelkedett **Grassalkovich I. Antal** (1694. március 5.–1771. december 1.) fontos szerepet töltött be a magyar történelemben. Vezette a magyar birtokviszonyokat átrendező *Újszerzeményi Bizottságot*, volt koronaőr, irányította a budai királyi palota építkezéseit, a *Magyar Udvari Királyi Kamara* elnökeként két évtizedig felelt az ország pénzügyeiért. Elkötelezett hívként, mint a katolikus egyház mecénása, harminchárom, a magyar barokk építészetet gazdagító templo-

mot építtetett, felújított, berendezéssel látott el. Leghíresebb műve a *gödöllői kastély*, ahol 1751-ben (augusztus 8-10.) fejedelmi pompával fogadta Mária Terézia (uralk. 1740–1780) királynőt, aki hűséges tanácsadóját, a magyar főúri rendeket is a császári udvar mellé állító bizalmasát tüntette ki háromnapos látogatásával. Grassalkovich – ma is látható – díszes vörösmárvány szobát építtetett a királynő tiszteletére a kastélyban. Az élete utolsó pillanatáig tevékeny gróf művét fia,

Grassalkovich II. Antal herceg folytatta a kastély továbbépítésével és a különleges színpadtechnikával működő, kulisszás rendszerű, freskókkal díszített *Barokk Színház* kialakításával. Az Európában is ritkaságnak számító színház 2003-as felújítása óta látogatható. A *kincses templomok – Grassalkovich Antal a főúri mecénás című időszak kiállítás 2012. január 29-ig látogatható a Gödöllői Királyi Kastélyban.*

Frigyesy Ágnes

Az Ikar Kiadó a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulattal együttműködésben könyvművészeti ritkaságot jelent meg, a Bécsi Arany Bibliát.

A mindössze 600 számozott példányban megjelenő kiadvány az Osztrák Nemzeti Könyvtár felbecsülhetetlen értékű gyűjteményéből merít. Rendkívüli változatosságával a mintegy 300 illusztrációval díszített Biblia magában foglalja a könyvművészet évszázados kincseit, amelyek eddig csak az irattárakban voltak fellelhetők. A gazdagon díszített bibliák valaha a fejedelmi udvarok legértékesebb kincsei közé tartoztak, amelyeket Európa legjobb könyvfestői díszítettek.

Az Ó- és Újszövetség most megjelenő Káldi-Neovulgáta fordításának példánya egyedülálló, kézzel készített különlegesség:

Bécsi Arany Biblia

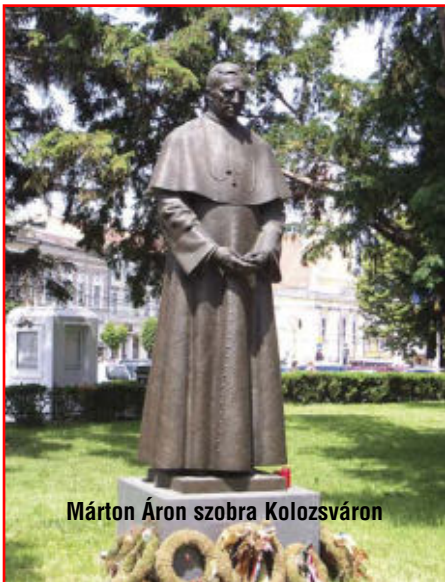
Az első elkészített példány. Meyer Úr a kézi kivitelezésű Biblia első elkészített példányát átadja az Ikar Kiadó képviselőjének, Belopotocka asszonynak.

24,5x34,5 cm méretben, 1070 oldalon aranyozott lapélekkal, a kezdőbetű és a képek arany

nyomatásával, bőrkötéssel, aranyozott díszcsattal és veretekkel páratlan élményt nyújt olvasójának. A Bécsi Arany Bibliában másolatok találhatóak a Szent Vencel Bibliából, a legrégebbi német kéziratokból, valamint a Nápolyi Bibliából. Az egyedülálló kiadványból Ing. Andreas Kaulfuss, az IKAR Kiadó vezérigazgatója és Tarjányi Béla biblikus professzor, a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat ügyvezető elnöke adott át egy példányt Erdő Péter bíborosnak, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnökének. A kiadók képviselői egyben felkértek a főpásztort, hogy a magyar nyelven is elkészített Bécsi Arany Biblia fehér bőrkötésű változatát adja át XVI. Benedek pápának.

A Bécsi Arany Bibliáról bővebben olvashatnak a www.becsiaranybiblia.hu honlapon, amelyen keresztül meg is rendelhetik a kiadványt.

Márton Áron szobra Kolozsváron

Pálinkával fogadták a Székely Gyorssal érkezőket

Pünkösdkor egy hetet töltöttem Erdélyben. Autóbusszal mentünk. A zarándokutat Dr. Czibalmos István balassagyarmati orvos szervezte. Az 54 fős zarándokcsoport zömmel Balassagyarmatiakból állt, de jöttek a közeli Dejtárról, Patakról, Érsekvadkertről, Rétságáról, Romhányból, nyolcan Gyöngyösről és egy házaspár Mátraballáról. Lelki vezetőnk Nagy Richárd atya volt, aki nagybárkányi plébános. Tizenkét éve szentelték pappá, papi tanulmányait Egerben végezte.

Mária által, Jézushoz!

Autóbuszunkat felváltva Groló László és Szirtes Péter vitte, mindnyájunk meglegedésére. Úti célunk középpontjában a Csíksomlyói Szűzanyához történő zarándoklat állt, de előtte erdélyi, moldvai körúton voltunk.

Jártunk a moldvai csángóknál, ahol történelmi eseménynek lehettünk részesei. Klézsén több évtizede nem volt magyar nyelvű szentmise, tilt-

magyar címer és virágkoszorú díszítette. Mind a vonattal érkezők, mind a peronon állók részéről elmondható, hogy szem nem maradt szárazon.

Csíkszentdomokoson született Márton Áron püspök, itt is járt iskolába. Megnéztük a múzeumot. Már majdnem tovább mentünk, amikor a polgármestert hívták telefonon, húsz perc múlva megérkezik a kereszt. Megvártuk. Mit kell tudni erről a keresztéről?

Hetedik alkalommal indult el Tihánból a feltámadási kereszt nagypénteken, amely pünkösdkor ér Csíksomlyóra. A közel háromezer kilométeres zarándoklat áthalad a történelmi Magyarország minden utódállamán. A kereszt menetének az ötlete a 2004. december 5-i szégyenteljes népszavazást követően fogalmazódott meg az anyaországi hívekben. Ekkor határozta el Kocsi György zamárdi plébá-

Útban a csíksomlyói nyeregbe

va vagyon. Ricsi atya jóvoltából magyar misén vehettünk részt és a település hívei.

Voltunk az ezeréves határon, Gyimesbükkön. Helyi népviseletbe öltözött zenekar muzsikált, két fiatal pár énekelt és táncolt nekünk vacsora közben. Elsétáltunk a 30-as őrházhoz. Itt egy 76 éves vasutas osztotta meg élményeit, saját tapasztalatait csoportunkkal.

Fogadtuk a Székely Gyorssal, amely Budapestről indult. A Nyugati pályaudvaron a zarándokokat Kis-Rigó László Szeged-Csanádi megyéspüspök és Tókés László az Európai Parlament alelnöke áldotta meg. Gyimes pályaudvaron mintegy ötezren fogadtuk a lassan, méltóságteljesen begördülő szerelvényt. A mozdonyt a

8 Szent Kereszt

Moldvai csángó leányok

nos, hogy valahogy ki kell fejeznünk a határon túli magyarokkal az együttérzésünket. A feltámadási kereszt eleinte két útvonalon indult el. Idén már három útvonalon haladt, Felvidéken, Délvidéken, illetve Közép-Magyarországon is áthaladt egy ág. A kijelölt útvonal során minden település a keresztre köt egy-egy szalagot. A Tihanyból induló kereszttel találkoztunk Csíkszentdomokoson. A feltámadási jelvényt a pünkösdi búcsúra a madéfalvi és a csíkszentkirályi keresztalja viszi fel, ahol egyesítik ezeket, majd a csíksomlyói közösség viszi le őket a kegytemplomba, a csángómisére. Itt őrzik minden esztendő szalagjait. A feltámadási jelvények minden évben visszakérülnek a balatoni kiindulási helyre.

Az idei pünkösdi napja nagyon kitolódott, már jócskán belenyúlt a nyárba. A hívek az ősi hagyományt őrizve elzarándokolnak a Babba Mária lábaihoz, hogy teljesítsék 1567-ben tett fogadalmukat – János Zsigmond erdélyi fejedelem felett aratott győzelmük emlékére.

Csíksomlyón a nyeregbe való felmenetel során nagy megtiszteltetésben volt részem, másodmagammal vihettem Balassagyarmat transzparensét, amelyen Civitas Fortissima (legbátrabb város) felirat olvasható.

Június 11-én, szombaton félelgyor kezdődött a szentmise a Hármashalom Oltárnál, amelyet Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök mutatott be. A Kis-Somlyó és Nagy-Somlyó hegy közötti nyeregben zajló szertartás keretében a

szónok kifejtette, hogy felelősséget kell vállalni egymásért, a nemzetért, a hitért és az egyházért.

A püspök beszédében kitért az új magyar alkotmányra. Elmondta: a magyar nép nem kíván beleszólni más nép életébe, de a magyar nép is tudja, mit akar, és ő sem szorul arra, hogy mások kényszerítsék rá vágyait, akaratukat, akár féltelmeiket. „Így alkottuk meg a magyar alkotmányt, amelyben ki mertük mondani a házasság Istentől rendelt törvényét és az élet védelmét. Nem szabad félnünk, megijednünk, mert tiszta a

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyetessel a cikk szerzője Szilágyi Ferenc

szándékunk, nemes és jó az akarat” – mondta a püspök. Rámutatott: az utódoknak törekedniük kell arra, hogy méltók legyenek az olyan nagy elődökhöz, mint például Szent István, Szent Imre és Szent László. Hangsúlyozta annak fontosságát, hogy az emberek emeljék fel tekintetüket a világból Jézusra és Máriára, hiszen csak azok igazán boldogok, akik tudnak még felfele nézni, és tudják, hol keressék életükre, gondjaikra a megoldást. A püspök arra buzdította a résztvevőket, hogy ápolják a családi köteleket, örömmel fogadják a gyermeket, és óvják az életet fogantástól a természetes halálig. Spányi Antal befejezőül megjegyezte: a felemelkedés feltétele az erkölcsi megújulás, ennek útját kell járniuk kicsiknek és nagyoknak egyaránt.

Az ünnepi szentmisén 540 000-en voltunk. A zarándokok a Kárpát-medencéből és a világ számos pontjáról érkeztek. Amikor a hangosbemondó közölte, hogy Argentínából hat fős csoport érkezett, hatalmas taps fogadta a bejelentést. Örvendetes, hogy évről évről növekszik a résztvevők száma.

Márton Áron szobor Csíkszentdomokoson

Mátyás szobor Kolozsvár főterén

Éz volt a 445. csíksomlyói búcsú. Az eső idén sem kerülte el a búcsú szentmisét, huszonöt percen át, mintha dézsából öntötték volna. A nyereg színtérképe értelemszerűen másodperceken belül megváltozott, a színes esernyők kavalkádja borította be a hegyoldalt. Megható volt látni a fegyelmezett tömeget, amely nem mozdult helyéről és a zarándokok végighallgatták a szentmisét. Lefelé a hegyről nagyon síkossá vált a terep. A mentők nagy munkában voltak, 42 személyt vittek elsősegélynyújtó helyekre.

A csodatévő Csíksomlyói Szűzanya szobor (2,27 méter) hársfából faragott. A szobor a holdsarlón álló Madonnát, az ún. Napbaöltözött Asszony-t ábrázolja, balján a kisdud Jézussal, jobbán joggal. Rokonságot mutat a római S. Maria Maggiore-beli képpel, s ennek egy korai barokk kori ábrázolásához, a Szeged-alsóvárosi templom Segítő Boldogasszony képével.

A Csíksomlyói Segítő Szűz Mária idén is szeretettel várta gyermekeit.

Szilágyi Ferenc

Sipos Gyula író, festő

1965. május 21-én születtem, Szolnokon. Érdeklődésem filozófiai (teológiai), környezeti etikai és pedagógiai kérdések kutatása, megválaszolása felé fordított, valamint olyan problémák gyakorlati megoldása felé, amelyek ebből fakadnak. Több környezetvédő, valamint keresztény közösség kialakulásában és életében működtem/működöm közre aktívan. 1991. óta nős vagyok, három gyermek apja. 2000-ig a törökbálinti művelődési házat, utána 2010-ig a Zarándok Kiadó munkáját vezettem, jelenleg a Szeretet Földje Szolgálat munkájában veszek részt. Első írásaim diáklapokban jelentek meg. 1989-től három évig a 3. Part című negyedévi periodika szerkesztője voltam. 1995. óta szerkesztem a Mérővessző (2010 óta Élő Szeretláng) c. negyedévi katolikus lelki lapot, illetve szerkesztettem a Mérővessző füzeteit, valamint a Fordulat füzetsorozatot, és 2004–2010 között a zarándok.hu honlapot. Jelenleg a www.szeretetfoldje.hu honlapot szerkesztem. Eddig mintegy 20 kötetem jelent meg és néhány színdarabomat is bemutatták kis társulatok. Először tizenéves koromban próbáltam zenével és képzőművészeti eszközökkel is kifejezni az engem foglalkoztató gondolatokat, majd főiskolás koromban kísérleteztem egy rövid ideig. 1996-ban kezdtem újra ez irányú tevékenységemet. Néhány újság és könyv illusztrálásában is részt vettem, és az elmúlt években több kiállítás szervezője, egy részének résztvevője is voltam.

Hiszek Törökbálint kiválasztottságában

Sipos Gyulát a legtöbb törökbálintinak nem kell bemutatni, hiszen évekig a Munkácsy Mihály Művelődési Ház igazgatója volt. A mélyen vallásos fiatalember igazgatói mandátumának lejárta után keresztény könyvkiadót alapított és létrehozta a Szeretet Földje Alapítványt. A szeretet földjéről, Törökbálint kiválasztottságáról és az isteni gondviselésről beszélgettünk vele.

Hosszú évek óta szervez Szeretet Földje-találkozókat Törökbálinton a Szeretet Földje Közhasznú Alapítvány. Tulajdonképpen mit jelent a szeretet földje?

A szeretet földje Isten országa közöttünk. A teremtett világ, annak gazdagságával és sokszínűségével, Istentől származik, és mi azt szeretnénk, hogy ezek a jó dolgok jelenjenek meg és erősödjenek meg az életünkben. Ez nem pusztán egy vallási kezdeményezés, van benne képzőművészet és zene, és még sok minden, amihez mi, emberek értünk és van tehetségünk.

Az, hogy a Szeretet Földje mozgalom Törökbálintról indult és a találkozók helyszíne is a településünkön van, a véletlen műve vagy isteni gondviselést látsz benne?

Én mélységesen hiszek Törökbálint kiválasztottságában. Erről több könyvet is írtam. Az, hogy itt halt meg a XX. század két nagy magyar látnoka, Natália nővér és Erzsébet asszony, mindenképpen jelzésértékű. Pelsőczy Ferenc atya halála is ilyen dolog, ami szerintem vértanúhalál volt, hiszen jó cselekedet közben ölték meg. Ezek olyan jelek, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni. Nagyon hálás vagyok, hogy ide jöhettek lakni, élni és dolgozni.

A mozgalomnak te vagy az egyik mozgatórugója. Hogyan kerültél Törökbálintra?

A Gecsemáni kertben

Éz elég érdekes történet. Éppen munkanélküli voltam, feleségem pedig végzős egyetemista, és szerettünk volna összeházasodni. Erről nagyon sokan le akartak beszélni minket, hiszen semmink sem volt. Én Istenre bíztam magunkat, és Ő megsegített. Rám telefonáltak, hogy jöjje

ki Törökbálintra, mert itt van egy művelődési ház-igazgatói pályázat, amit érdemes lenne megpályáznom. A legnagyobb csodálkozásomra megkaptam az állást. Így munkát kaptunk és szolgálati lakást – és nagyon sok ember segítségét a berendezkedéshez, beilleszkedéshez, így a problémáink megoldódtak. Ezekről írtam is bőven. Idekerülésem előtt azt sem tudtam, merre van Törökbálint, de ha már idekerültem, elkezdtem kutatni a történelmét, ebből keletkeztek az első kis füzetkéim a helységről.

Hogyan fogadott be Törökbálint, és hogyan fogadott be az egyházközség?

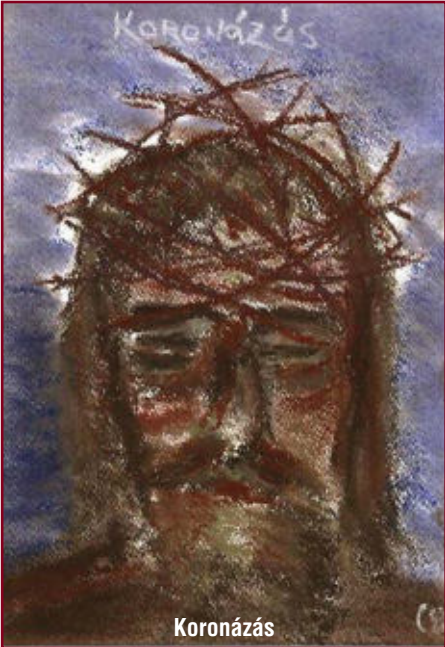
Törökbálinton nagyon szeretetre méltó emberek élnek, akik nyitottak voltak és befogadtak. Az egyházközség is megszokta, hogy vagyok, Pelsőczy atyához és István atyához is egyre közelebb kerültem.

Sokáig egy kis keresztény kiadót vezettél, fenn tartod a www.szeretetfoldje.hu nevű internetes oldalt és az alapítványt is igazgatod.

Éz hozzátartozik a missziós gondolkodásmódomhoz. Amikor elkerültem a művelődési házból, adta magát, hogy alapítsak egy könyvkiadót, hiszen én is írtam, és másoknak is segítettem megjelentetni a könyveiket. Ahhoz már készítettünk honlapot egy pályázaton nyert pénz-

ből. Aztán 2010 őszén úgy éreztem, hogy át kell adnom a kiadót és a középpontba a missziós munkát és az alkotó tevékenységet kell tenni. Missziós utakat, gyógyító összejöveteleket, iskolai előadásokat tartunk, és kulturális programokat szervezünk. Csodálatos dolog látni, hogy Isten valóban működik, a betegek meggyógyulnak, házasságok megjavulnak, emberi életek rendeződnek.

Koronázás

Megjelent egy könyved a Törökbálinton található Szeretláng kápolnáról, amely a Szeretláng mozgalom záródokhelye. Mit kell tudni a mozgalomról, és mi köze Törökbálinthoz?

Kindelmann Győzőné, Erzsébet asszony egy hatgyermekes, nagyon egyszerű, hat elemit végzett asszony volt. Budapesten élt, és a 60-as évek elején kezdte el írni lelki naplóját, mert úgy érezte, hogy Jézus beszél hozzá. A naplót több mint húsz nyelvre lefordították, a mozgalomból bíborosi hozzájárulással rendelkező világmozgalom lett. Erzsébet asszony itt halt meg Törökbálinton, Hámori Alfonzné Angyi néniénél. Abban a házban, ahol most a Napsütöde pékség található. Amikor a pékség épült, lebontották azt a házrészét, ahol Erzsébet néni élete utolsó éveit töltötte, ide került egy szobor halálának 10. évfordulójára, és rá egy évre felépült a kápolna. Itt a világ minden részéről megfordultak már emberek, voltak Mexikóból, Tajvanból, Brazíliából.

Említetted Natália nővért is, aki szintén itt halt meg.

Ő a '40-es években kapott nagyon sok üzenetet, amelyeket Mindszenty bíbo-

Jézus testét leveszik a keresztről

ros is elfogadott. Életének utolsó idejét egy törökbálinti családnál töltötte.

És akkor még nem beszéltünk az Isteni Szeretet Közösségéről, amely Angliából indulva szintén Törökbálinton kötött ki.

Isten azokban az években a szívembe helyezte, hogy imádkozzak életközösségért. Akkor meg voltam győződve, hogy ezt nekem kell megvalósítani. Aztán egyszer hallottam, hogy egy angol nővér helyet keres a közösségének. Pont ebben az időben költözött ki a református gyülekezet a régi épületből, amelyet – a mellette lévő házzal együtt – Regina Collins nővér megvásárolt és felújított. Nagyon szép munkát végeznek és nagyon fontos az ő jelenlétük is. Úgy gondolom, hogy Törökbálint felemelkedésében és fejlődésében fontos szerepe van a helyi keresztények imáinak is.

Törökbálint kiválasztott hely?

Pontosan. Én hiszek ebben. Ide az ország minden tájáról jönnek emberek, és mi is az ország minden tájára elmegyünk. Hiszem, hogy ez olyan hely, amelyet Isten arra választott ki, hogy

Teremtéskönyve

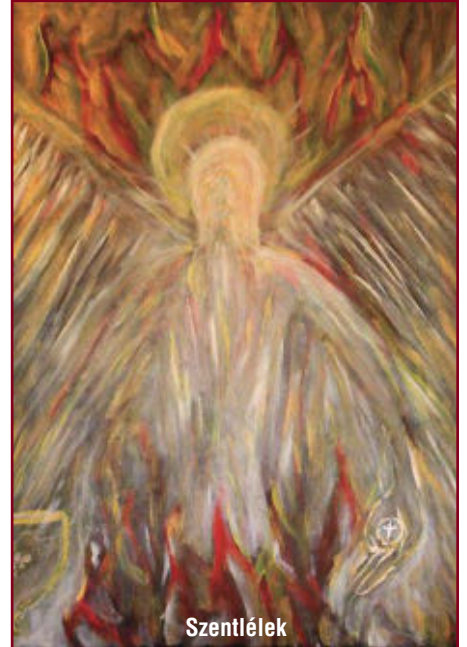

Jézus vizen jár

rajta keresztül jó mintát és jó tapasztalatot mutathasson az egész országnak. Én hiszek ebben, és ezért szeretnék dolgozni.

Hogyan befolyásolja Törökbálint vallási életét az egyre emelkedő lélekszám?

Az új emberek új lehetőségeket hoznak. A Tükörhegyen megtelepült fiatal családok, kisgyerekekkel olyan lendületet hoztak, aminek hatására új családok alakultak az egy-

Szentlélek

házközségeken belül. Egyházközségünk nagyon nyitott, nagyon kommunikatív, itt mindenki otthonra találhat. Több egyházközségben jártam már, nagyon sok köztük a bezárkózó, nyitni nem kívánó közösség, ezekhez képest a mienk nagyon sokszínű és nagyon sok tevékenységet végez.

Milyen terveid vannak a közeli és a távoli jövőben?

Az abszolút terv, vízió az, hogy hazánk a Szeretet földje legyen. A hagyományos programjainkat – találkozó, missziós utak, előadások, nemzeti imnap stb. – a továbbiakban is szeretnénk folytatni, lehetőleg egyre jobban. Én

minden év elején írok egy listát arról, hogy mi mindent szeretnék, aztán a Jóisten elé teszem, hogy azért Ő is elmondhassa a véleményét... Sokféle tervünk van. Gyógyító összejövetelek, cigány-misszió, evangelizációs utak, megírandó könyvek és megfestendő képek listája szerepel azon a papíron, missziós utak, jótékony célú árverés, az ingyenes újságunk kiadása, színházi program, zene... Sohasem teljesen úgy valósulnak meg a dolgok ahogy én leírtam, de Isten itt van, Ő segít, mi csak a közvetítők vagyunk.

N.G.

(1914–1953)

„Velem tehettek, amit akartok, de Krisztus fog győzni, ti pedig elvesztek...” – kiáltotta 1953. június 8-án a kivégzésre vezetett Sándor István a fegyház folyosóján. Hogyan jutott el egy egyszerű szolnoki munkáscsalád legidősebb gyermeke arra a mélységes hitre, hogy nem csupán értette, de élte is a szentpáli kijelentést, miszerint egyikünk sem él önmagának, hanem amíg élünk, az Úrnak élünk, és ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Édesapja, Sándor István, a szolnoki MÁV dolgozója, segédmunkás. Édesanyja, Fekete Mária, gondos, de nevelésben különösen szigorúan bánik három fiúgyermekükkel. István a legidősebb, két öccse, László és János, nem csupán testvér, de barát és jó játszótárs is volt.

1914. október 26-án született, az első világháború kezdetekor. Családi örökség a kétkezi, fémes munka becsülete, szeretete generációkon keresztül. Így iskoláit is ebbe az irányba választotta. Az elemi iskola és a polgári iskola után Gép- és Fémipari Szakiskolába járt 1932–1935 között. Öccseivel, Jánossal és Lászlóval a szegény gyerekek életét élték. Korcsolyára nem futotta, cipőben csúszkáltak a jégen; nyáron a ringlispilre is csak úgy ülhettek fel, ha egész délután körbe futva pergették fel a masinát, „jutalmul” ők is felülhettek

Sándor István

„Velem tehettek, amit akartok, de Krisztus fog győzni, ti pedig elvesztek...”

egy-két fordulóra. A templomban viszont „törzsvendégek” voltak. Lakóhelyükhöz közel, a Vártemplomba jártak rendszeresen. Ebben az öreg, de belül hangulatos templomban jobbra a második sorban ültek a fiúk, a padszélét édesapjuk foglalta el. Így szokták meg, nemcsak vasárnapokon, hanem a hajnali „Rorate” miséken is. Vasárnapoként a vecsernyére viszont édesanyjukkal jártak. Az iskola elvégzése után vasesztergályosként, előtte rakodóként dolgozik. 1936-ban felutazik Budapestre, hogy nyomdász szakembernek képezze ki magát a rákospalotai Szaléziak nyomdájában. Ekkor ismerkedik meg a renddel, az alapító Bosco Szent János életével és tanításaival, amit egyre jobban magáénak érez. A kisebb korosztályú szívgyárdistákkal és ministránsokkal foglalkozik, a liturgiába egy kisegítő testvér, a szlovák származású Gyuricza bácsi vezeti be a fiúkat. Szabad idejét olvasással tölti, hogy azután különböző találkozókön, gyűléseken, előadásokon készítse fel a gyerekeket a budapesti Eucharisztikus Világkongresszusra. Kedves színfolt volt a 920-as ministránsi gárdából is kiemelkedő 40 piros biréttomos, piros vállpántos, fehér karinges Bosco Szent Jánosról elnevezett szívgyárdista blokk, amelynek tagjai mind Rákospalotáról valók voltak. Itt, az újpesti

nevelőintézetben, a Clarisszeumban, ahová a szalézi rend a legszegényebb családok csemetéit és árva gyermekeket fogadott be, igazán magára talál. 25 éves, amikor felvételét kéri a Szalézi Rendbe. A gyermekek lelki és szellemi istápolása mellett készült a fogadalomtétellel járó szerzetesi életre. Erre csak azután kerülhetett sor, amikor visszatért Mezőnyárádról egyéves noviciusi gyakorlatáról. Ezután már, mint kisegítőtestvér sorozzák be a hadseregbe, hisz a háborút már nem lehetett kiiktatni a mindennapi életből. 1941–45-ig híradósként vesz részt a harcokban Délvidéken, Erdélyben, Felvidéken, sőt a Don-kanyarban is ott volt, ahol öccsével, Jánossal találkozott rövid időre. A fronttal együtt vonult vissza csapattestével egész Németországig, ahol amerikai fogságba kerülve fejezte be a háborút.

Hazatérése után 1950-ig, a rend feloszlásáig a Clarisszeumban dolgozik, kitanulva a sokszorosítói, majd a nyomdász mesteriséget is. A gyerekek és fiatalok között már korábban kivívott népszerűsége megmaradt, különösen szoros kapcsolatokat tart fenn a katonai szolgálatra behívott munkás fiatalokkal. Családokhoz jár hittant oktatni, a Katolikus Ifjúmunkás Szervezet aktív tagja, valamint sekrestyésként is dolgozik. A munkás fiatalok számára

külön imát is írt, amit minden reggel, munkába menet előtt el kellett mondaniuk. Az így szól: „Uram Jézus! Neked ajánlom a mai nap minden imádságát, munkáját, családá-

A fronton

Szegény gyerekekkel

Osztálya

sát, örömet, szenvedését. Add meg nekem is minden munkás testvéremnek a kegyelmet, hogy úgy dolgozzunk, mint Te. Veled imádkozunk, dolgozunk, és Veled élünk! Add, hogy teljes szívükből szeressünk Téged, s mindenütt, minden erővel Neked szolgáljunk! Jöjjön el a Te országod közeink, a gyárakba, a családokba. Ismerjenek és szeressenek Téged mindenütt és mindenkor. Ments meg minket a bajtól és bűntől! Legyen kegyelmed azokkal, akik veszélyben forognak! A munkában meghaltak békében nyugodjanak! Ámen”

Amikor a rendet feloszlatták, számára is adott volt a lehetőség külföldre menekülni. Megszervezték Szombathelyről történő disszidálását, miután a gyűjtőtáborból 1951-ben megszökött. Ádám László, az akkori tartományfőnök, Szitkey Károly nyomaigazgató iratokat, útlevelet készített számára, embercsempész várta, de ő a határnál meggondolta magát, és visszafordult. „Rendalapítóm sem menekült el soha a feladatok elől, nekem is vállalnom kell minden körülmények között az ifjak megmentését. Hol van rám nagyobb szükség? Olaszországban? ...Kanadában?... És mi lesz a magyar fiatalokkal? Engedjem, hogy a kommunizmus... tépje szét lelküket, hitüket, egyéniségüket, egész életüket?” Maradt. Tudatosan vállalta a vértanúságot a magyar ifjúságért. Szakállt növesztett, szemüveget hordott, és Kiss István álnéven a pesti Persil gyárba állt be, mint egyszerű munkás. Kirándulásokat szervezett, műkedvelő köröket hozott létre, hogy fiatalok közt lehessen. Egy Dániel Tibor nevű katolikus kispapnál lakott az Imre út 4. szám alatt. Fiatalok hitoktatását végezte, hat csoportja volt. A kapcsolattartás hamar szemet szúrt az ÁVH-nál dolgozó házimester házaspárnak, majd egy Sándor István névre szóló levél (szülei nem tudtak róla, hogy Kiss István álnéven él Pesten) végleg gyanússá tette őt, feljelentették. Az ÁHV 1952. szeptember 27-én letartóztatta. Furcsa módon éppen az állmvédelmi tiszték izgatása ürügyén. Ami nem volt éppen alaptalan, mert a Clarisszeumból kikerülő szegény, árva gyerekek közül so-

Szobája a Clarisseumban

kakat beszerveztek a pártórségbe, miközben egy részük visszajárt, kötődött a korábbi kapcsolataihoz.

A koncepciók eljárások között a pártórség pere néven szerepel ez az ügy. A bíróság elé került 16 személyből 6 volt szerzetes, 9 pártkatonára és egy 15 éves gimnazista leány. Ő nyolc, míg a többi „szerencsés” összesen százhuszonöt évet kapott. Négyen voltak, akiknek ügyét eleve külön tárgyalták, közülük egy megúszta életfogytiglannal, de Sándor Istvánt, az állítólag általa beszervezett Zana Albert ÁVO-s őrmestert, és Farkas Ferenc hadnagyot ellenben semmi nem mentette meg a kötél általi haláltól. 1953. március 12-én kelt az ítélet, és június 8-án hajtották végre. A közben eltelt időszak tele volt kínzással, megaláztatással, ütlegelésekkel. A verésért előléptetés járt – a halálra ítélet meg úgy is kivégzik – volt az örök válasza a szá-

Emlékmise

Clarisseum

monkérésre. Sírjáról biztosat nem tudni. Nagy valószínűséggel a váci rabtemetőben ismeretlen helyen nyugszik hamva.

Jelenleg egy emléktábla őrzi nevét a volt rendházépület előtti szobor talpazatán; jelképes sírt alakítottak ki számára a szolnoki belvárosi plébánia alatt lévő urnatemetőben, de a krakkói Isteni Irgalmasság tiszteletére épült csodálatos bazilika altemplom részében kialakított magyar kápolna falát díszítő, magyar szenteket ábrázoló mozaik képek végén felsorolt nevek között is szerepel neve Salkaházi Sára, Kaszap István, Bódi Magdolna társaságában.

A Szaléi Rend általános főnökéhez intézett kérés levelében a magyar Szalézi Rendtartomány kérte Isten Szolgája Sándor István boldoggá avatását. Az Egyházmegyei Bíróság 2006. május 24-én kezdte el a boldoggá avatási per aktáinak összeállítását, és 2007. október 27-én zárta le, majd az aktákat Rómába küldte.

Emlékező szentmiséket Szolnokon, Rákospalotán a Clarisszeumban többször tartanak. Mindez bizonyítja, hogy a fiatal szalézi vértanú emléke él, munka – templom – fiatalság szeretete ma is példaértékű.

Ima boldoggá avatásáért:

Mindenható Istenünk!

„Te meghívtaad szolgádat, Sándor Istvánt Bosco Szent János családjába. Életútján Mária, a keresztények segítségével vezetted Őt a lélekmentés nehéz munkájában. Szabad döntése volt, hogy életét a magyar fiatalokért áldozta. A nehezebb utat választotta, és tanúságot tett rólad az Egyház és a Szalézi Társaság üldözése idején. Ideálja a katolikus sajtó, Isten házának szépsége és a fiatalok nevelése volt. A derék és hű szolga lelkületével mutasson nekünk is utat. Kérünk, dicsőítsd meg őt a vértanúknak kijáró koszorúval. Krisztus, a mi Urunk által. Ámen.”

Váci Egyházmegye és a Szolnoki Belvárosi Főplébánia

A Szeretláng lelkeségi mozgalom nemzetközi konferenciát rendezett Magyarországon. A Szeretlánggal az elkötelezett katolikusok többsége már minden bizonnyal találkozott, ha máskor nem, 2009. június 6-án, amikor Erdő Péter bíboros úr ünnepélyesen kihirdette elfogadását egyházmegyéjében.

Ez az elfogadás jelentette az alapját annak, hogy a IV. Nemzetközi Szeretláng Konferenciát a lelkeség „szülőházájában”, Magyarországon, közelebbről Budapesten rendezzék. A Mozgalom külföldi vezetői és papjai zárandokoltak el most ide, a „forráshoz”, hiszen a Szeretláng első kiválasztottja, egy magyar édesanya, Kindelmann Károlyné, Erzsébet asszony élete javát itt Budapesten, Remete-Kertvárosban élte le. Lelki naplóját, melyben az Úr Jézus és a Szűzanya üzeneteit jegyezte föl, itt írta 1961 és 1983 között. E Lelki Naplót azóta már sok nyelvre lefordították, s tavaly immár egyházi jóváhagyással a Szent István Társulat gondozásában hazánkban is kiadták.

Miért olyan fontos ez a Mozgalom, hogy világkonferenciát rendezzenek tagjai? A világ 67 országában több millióan imádkoznak és engesztelnek a Szeretláng üzeneteinek szellemében Indonéziától Kanadáig, Tajvantól Peruiig. Mi vonzott ennyi embert ennek a lelkeségnek a bővítő körébe? Az „*Imprimatur*” birtokában már bátran hangoztathatjuk, amit a Mozgalom tagjai korábban inkább csak egymás között, egymás erősítésére mondtak el: A Napló tanúsága szerint a Szűzanya azt mondta Erzsébet asszonynak: „*Mondom neked, leánykám, ilyen hatalmas kegyelmi erőt még nem bocsátottam a rendelkezésekre, mint most: Szívem szeretetének lobogó lángját. Mióta az Ige Testté lett, ilyen nagy megmozdulás nem történt részemről, mely így tört volna felétek, mint ahogy Szívem Szeretlángját küldöm hozzátok. Ilyen még nem volt, amely a sátánt így megvakítsa.*”

Nos, ennek az ígéretnek a birtokában már érthető, miért vállaltak hatalmas áldozatot, fáradságot azok, akik messzi országokból eljöttek hozzánk, hogy megismerjük egymást, gazdagodjunk egymás tapasztalataiból, élményeiből, együtt ünnepeljünk, együtt örvezzünk. A hívásra sokan jelentkeztek. De mivel a lelkeség tagjai nem a felső tízezerből érkeztek, bizony sokan otthon maradtak a magas költségek miatt, különösen a szegény országokból. Pedig a magyar szeretlángosok és más támogatók nagylelkűségéből a rendezőségek sokban hozzájárultak a Konferencia költségeihez.

A szervezés gondjainak javát a Mozgalom fáradhatatlan országos vezetője, Tolvaj Endréné, Irénke vette vállára. Így is tíz országból érkeztek vendégek: Németországból, Kanadából, az Egyesült Államokból, Mexikóból, Brazíliából, Nicaraguából, El Salvadorból, Ecuadorból, Peruból és hazánkából. A latin-amerikai többség nem véletlen: Róna Gábor jezsuita atya lefordította spanyol nyelvre a Naplót, és ott futótűzként terjedt. Bíborosok, püspökök álltak a Mozgalom mellé, papok

százai váltak a Szeretláng lelkes híveivé és propagátoraivá. Az előző három Nemzetközi Kongresszust Mexikóban, Ecuadorban és Brazíliában rendezték.

A Konferenciának nagyon fontos célja volt, hogy a résztvevők megismerjék azokat a hely-

Kindelmann Károlyné, Erzsébet asszony

színeket, ahol a Szeretláng született: A kispesti Nagyboldogasszony templomot, ahol Erzsébet asszonyt keresztelték, a törökbálinti Szeretláng kápolnát, amely annak a szobának a helyén áll, ahol Erzsébet asszony utolsó napjait töltötte. A vendégek még találkozhattak itt a nagybeteg Hámori Alfonz néval, Angyi néniel, aki ápolta őt.

A Sziklakápolnában a szentmise előtt és után azzal a 12 pap közül még élő két atyával találkozhattak, akiket a Szűzanya különösen is kiválasztott és meghívott a Szeretláng továbbadására: a karmelita Zselepszky Fabián és Szenes József atyával.

Megnézték a vendégek Erzsébet asszony máriaremetei házát, a Szentlélek templomot, ahová évente szentmisére járt, és együtt imádkoztak sírjánál az attemplomban. A Szentlélek templomban tartott szentmisén kapta meg minden résztvevő jelképesen a Lángot, hogy vigye, terjessze, gyűjtsön meg vele sok-sok szívet.

Innen vezetett az út a Szeretláng Mozgalom központjába, a máriaremetei Szent József házba, ahol a vendégek Szöllősi Ildikó nővérrel, a Szeretláng Mozgalom titkárával, valamint a másik két elkötelezett nővérrel, Menkó Ágnessel és Baranyai Borókával Szeretláng Közösségükről beszélgettek s a külföldi zárandokok által is kedvelt és gyakran látogatott Szeretláng kápolnájukban imádkoztak.

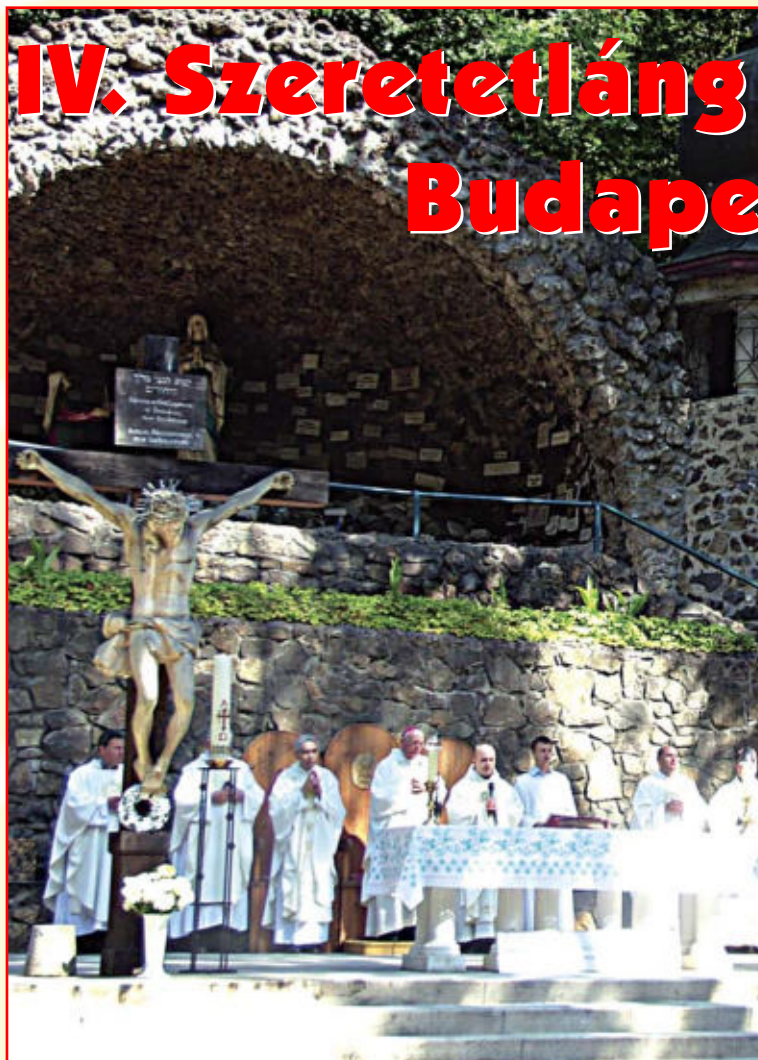
Hogy Budapestről és Magyarországról egy kis ízelítőt kapjanak a távolról jött vendégek, ellátogattak a Budai várba, ahol a Nemzeti Galériában láthatták

Munkácsy világhírű Krisztus-trilógiáját. Szép élmény volt számukra a Mátyás templomban bemutatott szentmise, melyen a Mozgalom Egyesült Államokból érkezett lelkes asszisztense, George Reyes atya volt a főcelebráns. Fölkereszték az Országházat is, ahol tisztelegtek a Szent Korona előtt. Egy napot Esztergomban töltöttek, ahol a Bazilikában bemutatott szentmise után lerótták kegyeletüket Mindszenty hercegprímás sírjánál, majd megtekintették a Kincstárat. A küldöttek beszámolója két délelőtti hangzott el. Csodálatosan színes a kép: saját Szeretláng templomok és közösségi házak szolgálják a lelkeség ügyét több országban. Brazíliában 3 millió tagot számlál a

IV. Szeretláng Budapest

Mozgalom, s a február 2-i Szeretláng ünnepi szentmisén mintegy ötvenezen vettek részt. Mexikóban a legtöbb egyházmegyében jelen van már a Mozgalom, s jelentős evangelizációs tényezőként tartják számon. Afrikában egy nővér Szeretláng árvaházat tart fenn 70 kis árvával.

Az El Salvadorból érkezett Eduardo Lozano atya különösen lélekmelengető eseményről számolt be. Hivatalos egyházmegyei ördögűzőként éppen egy súlyosan megszállott embert próbált megszabadítani. Minden eszközt bevetett, amit az Egyház ajánl: imát, böjtöt, engesztelést, vezeklést, de csak nem sikerült kiűzni a gonoszt. Ő, aki addig csak felszínesen találkozott a Szeretláng-

gal, tudott a Szűzanyának arról az ígérteréről, hogy amíg a Szeretláng Rózsafüzért imádkozzuk, megvakul a sátán. Elmondta a fohászt: „Szűzanyám, ments meg minket Szeplőtelen Szíved Szeretlángja által”, s a gonosz eltávozott. Természetesen azóta a Szeretláng elkötelezett híve és szószólója.

A szintén exorcista nicaraguai Sergio Hernández atya azt a meggyőződését közölte, hogy a Szeretláng fogja megújítani az Egyházat. Az ördögűzés, mint kifejtette, nemcsak a megszállottak megszabadítása, hanem az Egyház szeretete a szenvedők iránt. Minden papnak és elkötelezett világi hívőnek is kötelessége, hogy megvigasztalja az embereket, megszabadítsa őket a szorongástól. Mennyivel egyszerűbb eszközei vannak erre Jézusnak és a nevében cselekvő papnak, mint egy pszichológusnak!

Erzsébet asszony unokája, Kindelmann Győző, aki Szent István Társulat főszerkesztője és a Mária Rádió munkatársa, beszámolt arról, hogyan nevelte őt és két fiútestvérét szülei halála után nagymamája szigorú szeretettel, óriási nehézségek és küzdelmek árán.

A magyarországi eseményekből Tolvaj Endréne, Irénke csak néhány adatot villantott fel: hazánkban immár 136 imacsoporthoz tartoznak, ebből 25 Budapesten, s körülbelül 3000 tagja van a Mozgalomnak. Szép esemény volt a magyarországi Mozgalom történetében az idén február 2., Gyertyaszentelő Boldogasszony s egyben a Szeretláng ünnepe, amikor az ország 12 Szűzanya kegyhelyén 42 pap több mint 5000 hívővel ünnepelt hazánkban. Az ünnepi szentmise keretében adták át az atyák a híveknek a Szeretlángot a Szűzanya Erzsébet asszonynak mondott szavait ismételve: „Gyermekem, vedd e lángot. Ez Szívem Szeretlángja. Gyűjtsd meg vele a tiédet, és add tovább!” A Nemzetközi Konferencia csúcspontja az augusztus 6-i ünnepi szentmise volt a

szűfólásig telt Szent István Bazilikában, amelyet Bíró László püspök úr, a Magyar Katolikus Püspöki Kar családreferense mutatott be püspöktársával, Katona István püspök atyával és huszonnégy pappal.

Bíró püspök úr szentbeszédében párhuzamokat vont Erzsébet asszony Lelki Naplója és XVI. Benedek pápa evangelizációs programja között. Méltatta a Szeretláng lelkeség lélekmentő gyümölcseit. Majd így fogalmazta meg a Szeretláng mibenlétét: „A Szeretláng kegyelmi adomány. Mégpedig erő, amely átjárja a szívet és az akaratot. Erő, amely helyreállítja bennünk az értékrendet; erő, amely átforgalmazza, szeretni tanít, készségessé tesz bennünket Jézussal együtt és Jézussal teljesen azonosulva hatékonyan és kitaróan részt vállalni a lélekmentő munkában. A Szeretláng segít megérteni a Szent Szűz szándékát. Segít tárgyilagosan felismerni valós helyzetünket. A Szeretláng az a kegyelmi adomány, az az eszköz, amely erőt ad a Boldogasszony kérésének, az engesztelésnek következetes megvalósításához és az apostolkodáshoz. Ennek pedig kizárólagos célja, hogy egyetlen lélek se kárhozzék el. A Szeretláng a bennünk és általunk szabadon működő Jézus Krisztus.”

A püspök atya az ideai család évére utalva idézte Jézus Erzsébet asszonyhoz intézett szavait: „Édesanyám azt akarja, hogy minden család kegyhely legyen.” Ez összecseng Boldog II. János Pál pápa vágyával is, aki oly sokat tett a családok lelki elmélyüléséért. Bíró püspök úr kiemelte, hogy Mária Szeplőtelen Szívének Szeretláng Mozgalma szereti a családokat és a maga eszközeivel küzd a családokért. A brazíliai Natali Főegyházmegye a Mozgalmat jóváhagyó dokumentumának szavai bennünket is figyelmeztetnek: „Ennek a társulatnak különleges küldetése elvinni Krisztus örömhírét a családokhoz.”

Homíliájában értőn és magával ragadóan mutatott rá a főpásztor a Szeretláng értékeire és arra, hogyan kell megélnünk, hogy magunknak, családjunknak, hazánkunknak és az egész emberiségnek javára váljon.

Kovács Győző

Konferencia Kereszten

A „Hiszek a szentek közösségében” mondatot a hiszekegy imádkozásakor mindig halljuk. Tudjuk-e mit jelent? Gondolkodunk-e értelmén? Az igehirdetésben, hitoktatásban nem nagyon találkozunk vele. Egyáltalán a közösség fogalma ritkán fordul elő a közbeszédben, a sajtó sem foglalkozik vele. Érdemes tehát több szempontból felvetni, megmagyarázni, hisz sokkal fontosabb annál, amit hiszünk felőle.

A keresztény tanítás szerint az ember életvitelének megfelelően üdvözülhet és lesz tagja a Mennyekben élő szentek társaságának. Egyénként! A közösség az egyének összessége, összessége. Ez azonban nem a teljes igazság. A közösség több az egyének egyszerű összegénél. A közösségben minőségi többlet van, ami természetesen nincs ellentétben azzal, hogy egyénekből áll. Egyén és közösség viszonya olyan alapkérdés, aminek több megoldása lehet. Ebből aztán a közösség természete szerint az egész életre kiható formák, életvitel, társadalom és társadalmi viszonyok alakulnak, alakulhatnak ki.

A közösség két tökéletes rendje az Egyház és állam. Azért tökéletesek, mert céljuk megvalósításához rendelkeznek elégséges eszközzel. Az Egyházat Jézus Krisztus az Istenember alapította meghatározott céllal. Ő egyetlen Egyházat alapított, ami a történelem folyamán meghasonulva szétosztódott, s ma több felekezetből áll. A mostani sarkalatos törvény összehavarja a fogalmat. A sekták, sőt a történelmi egyházként kezelt zsidó hitközségek nem egyház, a nagy világvallások – sintó, hindu, muzulmán, buddhista, konfucianus stb. – szintén nem azok. Mellesleg ők tiltakoznának leghevesebben ellene, ahogy az izraeliták is. Krisztus az Ő egyházát alapította. Más kérdés az, hogy kik tartoznak ide. Nem csupán a földön ma élők. Az Egyháznak három nagy területe, állapota van. Nevezetesen a küzdő egyház – ezek mi vagyunk, a földön élők. A szenvedő egyház – az időleges büntetésüket a tisztító szenvedés helyén töltők. Végezetül a dicsőséges egyház – a végső céljukat már elért az Isten színe látását élvező üdvözültek. Az Egyház mindannyiuk közössége. Ugyanakkor az Egyháznak – a földi küzdőnek – tagjai nem mindig esnek egybe a megkereszteltekkel, akik alkotják itt a látható közösséget, a látható Egyházat. A valódi Egyház láthatatlan, mert sok látható tag a megszentelő kegyelem hiányában ténylegesen nem tagja az Egyháznak. A látható és láthatatlan, nekünk láthatatlan Egyház tagsága minden valószínűség szerint nem egyezik meg. Az Egyház Krisztus titokzatos teste, ahol Ő jelen van. A bűn azonban elválaszt Tőle. A súlyos bűn ki is zár a tagságból, hisz teljesen elválaszt Krisztustól. Most nem elemzem a bűn és a bocsánat kérdését, hisz akit ma a bűn elválaszt, azt a bánat, s a belőle következő bocsánat újra összeköti Krisztussal.

A másik, nem természetfölötti, természetes közösség az állam, amiben kisebb nem tökéletes

közösségek is vannak. Ilyenek a család, települések, népek, nemzetek, törzsek stb. Mint közösség természetesen nem csupán a ma élőkre vonatkozik. Benne lehetnek a már porladó ősök, a ma élők, s a jövőben születők. Mindezeket összeköti az egyének összességén túlmenő közösségi minőség. A közösség tehát nem száraz számtani összeg, hanem ezen túlmenő minőség, ami egyben az egyéneket mennyiségben is összefogja. A közösség minőségi, mennyiséget meghaladó jellegét Jézus világosan megfogalmazza az evangéliumban, amikor kijelenti, hogy „ha ketten, vagy hárman összejöttek az én nevében köztetek vagyok”. Ketten, vagy hárman egyet akarva tehát nem két, vagy három személy, hanem Jézussal együtt lévő közösség, maga Jézus, hisz Ő velünk van. Ez a többlet minden közösség sajátja. A család nem a férfi és a nő összege, hanem „ketten egy test lesznek”. Hasonló eset a községek (falvak, vagy városok) esete, illetve a nemzeté is.

A szentek közössége is közösség, ahol ez a minőségi többlet fennáll. Az alkotók szerves kapcsolatban vannak, ahol az egyik magatartása a másikra kihat. Más szavakkal nincs közömbös cselekedet. Az én bűnöm következményeiben a tiéd is. Természetesen ugyanez igaz az erényekre, jó cselekedetekre is. Község tagjának lenni tehát iszonyú felelősség hisz nemcsak magamért felelek. Minden tettemnek súlya van, mert a közösség minden tagjára hat. E szempontból közömbös, hogy ismerem-e, akarom-e a hatást. Az erkölcsi minőség oldaláról a szándék nem közömbös, a közösség oldaláról azonban az eredmény számít. Ez a különbség egyébként a jog és az erkölcs különbsége. A szentek közösségének igazi súlya: Jézusról van szó, hisz Benne létezik.

Mondottam, hogy az Egyházban jelen múlt és jövő együtt létezik. Ugyanez igaz a nemzetre is. A nemzet a generációk egymás után következő sora, ahol az egyik tette befolyásolja a másikat

Hiszek a szentek

időkorlát nélkül. Őseim bennem élnek, de már utódaim is bennem vannak. Az ő tetteik valamiképp meghatároztak engem, ahogy én hatottam rájuk, bár ez utóbbi inkább gyermekeimre, s unokáimra igaz. Valamikor a tudomány az öröklétan alapján vallotta, hogy az egyed génjei, génállománya rendkívül stabil. A születéskori megegyezik a halálkorival eltekintve a jelentős, mutációkat kiváltó behatásoktól, ami meglehetősen ritka. Ezzel szemben a mai felfogás szerint, s ezt az egyre intenzívebb kutatások már bizonyítják. Az epigenetika mai álláspontja szerint génállományunk körülbelül húsz százaléka életünk során megváltozik. A változásba nem csupán környezetünk eseményei, táplálkozásunk stb., hanem magatartásunk, azaz cselekedeteink, tetteink is szerepet játszanak. Utódaink szempontjából a nemzés időpontja körüli feltételek és állapot játszanak súlyos szerepet. Ez utóbbi néhány vonatkozásáról már eddig is sokat beszéltek. Gondoljunk csak az alkohol, a dohányzás, a drog, egyes gyógyszerek stb. szerepére. Nos a dolog ennél sokkal súlyosabb, hisz nemcsak ezekről van szó, hanem bűneinkről és erényeinkről. Más szóval hihetetlen felelősségünkről. A mai kor felelősséget elmosni igyekvő közszemléletével ellentétben a személyes felelősség szerepe egyre inkább kidomborodik. Igaz, hogy rengeteg külső kényszer, az egyre inkább gépiessé, s más szempontból állatiasabbá váló világ befolyására kötött, megkötött lesz tevékenységünk köre és hatása, de ugyanakkor felelősségünk kitarul. Mellesleg ez a tény különösen ma látszik, amikor a közélet iránya miatt sokan teljesen tehetetlennek érzvén magukat, nem kívánnak részt venni abban még a saját eszközeikkel sem, így növelvén a közönyt, s rosszabbítva a helyzetet – a magukét is! – E tettük ugyanúgy visszahat magukra, utódaikra, de

közösségében

az egész közösségre. A külső látszat, tehát nem mentség. A gének változása a felelősséget növeli. Őseink és utódaink ezúton méginkább összefonódnak velünk. Felelősségünk azonban nem csupán az utódok létrehozása során mutatkozik meg, hanem minden tettünkben, gondolatunkban. A közösség a tagokból, s azok tetteiből, a tettek következményeiből tevődik össze. Így arról is azonnal és világosan lehet döntenie, hogy az individualizmus, azaz az egyénre épített tan és magatartás – ma nagyon divatos liberalizmus – súlyos és veszélyes következményekkel járó tévedés. A közösséget nem lehet, nem szabad figyelmen kívül hagyni, s az egyén lényegének jó részét nem maga az egyén tartalmazza, hordozza. A közösség túlhangsúlyozása, a kollektív rendszere, ahol az egyén tehetetlensége domborodik ki, s így felelőssége csökken, hisz a köz szerepe létezik csupán a tévedés másik formája. A szélsőséges esetei a történelmi közelmúlt jellemző szereplői, ma kevésbé vonzóak, hisz a túlzás következményei révén azok lelepleződtek, szerepük minden rossz, sőt ember ellenes hatása miatt ma nem vállalhatók akár a kommunizmusról, akár a nemzeti szocializmusról beszélünk. Mindezek ellenére a két ellentétes irány elvetése helyett újra és újra valamiféle enyhített változat kikísérletezése folyik, holott a két szemléletet egyesítő harmadik útra kellene lépni. Ez a harmadik út az egységben rejlik. Az egyén a közösségben létezik, s a közösség az egyénekben. Így keletkezik egység. Pontosan látszik mindez az Egyházban, illetve a hozzá nagyon hasonló Szentkorona-tanban.

Az egyház és állam a két tökéletes társaság – elméletileg, nem az esetleges hibákkal megvalósuló tényleges alakzat – ugyanazon az elven kell ebből a szempontból felépülnie. Nem véletlen tehát Krisztus misztikus teste és a Szent Korona

teljes teste közötti hasonlóság. Térjünk azonban vissza az előzetesen felvetett gondolathoz. A szentek közösségének legfontosabb mondanivalója a felelősség és a szeretet mások iránt, s ezáltal önmagunk felé is. Nem magunk vagyunk, bennünk élnek őseink, s utódaink.

Az epigenetikához hasonlóan, de erről csak sejtve a maga teljességében még fel nem fogva beszélhetünk lelki genetikáról. Érdekes, hogy már régen felvetették, helyesebben ismerték a családi bűnöket, s azok sorát, a nemzeti bűnöket és erényeket, melyek több-kevesebb következettséggel öröklődnek, s mutatkoznak meg újra és újra. Mintha valahol a mélyben léteznének, keveregnének, s időnként törnének a felszínre. Az előbbieket fényben tehetünk ellenük, vagy értük. A bűnök ellen és az erényekért. A szentek közösségének ez a legfontosabb mondani valója. Ugyanakkor ez igaz nemzeti valóságunkra is.

Előadások után nagyon gyakran vetik fel a hallgatók a kérdést, akár közéletéről, akár magánéletéről, akár vallásáról, akár világról van szó, hogy mit lehet tenni? Nos az eddigiekből világosan következik, hogy a legnagyobb tett nem a sok beszéd, nem a közéleti szereplés, hanem az erényes élet, a bűn kerülése. Ez az utódoknak jót hoz, de visszahat az ősökre is. A kis dolgok, a következetes élet többet ér, mint a gigászok nagy harcai. Gutta cavat lapidem – mondták régen, azaz a csepp kivájja a követ. Ha a bűnöket kerüljük nemcsak példát mutatunk utódainknak, hanem rögzítjük is bennük az egészséges élet alapjait. Őseink esetén pedig elvághatjuk a családi és nemzeti bűnök sorát.

Egészen gyakorlati utat Szent Pál mutat nekünk a szeretet himnuszában. Ennek megfelelő ma és itt nemzeti szempontból a felajánlás. Felajánlás az Istenanyának, a Magyarok Nagyasszonyának, helyesebben rajta keresztül az élet szerzőjének, Krisztusnak, akinek tagjai vagyunk. Ez megszakítja a sort, a rögzült bűnöket, s átfor-

dítja az erények, a jó felé. Ez igaz családunkra éppúgy, mint kisebb közösségeinkre, s végső soron egyházunkra is. Bűnbánat és engesztelés, erényes élet, a bűnök kerülése gyógyítja régi sebeket, alakítja a jövőt és biztosítja saját sorsunkat. Magunkat és nemzetünket (generációk vég nélküli sora) így ezen az úton menthetjük meg. Súlyos túlhangsúlyozhatatlan felelősségünk van. Nem vagyunk tehetetlenek, kezünkben a sorsunk, kezünkben nemzetünk és egyházunk sorsa.

A tárgyalt téma sok-sok kérdéssel kapcsolódik. Benne van a lélek és szellem egysége, a föld és a túlvilág, a múlt és a jövő, a társadalom és nemzet, közösség és egyén ezért nem lehet a maga teljességében kifejtetni. Befejezésül csak egyetlen vonatkozásáról szólnék még. A magyar történelmi alkotmány szerves fejlődése ennek a módnak, ezeknek az elveknek felel meg. Benne a szokásjog és a hagyományok testesülnek meg, ami a fejlődést állandó jobbulást teszi lehetővé, s ami működött is a történelem folyamán. Központjában a Szentkorona-tan eleve a jövőt, a nemzetet szolgálta, mert a helyes egyenjogúság, az alávetettség kizárása, a közös tulajdon és egyéni birtoklás összhangja az életet, a nemzet életét tette lehetővé és biztosította a jövő nemzedékeknek. Az egyéni, nemzedéki hibáknak orvoslása épp ebben a rugalmasságban és az élet szolgálatában rejlett. Visszaállítása tehát létkérdés, keresztény és nemzeti kötelesség. Lényegről van szó, s nem hangzatos frázisokról. A fentiek alapján állva világos, hogy ez a felelősség nem csupán nemzetünk felé kötelez, hanem az egész kereszténység, s az egész világ felé. A jövő a szentek közösségében rejlik, ahol épp a hasonlóság miatt kiemelt szerepe van a magyar útnak, másként nevezve az igazi keresztény államnak a Regnum Marianumnak. Ez a felelősség nem hátrítható át, nem mentegethető, kötelez. Kötelez akkor is, ha gonosz, globális, nálunk összehasonlíthatatlanul – anyagi értelemben – nagyobb erejű alakuló antikrisztusi birodalommal állunk szemben. A jövő, s így a győzelem mégis a mi kezünkben van. Meg kell fogadnunk a szentek közössége lényegét, s megvalósítanunk azt. Ez a kötelességünk egyénileg, magyarként és Krisztus, ill. a Szentkorona tagjaként. A Szentkorona Márián a Nagyasszonyon keresztül Jézusé, s ezért a Szentkorona állama a Regnum Marianum az eljövendő Krisztus királyságának előképe és bevezetője. Ha tehát imádkozzuk hitvallásunkat: álljon szemünk előtt, hogy ez kemény tetteket, nagy felelősséget jelent, de ugyanakkor a dicsőséges jövőt, megtisztított múltat. Példaképp nevel, magyarrá és kereszténnyé tesz, s a világ megmentőjévé, hogy a magunk szerény módján követve Nagyasszonyunkat Üdvözítőnkkel, örök Királyunkkal egyesüljünk, s egyesítsünk mindenkit.

Lv.dr. Bakos Batu

Jézus királysága nem evilágból való, tehát nincsenek olyan alattvalói, akik más állami berendezkedést, a római veszélyeztetnék. Jézusnak égi küldetése van, ezért uralma, országa is ilyen természetű. A királyság az Isten országa. Jézus, mintegy megnyugtatta Pilátust, hogy nem tör a trónjára, mert a szívek királya óhajt lenni. Jézus végideje elérkezett, ezért most már nyíltan beszél, tanúskodik küldetéséről, megmagyarázza Pilátusnak a királyság tartalmát, az igazságot, hogy Őbenne teljesedett a messiási ígélet. Pilátus azonban azt hiszi, Jézus illúzióban él, mert a helytartó csak az élet konkrét feladatait látja.

A zsidók bevetik a végső érvüket, ha elbocsátod, nem vagy a császár barátja. És itt van a válasz, arra a kérdésekre, hogy „Hát zsidó vagyok én?” – nem meri kijelenteni, törvénybe iktatni, Pilátus, helytartó lettére, amiről meg van győződve, hogy Jézus ártatlan? Inkább enged a közhangulatnak, és elítél egy nyilvánvalóan békés embert, aki nem gonosztevő, nem politikai lázadó? Hogyan lehetséges ez? Csakis ennek a fenyegetésnek a hatására.

A király=császár barátja címet a római a konzulok hivatalból viselték, de más is megkaphatta. Pilátus tudta, hogy ez komoly fenyegetés, mert uralkodása kezdetén, amikor a légió jelvényeit elhelyezte nyilvánosan Jeruzsálemben, a zsidók sérelmezték a pogány vallási jelképeket, panaszukat a császárig vitték. Pilátusnak meg kellett akkor is hátrálnia, mert Tibérius császár féltékeny volt a hatalmára. Pilátus hivatali társának az egyiptomi helytartónak Cornelius Gallus sorsának az alakulásából is tanulhatott, aki elveszítette a császár barátja címet, ami után a vádak ösztüze zúdult rá,

Szenvedéstörténet

Harmadik rész

elbocsátották hivatalából, az öngyilkosságba menekült. Suetonius történetíró szerint, Pilátus nem akart így járni, inába szállt a bátorsága.

– Nincs királyunk, csak császáruk – mondták a zsidók, Jézus messiási küldetését teljesen elvetve. Kiszolgáltatta Pilátus erre nekik Jézust, hogy feszítsék keresztre, tehát engedett a főtanács követelésének. Ezután Jézust kigúnyolják a római légiósok.

Mt 27,27: „Ekkor a helytartó katonái bevitték Jézust a helytartóságra, és összegyűjtötték köréje az egész csapatot.”

A római helyőrség kb. 600 katoná, ezért nem valószínű, hogy tényleg mindnyájan összegyűltek volna. Hatszázan nem fértek Jézus köré, legfeljebb hatan.

Mt 27,28: „Levetkőztették, veres katonaköpenyt adtak rá.”

A római katonaköpeny félkör alakú volt, latin neve sagum.

Mt 27,29: „Tövisekből koronát fontak, rátették a fejére, egy nádszálat pedig a jobb kezébe, aztán térdet hajtva előtte így gúnyolták: ‘Üdvözlégy zsidók királya!’”

A töviskoszorú gallyait esti tűzrakáshoz használták egyébként. A praetórium udvarán lehetett felhalmozva belőle. A nádszál a királyi jogar utánzása volt. A király kigúnyolása a fennálló erkölcsi káosz kifejeződése.

A töviskorona még Jézus fején volt, amikor keresztre feszítették, így a keresztfa a hátsó töviseket belenyomta a fejbe, nyakszirtbe. A római Szent Péter, Sta Croce di Gerusalemme templomokban őrzött tövis ereklyék, 8-10 cm hosszúak, kb. mint egy hosszú varrótű, az egyiptomi

acantus orientalis nevű bokor ágain nőnek ilyenek.

Mt 27,30: „Leköpdösték, elvették a nádat és a fejét verték.”

A Torinói lepel lenyomata szerint Jézus egész arca fel volt dagadva, az ütlegeléstől.

Mt 27,31: „Miatán így gúnyt űztek belőle, levették róla a katonaköpenyt, ráadták saját ruháit, és elvezették, hogy keresztre feszítsék.”

A gúnyban megmutatkozik a római katonák zsidógyűlölete, megvetik a népet, akinek ilyen királya van. Akkor teljesítik a király küldetését, a megváltást, amikor így gúnyolják.

János evangéliumában az ostorozás után Pilátus még egyszer kijelenti, hogy semmi okot nem talál, ami miatt vádolni lehetne Jézust. Csak Jánosnál található meg az Ecce homo jelenet. Megmutatta az összetört embert, ezzel a kiutat kereste, bemutatta, hogy Jézus nem veszélyes, nem árthat senkinek.

Egy gonosztévőt, Barabást előnyben részesítettek Jézussal szemben, ez is a királyi méltósága kicsúfolása, a megostorozás a rabszolgák büntetése volt, ez is a királyságának az ellentéte. A katonák, hiába a római légióba tartoztak, de a környező országokból toborozták őket, így pl. lehetnek az ostorozók egyiptomiak. Tehát nem olaszos arcéllal kell elképzelni őket. Nem szerették a zsidókat, mert azok lenézték őket, mint pogány gojokat. A megostorozástól Pilátus azt várta, hogy a zsidók ennyivel megelégednek és lezárhatja az ügyet. De nem így történt, mégis sor került a keresztre feszítésre.

Mire figyelmeztet minket Pilátus esete? Arra, hogy álljunk mindig ki az igazunk mellett, mert különben elsodor-nak minket az események, úgy, mint Pilátust. Aapokrifek szerint, Pilátus Galliában keresztényként halt vértanúhalált. Tertullianus is kereszténynek tartotta, a kopt monofizita keresztények szentként tisztelik.

Jézus keresztre feszítését a következő részben fogjuk átélmélni.

Papp Nóra

A családok keresztény szemmel

Bábel Balázs érsek előadása a Polgárok Házában

Rendkívül érdekes előadást tartott *Bábel Balázs* kalocsa-kecskeméti érsek, metropolita 2011. szeptember 15-én *Budapesten*, a *Polgárok Házában*. A *Civil Akadémia* keretén belül *A családok keresztény szemmel* című előadásában hangsúlyozta: – Az egyház 2000 éves, de mindig figyel az idők jeleire, kihívásaira. Akkor foglalkozunk valamivel, ha baj van körülötte. Nem véletlenül tartjuk meg a *Vakok világnapját*, s a *Család évében* szólnunk kell széteső családjainkról!

Bábel Balázs szerint a problémák eredendően megvoltak, de az 1880-as években az állam és egyház szétválasztásánál előtérbe került a polgári házasság, ezzel egyidőben háttérbe szorult az egyházi házasság. XI. Pius pápa a tiszta házasság erényeiről szólt 1930-ban, míg a Magyar katolikus Püspöki Kar 1956-ban nyílt levélben szólalt fel az elszaporodó abortuszok ellen! (Orosz megszállás ideje.) VI. Pál pápa 1968-ban a természetes születésszabályozást ismerte el a születésszabályozás egyetlen elfogadható módjának. Ratzinger bíboros (jelenleg XVI. Benedek pápa) az emberiség kihalásának veszélyére hívta fel a figyelmet: – Az európai ember addig szabályozza az életét, míg ki nem hal!

Bábel Balázs érsek kijelentette: – Jézus szerint a házasság a legfőbb földi szentség. Nagy restaurátorként visszaállította Isten rendjét, hisz a házasság a teológiai rendbe tartozik. Jézus helyreállította a család szentségét, a nő és gyermek jogait, s elfogadta az Ószövetség szülőkre vonatkozó törvényét: *Tiszteld apádat, anyádat!* Amíg az ember szülei élnek, gondoskodnunk kell róluk! Jézus is gondoskodik Édesanyjáról, Szűz Máriáról, amikor a kereszten Jánosra bízta: – *Íme a Te anyád!*

A kalocsa-kecskeméti érsek kitért a szentségi házasság lényegére is. Mint mondta: két meg nem keresztelt ember házassága érvényes, míg két megkeresztelt ember házassága szentség! S milyen az eszményi házasság? – tette fel a kérdést! Bábel Balázs kijelentette, a katolikus egyház nem test-ellenes, az erosz isteni adomány, helyén való a házasságban. De az érzéki szerelemnél erősebb a szeretet, amely akkor is megmarad, amikor az egyik házastárs betegségben ápolja a másikat.

A jó házasság nem nélkülözheti a fegyelmet és az aszkézist. Ahol ez hiányzik, ott kezdődnek a hűtlenségek. Bábel Balázs úgy látja, még a keresztény családokban is egyre kevesebbet imádkoznak

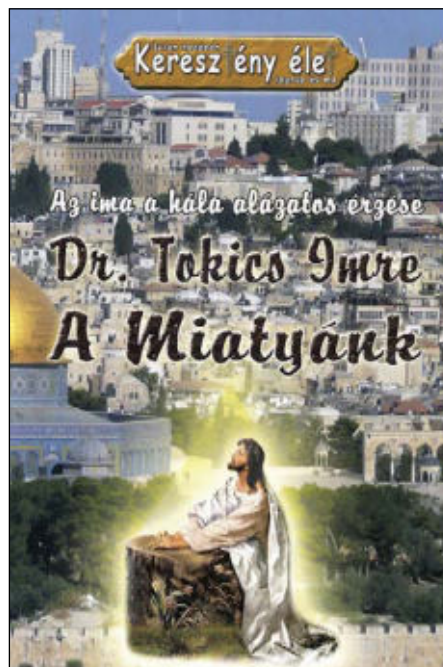
közösen. A szülők prófétai feladata a *hit továbbadása*. Hangsúlyozta: – Az 50-es évek közepéig a hitoktatást nem tudták megtörni, ezt követően a diktatúra és az önfeladás megtörte ezt. Több évtizedes kihagyás után újra kell éleszteni a hitoktatást! A családban őrizendő a békesség, a rend nyugalma. S ha a szívemben rend van, megköszönöm a jót és nem teszem mindig szóvá a rosszat! Erre a bölcseségre is szükségük van a jó családokban élőknél. Akik, ha szeretetben élnek, életközösséggé válnak – mondta Bábel Balázs, kalocsa-kecskeméti érsek budapesti előadásának végén.

Frigyesy Ágnes
A szerző felvételével

Az imádságban Isten biztató, bátorító üzenetet küld, ami az élet kiemelt küzdelmében az a segítség, ami győzni tanít. Az ima lélegzetvétel, ezért nem elég egyszer megtanulni egy imádságot, imádkozni kell megtanulni. Kevesen tudják, hogy az imádság nem egyirányú kommunikációs csatorna. Nem én beszélek benne, hanem Isten is szól rajta keresztül. Az ima Isten rejtett üzenete is hozzám. Ez az imádság titka.

Dr. Tokics Imre könyve útmutató ahhoz, hogy lelki életünknek ezen a fontos területén el ne tévedjünk. Megtanuljuk belőle, hogy az imádság nem csupán azt jelenti, hogy mi mondunk valamit Istennek, hanem lelki érzékszerveinket is átalakítja. Ha imádkozunk látni, hallani kez-

dünk, mert érteni kezdjük Isten gondviselő kegyelmét. Mindezekre az író, aki kortárs lelkipásztor, a Jézustól tanult mintaima, a Miatyánk elemzésével vezet el, amiből ma nekünk is, mint hajdan a tanítványoknak imádkozni kell megtanulni. „Sokan nem is tudjuk, hogy mikor mondtuk ki életünkben legelőször az ámen kifejezést. Egy azonban biztos, hogyha komolyan gondoljuk, akkor ez a szó alapvetően megváltoztathatja az életünket, a körülményünket és a pillanatnyi helyzetünket.”

A könyv megrendelhető az *Olvasók Háza Kiadó Irodalmi- és Könyvküldő Szolgálatától* levélben: 1660 Budapest, Pf. 419. vagy tel: 257-6989, 30/914-6515 e-mailen: olvasokhaza@t-online.hu

És mégis! Lovasr

A Honfoglalás rockopera főszereplői, a festői szépségű Kassai-völgyben
A szakmai felkészülést Kassai Lajos

nemzet a Magyar!

en, Kaposmérőn. Középen Pintér Tibor színművész, művészeti vezető.
s lovasíjjász-világbajnok irányította.

Somogyi György készülő fotókiállításának eddigi támogatói:
Szabadszállás és Vidéke Takarékszövetkezet
Temaforg kft. – Kunszentmiklós

Nyeregszemle

Pálösszenikáról induló csapat az egyetlen magyar alapítású rend áldásával

A megnyitónnepséget Ófelsége a Szent Korona (hiteles másolata) jelenléte emelte

2008. évi 4. lapszám-ban képes összefoglalóval számoltunk be – az akkor még első alkalommal megrendezésre került – a Kárpátmedencén is túlmutató összmagyarság kulturális seregszemléjéről, a KURULTAJ-ról. A történések, kutatók, hagyományőrök, néptáncosok, lovasok, népi-iparművészek közreműködésével megtartott törzsi gyűlés – több szálon haladva, különböző rendezvényeken – ezidáig soha nem látott módon és mértékben hirdeti azóta is a Magyarország összetartozását, a több mint ezer esztendőit átívelő történelmünket, hagyományainkat, és természetesen a nagyon régről hozott hitűnket.

A megnyitónnepség

Bemutató 1848–49-es szabadságharc harcmódoiról

Ízelítő a lovagi kor várjátékaiból

Bemutató a lovagi kor várjátékaiból

A 2011-es év különösen gazdag mind a népi hagyományőrök, mind a hagyományteremtő céllal megvalósított eseményekben. Kiemelkedő helyen kell megemléstünk: Az Ópusztaszeren július 15–17-én megtartott **NYEREGSZEMLÉT**, amely a találkozás jegyében, a

A hagyományőrök, huszárok mellett és a hobby lovasok mellett természetesen a csikósok is jelen voltak

kárpátmedencei összmagyarság lovasait, a lovashagyományaink iránti érdeklődőket kápráztatta el felejthetetlen programjaival, előadásaival.

Ősök

A Nyeregszemle után alig két héttel (július 29–31) Bugacpuszta adott otthont a Kurultaj megálmodóinak, hogy **ŐSÖK NAPJA** címmel, most első alkalommal rendezzék meg

eleink antropológiai kutatási eredményeire alapozva – egy látványos és izgalmas hétvége keretében – tudományos, és ismeretterjesztő programjukat.

Múltunk őrzésének legfontosabb generációja minden szintén képviseltette saját korosztályát

A „szertűz” őseink emlékét idézte

napja

Magyarok Országos Gyűlése

A rendezvény fővédnöke Dr. Lezsák Sándor az Országgyűlés alelnöke

Megnyitó ünnepség

A rendezvény házigazdája Bíró András Zsolt köszönti Mongólia nagykövétét

A tudományos kutatások eredményei megsemmíthetők voltak Ősök sátrában

Fördög András és csapata Kurfakó lovaikkal és irigylésre méltóan fegyelmezett, a honfoglalás korát idéző lovastudásukkal járultak hozzá a rendezvény sikeréhez

otogenia.hu

Mária ünnep Nagyboldogasszony napján a kiskunsági pusztaságban.

Fotó: Somogyi Zsófi

Részlet a történelmi életképből

Ezt követte (augusztus 12–14-én) a kiskunsági pusztaságban, Szabadszállás és Kunszentmiklós között felúton található Böszöprpuszta–Nagyálláson, a mára már szinte hagyományosnak mondható **MAGYAROK ORSZÁGOS GYŰLÉSE és VÁSÁRA**. 2009. év 4. számunkban már tudósítottunk az akkori eseményről, de a mostani ismét felülmúlta a várakozásokat. 640 szervező és 1800 segítő közreműködésével ezer hatszáz (!) önálló program valósult meg ezen a hétvégén. Csak a szombati nap folyamán hetvennyolc ezren látogattak el a pusztába, a „semmi közepére”. 15-én hétfőn, Nagyboldogasszony napján utolsó utáni, de mégis kiemelkedő jelentőséggel bíró eseménynek számított a szakrális Kápolnánál, a Hétboldog Asszony Hajlékánál megtartott Boldogasszony Ünnep. Boldogasszony és Mária tiszteletének sok ezer évre visszanyúló Istenanyai szerepkörének ünnepe már hajnalban napköszöntéssel kezdődött, de csak a déli harangszót követően ért csúcspontjára a szertartás. Az egyre kiteljesedő fényben, *állódélben (12 óra 48 perckor, amikor is pályájának legmagasabb pontján tetőzik a nap)*, Mária országának, a Kárpát Haza határainak vonalát élőképben – *mint egy napba öltözve* – jelenítették meg a résztvevők, adva ezzel hitet nemzetünk múltjából, a jövő építőinek. És hogy (magazinunkban is) hogyan kerül „egy lapra” a három kiemelkedő, hasonló értékrendet felvonultató, de mégis különböző rendezvény? Somogyi György fotográfus (lapunk munkatársa), az *„Én láttam a szivárványt!”* és *„A Kápolna”* című vándor fotókiállításai után egy vadonatúj tárlat létrehozásán dolgozva, fényképezőgéppel természetesen ezeken a rendezvényeken is jelen volt. Az *„És mégis! Lovasnemzet a Magyar!”* c. fotókiállítási anyag

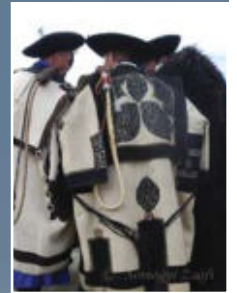
A történelmi életkép egyik korhű viselete

A hét vezér megválasztja Árpád fővezért – történelmi életkép

érdekessége, hogy a Nemzeti Lovasprogram célkitűzéseivel összhangban népszerűsítse, ill. dolgozza fel a XXI. sz. elején a Magyarság valós lovaséletét, mutassa be lovas-hagyományaink őrzőit, értékteremtőit.

Mivel fotókiállítási anyag „műhelymunkájáról” lévén szó, további írás helyett inkább beszéljenek a képek. (A rendezvények fotóiból egy válogatás már megtekinthető a www.fotogenia.hu weboldal galéria mapájának „Kell, hogy Te legyél!” című oldalán.)

Beszélgetés Csonka József missziós lelkésszel

Jézus szereti a cigányokat is!

Beszélgetésünk mottója: „Jézus missziója a cigányok között.” Előljáróban, kérlek mutasd be magad a Magazin Olvasóinak. Mikor és hol születél, milyen milliőben?

1962. október 28-án születtem beás cigány családban Nagydorogon. Ez a település Paks mellett van. Hárman vagyunk testvérek. Van egy bátyám és egy öcsém. Ahogy visszaélékezem gyermekkoromra, nagyon sok szép emlékem van. Szegények voltunk, de az teljesen más szegénység volt, mint amit ma szegénységnek nevezünk. Emlékszem, hogy még az utcában sem volt világítás. Petróleum lámpával világítottunk, amíg fel nem épült számunkra egy „CS”-lakás. Szüleim hat osztályt végeztek csak el, de édesapám teherautósofőr volt.

Fiatal felnőtt korodból is említsd meg a fontosabb állomásokat, és hogy jelenleg hol dolgozol, milyen beosztásban.

Az általános iskolában én lettem az osztály a legjobb tanulója. A gimnáziumban is jó tanuló voltam. Először Tanítóképző Főiskolát végeztem, de nem tanítottam, mivel a KISZ Tolna Megyei Bizottságán kezdtem dolgozni, majd Moszkvában tanultam tovább. Az ott ért rossz hatások miatt is megtértem. Teológus lelkész lettem. Romológiai egyetemi tanulmányokat folytattam. Missziós lelkész

vagyok. Nem tartozom szorosan egy történelmi vagy kiségyházhoz sem, de nagyon jó kapcsolatom van velük. Jelenleg PHD tanulmányokat folytatok. Nevelésszociológia romológia szakirányban. Kutatási területem a cigánymisszió. Munkánkról készült egy dokumentumfilm is „Testvérem József, testvérem Klára” címmel. Jelenleg a Közigazgatási és igazságügyi Minisztériumban dolgozom.

Mikor és hogyan kerültél a vallással kapcsolatba, és milyen hatással volt rád?

Gyermekkoromban katolikus templomba jártam. Elsőáldozó lettem, és bérmeáltam is. Akkor már gondolkodtam azon, hogy pap leszek, ha nagy leszek, de meghalt a papunk, és más jött a faluba. Ő már nem olyan volt, mint akit én annyira szerettem. Az iskolában azt tanították, hogy a papok és az egyház gonoszak. Ezt el is hittem mint gyermek, mert nem volt vallásos családi hátterem. Tinédzserként már nem jártam templomba, helyette lelkes kisdobos, úttörő lettem, meg ifjú kommunista. Ez nekem nagyon tetszett, elhittem, hogy majd valamikor olyan lesz a világ, hogy csak bemegyünk a boltba és azt veszünk, amire szükség lesz és nem lesznek szegények meg gazdagok, nem lesz háború. Huszonhárom éves voltam amikor történt velem egy baleset. Isten

kegyelme volt, hogy visszaküldött az életbe. Két hétig kómában voltam. Attól kezdve mindig az igazságot kerestem. Azt, hogy mi az értelme az életnek. Miért élünk ebben a világban. Kerestem Istent, de valójában Ő talált meg engem. A Názáreti Jézus, akiről csak azt tudtam, hogy keresztre feszítették és meghalt, de feltámadt, számomra valósággá lett! Újjá születtem! Szólt a szívemhez, megbocsátotta a bűnemet, és új életet adott. Találkoztam Vele! Jól csak a szívével lát az ember. Ő a szívemhez szólt. Azóta ezt mindenkinek hirdetem. Olyan közösségre vágytam, ahol szólhatok Jézushoz, imádkozhatok emberekért, olvassuk a Bibliát és tudjuk, hogy Isten közöttünk van, szeret és meghallgat minket. Ezért tanultam teológiát, missziós lelkész lettem. Azóta Jézus ígését hirdetem. A Református Egyházzal van szorosabb kapcsolat, mert misziós munkám megsegítésére Dél-Kórei és Amerikai hívő keresztények adományából épült egy missziós imaház, amely a Tiszántúli Református Egyházkerület tulajdona.

Beszélgj arról a közösségről, ahol az Igét hirdeted.

A cigányokról azt tartják, hogy mind hívők. Én kicsit finomítva azt mondanám, hogy a cigányság egy vallásos nép. A természetfölötti iránt nagyon nagy érdeklő-

dést mutat, de ez nem a keresztény hit. A keresztény hit alapja *Jézus Krisztus megváltó munkája* ezt hirdetni kell, bemutatni az életünkkel, hogy a hitetlennek legyen hite, találkozzanak Vele.

A természetfölötti két csatornából származik, vagy Istentől, vagy pedig a gonosztól. A romák sokszor a sötét erőkkal vannak kapcsolatban, amelyekről a Biblia is

beszél. Ezek például a jövőmondás, a kuruzslás átkozódás. *Viszont közülük sokan nyitottak Jézus befogadására is. Érzékenyebb a szellemük, a szívük. Ahol megsokasodik a bűn, ott megsokasodik a kegyelem is. Megszégyenítő, ahogy meg tud változni életük, mert őszintébben, gyermekibben tudnak hinni Jézusban. Ekkor elhagyják és bűnnek nevezik az italozást, cigarettázást stb. Ez a különbség látványos, mint az is, amilyen irritáló életet éltek megtérésük előtt. Becsületessé tudnak válni Jézus megváltásában. Szeretett lényekké válnak, akik tudnak szeretni. Az átok helyett áldani.*

A cigány emberek meg tudnak változni, s ebben segítünk nekik az istentiszteleteken. Az istentiszteleteinken imádkozunk Istenhez, hálát adunk, bibliai történetekről beszélgetünk, mindezt szabadabb formában. Hirdetjük, bizonyágot teszünk a legfontosabbról: *Jézus keresztről, a feltámadás örömeiről, amely lehetőség a megszabadulásra.* Nem egy előre megírt vázlat szerint zajlik egy istentisztelet, hanem spontán. *Ennek ellenére nincs káosz. Nagy rendben zajlik minden. A pásztor irányítja a Szentlélek által. Ő a karmester. Egy kicsit olyan ez mint a jazz. Nem kottából játszanak a zenészek, hanem egymásra hangolódnak. A hívek is ezt teszik. Jézusra hangolódnak. Szívük szeretetéből szólnak.* Mindenki elmondhatja, hogy mi történt vele vagy, hogy mit olvasott a Bibliából. Hogy hallgatta meg Jézus az imakérését. Élő bizonyágtételről van szó. A gyülekezetben vannak cigányok és nem cigányok is. Ebből látszik, hogy én nem egy cigány

Missziós imaház

evangéliumot hirdetek, hanem *a Názáreti Jézus Krisztust, akiben nincs cigány, magyar zsidó, görög, hanem mivel minden ember vétkezett és hűjával van Isten dicsőségének hirdetem a Megváltót, a Messiást, Jézus keresztről. Ő értünk halt meg a kereszten!*

Együtt éneklünk, zenélünk, beszélgetünk a Názáreti Jézusról, a Ő megváltásáról, a Bibliáról, amely nagyon aktuális ma is, hisz Isten élő beszéde, mely nem változik. Ma is szól hozzánk. *Ez a beszéd Jézus, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz! Nem az egyházi liturgiák, vallási tradíciók, az egyház külső szertartásai, hagyományai a legfontosabbak.* Persze ezekre szükség van, de tudni kell, hogy nincs tökéletes egyház, nincs tökéletes tan, viszont van tökéletes Isten, tökéletes Jézus, aki nem a különbséget nézi, hanem azt, ami összeköt. Ő a szeretet. Abból a szempontból *katolikus vagyok*, hogy aki Jézust testben megjelent Krisztusnak vallja, az *az igazi egyházhoz, a láthatatlan Krisztushoz tartozik.* Nincs lényeges különbség abban, hogy most valaki pünkösdi, katolikus vagy református hívőnek tartja magát, *ha Jézust testben megjelent Krisztusnak vallja és elfogadja személyes megváltójának. Sokszor, ha elkezdünk beszélgetni, a kereszténységről, akkor gyakran a teológiai dogmák, az egyháztörténet kerülnek előtérbe, ami elválaszt. Ezt félre kell tenni.* Ebben hiszek és vallom, hogy bármely keresztény felekezet tagjai között lehet egyezés, egy-

ség, ha azt mondjuk, hogy gyere testvérem imádkozzunk együtt, mert ugyanaz a *drága vér ontott ki értünk. Bűnösök vagyunk, akiket megváltott Jézus. A Názáreti Jézusban testvérek vagyunk. Cigányok, magyarok.* Tulajdonképpen egyetlen egy *igaz* egyház van, amelyet Jézus Krisztus szelleme vezet, *vérén váltott meg* s a lényeg, hogy a láthatatlan Istent, aki Jézusban jelent meg, úgy *szeressük, ahogy Ő szeretett minket. Életét adta a bűnös emberért. Értem, érted, minden emberért. Elfogadjuk, hogy Jézus az egyetlen út, igazság és élet. Ő a Messiás. Ami összeköt még minket, az, hogy senki nem mondhatja Jézust Úrnak csak a Szentlélek által.*

Hogyan látod ma a cigányság helyzetét, miért nem tudnak integrálódni a társadalomba?

Sajnos inkább azt mondanám, hogy a cigányság integrálódott a társadalomhoz, ahol nem a keresztény érték a mérvadó, hanem a bűn. Nekik és mindenkinek integrálódni kell, befogadni jézust. Ha lopnak, van orgazda, aki felvásárolja a lopott holmit. A cigányok integrálására szánt pénz legtöbbször a fehérgallérosokhoz kerül. Mindenkinek Jézushoz kell menni, aki szeret, megváltott bűneinkből. A bűnt nevének kell nevezni és aki lop, bármi legyen is az, azt nem szabad elfogadni. Hogy ez ne történjen meg, és integrálódjon a bűnelkövető, ahhoz találkoznia kell Jézussal. Ezért hirdetem én a Megváltó Jézus Golgotai keresztről és a feltámadás bűnbocsátó erejét.

Mit lehetne tenni a cigányság életminőségének javítása érdekében?

Először is, mint ahogy mindenkit tanítani kell őket. Az erkölcsre, Isten ígéjére, és munkát biztosítani számukra. A cigányság életminősége belül kezd megváltozni. Nem szabad összemölnünk a cigányságot a bűnözéssel. A cigány nem bűnözőnek született. Bűnözésre minden ember hajlamos csak ezt nem vesszük figyelembe. Ha valaki elfogadja Jézus keresztről, megbékél a világgal. A cigány és magyar megbékélés ellentét barikádját mind a két oldalról bontani kell. Ez csak a szeretet és nem az erőszak eszközével lehetséges. Ezzel nem azt mondom, hogy a bűnelkövetőt fel kell menteni származása miatt. Sőt! A bűnt meg kell büntetni, nem kell kivételezni. Viszont imára, összefogásra Jézus szeretetének megélésére van szükségünk. Jézus azért halt meg a kereszten, hogy nekünk örök életünk legyen. Kuruczleky Ilona

Fű nőjön a küszöbödön! – Ennek a cigány átoknak a jelentését magyarázta el Kapin István kegyhelyigazgató atya a búcsúra érkező cigány és nem-cigány zarándokoknak, a Szent Liturgia előtti fogadásában. Mély, és szeretetteljes gondolkodástgondoskodást takar igazából ez a mondás, mert hiszen annak az embernek nő fű a küszöbén, akit nem látogatnak, mert senki sem szereti. Nem is gondoltuk volna, hogy erre hívja fel a figyelmet ez a szólás, ezért kell megismernünk a másik kultúráját, mielőtt ítéletet mondanánk felette!

Az ország minden részéből érkeztek a cigány hívek, az ünnepi püspöki Szent Liturgiára, amelyen közreműködtek Kiss Attila, Egri Tibor, Orosz István atyák, s melynek prédikációjában Kocsis Fülöp püspökúr cigány nyelven köszöntötte a nagyszámú híveket! A szent beszéd tanítása szerint, a király nagy lakomát rendezett, amelyre meghívta a barátait. Érthetetlenül folytatódik a történet, mert a barátok mind kibúvót keresnek a vendégség alól. Ha minket meghívna a király az asztalához, biztosan nagy megtiszteltetésnek tekintenénk, és mindent megtennénk, hogy eljuthassunk hozzá a palotába. Az evangéliumbeli király meghívása egyetlen és végső alkalomra szól, az üdvösségre, mert Ő a Mennyei Király, s azt szeretné, ha megtelne a háza, vagyis a mennyország. Mindenkit be akarna fogadni a családjába, ezért válnak Isten gyermekeivé a hívek. A király szolgálai a hivatalos vendégek helyett, akik visszautasították a meghívást, a szegényeket, rászorultakat, betegeket, haj-

Cigánybúcsú Máriapócscon

létkatlanokat kísérték a palotába, akik nem is álmodtak ilyen ünnepi mennyegzőről. Meghallották ezek az emberek Isten hívását, és elfogadták. Pedig őket 'nem láthatta' már gyermekkoruktól fogva Isten a templomban, 'nem ismerte' őket közelebről, mert nem tartoztak a hívek közé. De Isten mindenkit hív az örök üdvösségre a lakomára. A zarándokok között is lehet most olyan ember, aki sokáig nem járt a templomba, de most meghallotta a hívó szót, egyre többen vannak ilyenek. De akad egy a vendégek közt, aki nincs mennyegzős ruhában, ezért kivetették a külső sötétségre. Nem külső szövetruháról van itt szó, mert hogy is lehetne a szegénynek, akit váratlanul, hírtelen hívtak meg, királyi lakomához illő díszes ünnepi öltözete. Itt a lelkünk ruhájáról ír az evangélium, ha nem tiszta a lelkünk, nem lehetünk részesei Isten családjának. Nehogy megtörténjen, hogy Isten nem ismer meg! Valamikor Isten családjához tartoztál, de már nem akard felvenni a mennyegzős köntöst, nem akard megtisztítani a lelket, letéve a bűneidet? Bánd meg bűneidet, és Isten fog

szép mennyegzős ruhába öltöztetni. Nemcsak finom ételleket fog felszolgálni neked, hanem saját magát az eucharisztiaiban, így adván örök életet a mennyben. A máriapócsi Szűzanya fogja össze a mi görög katolikus családunkat, amelybe beletartoznak cigányok és magyarok egyaránt – fejezte be Fülöp püspökúr a prédikációját ezzel a nemes kívánsággal.

A mi királyi lakománkon, ünnepi liturgiánkon a hodászaiak szép gitáros énekét hallgathattuk. Délután megemlékezést tartottak a cigányok első görög katolikus missziós apostoláról, *Sója Miklós atyáról, aki 1942 (!) óta foglalkozott a kisebbségi hívekkel. Negyven éven át foglalkozott Hodászon cigány misszióval, Ő volt Európában az első ilyen tevékenységet folytató pap!* Kulturális műsorokban is részt vehettek, akik elzarándokoltak Máriapócsra, nemzeti kegyhelyünkre, pl. a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium felzárkózásért felelős államtitkárság kapcsolati referense nyitotta meg a Magyarországi Roma Galéria képzőművészeinek tárlatát, és a Miénk a színpad rendezésében műsorszámokat hallgathattunk a cigány fiataloktól. Makkai László miskolci atya bemutatta a Görögkatolikus Roma Szakkollégiumot, amelynek keretében hitant, nyelvet, társadalomtudományt tanulhatnak a cigány és nem-cigány egyetemisták. Első és eddig egyedülálló ez a kezdeményezés az Európai Unióban.

Elmondhatjuk, hogy a mi házuk, mi templom küszöbén, nem nő fű, hiszen sokan zarándokoltak ma el a cigány búcsúba. Így legyen jövőre is. Papp Nóra

A hit megértett tapasztalat. Nem logikailag megtanulható elmélet, nem is irracionális élmény, hanem mindennapjaink találkozásainak tapasztalata azzal a Jézussal, aki tudva vagy tudatlanul elkísér az úton. Ezért Istent nem a magas röptű prédikációkban, nem a templomok pompás istentiszteleteiben kell keresni, hanem hétköznapijaink csendes pillanataiban.

Dr. Szigeti Jenő könyvében rövid írásokat – százegyet – talál az olvasó, amelyek lehetőséget adnak, hogy megálljon a rohanásban egy röpke találkozási önmagával és Istennel. Tarka ez a könyv, mint az út. A szerző benne köznapi élményeit osztja meg azokkal, akik úgy érzik, hogy egyedül vannak.

De Jézus mégis, ott van velünk az úton. Erről szólnak ezek a mindennapra való írások, melyeket szeretettel ajánlunk mindazoknak, akik még szeretnének néhány percet elgondolkozni azon, hogy hová tartunk és tartozunk, miért is élünk ezen a világon? „*Mai gondokkal küzdő világunkban arra van szükségünk, hogy a szeretet vakságával beleszeressünk az egyszerű, mindennapi dolgokba. Világunkban – ahol egy örült gombnyomására világégés indulhat el – megnőtt a kicsiny a mindennapi dolgok súlya.*”

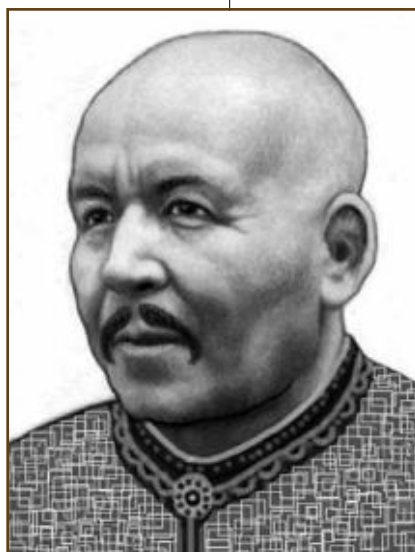
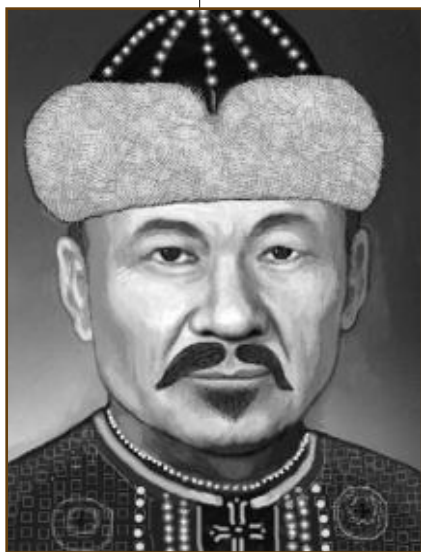
A könyv megrendelhető az *Olvasók Háza Kiadó Irodalmi- és Könyvküldő Szolgálatától* levélben: 1660 Budapest, Pf. 419. vagy tel: 257-6989, 30/331-0173 e-mailen: olvasokhaza@t-online.hu

Teodor, avar vezér és keresztény vértanú

Keveset tudunk a Mongóliából jött avarokról. Talán nem is akarunk kellően tájékozódni róluk. Mintha csak Attila dicső hunjai léteztek volna. Mintha nem akarnánk tudomásul venni, hogy nekünk nem Attila hunjaihoz volt igazán közünk, hanem az avarhunokhoz (vö. Várkony neve a Varkunból ered, jelentése: avarhun). Talán Anonymust vonatnánk kérdőre, amiért ő zavarta meg hosszú ideig népünk, sőt több történésziünk emlékeztét? Nem ő tehet róla. Az Attilától való származtatást királya várta el tőle, mint udvari történésztől, akinek nevéből csak a P kezdőbetű maradt meg. Ezért Anonymus = Ismeretlen a neve. Ez a magyarázata annak is, hogy ő a magyarokat hunoknak nevezte. A dicső eredet kimutatásának igyekezete mindig nagy kísértés volt. Ma is az.

Lehet, hogy képzelet alapján felépítünk nálunk Attila fapalotáját, amely valahol itt volt a Kárpát-medence közepén (a terve már kész). Megtehetik. De még Priszkosz sem tudta, hol volt ez a legszébb fapalota, pedig hivatkozott rá. Írhatunk szép könyveket Attila „nagy királyról”, akinek seregében feltehetően magyar csapatok is harcoltak. Mindez azonban nem változtat azon a jól megalapozott történelmi igazságon, hogy nekünk komoly közünk a Bajánnal hazánkba érkező avarhunokhoz van. Anynyira, hogy az ő maradékuk arcmásait fedezhetjük föl köztünk és bennünk. Olykor igen rangos személyekben is, mint Csernoh János esztergomi érsek-prímás (bár szlovák családból) vagy Boldog Apor Vilmos püspök, akinek a neve avart jelent. De avar ősök vonásait viselte a már elhunyt lelképásztor, Bokor István, és azt viseli a Zamárdiból származó Dr. Kiss György atya is, csak néhányat említve papjaink sorából. S akkor még hol vannak a civilek, olyanok, mint Kiss Ferenc, a II. világháborút megelőző idők neves színésze, Szabó Magda

író, Bárdosi Sándor birkózóbajnok, meg a többi, csak néhány ismert nevet idézve.

Sokat mond a régészeti adat, persze kerek számokkal mérve, mi szerint: kb. 10 Attila korabeli sírleletre kb. 10000 avarhun korabeli sírlelet jut. S nem hat-e túl merésznek a kijelentés, hogy az avarok „hunabbak” voltak Attila hunjainál, hiszen ők egyenesen Mongóliából jöttek? Attila hunjai viszont már korábban elszakadtak az anyaországtól, amikor Nyugatra vonultak és türk népekkel kerültek kapcsolatba. Nemzeti álmainkat szembe-síteni kell tehát a realitással, mert Vörösmarty is arra figyelmeztet, hogy „A bírhatót ne add el álompénzen”.

A magyar honfoglalást az avarhunok honfoglalása előzte meg, háromszáz évvel. Itteni uralmuk több, mint kétszáz évig tartott, és csaknem összeért a magyar honfoglalással. Múltjuk felidézése azért is fontos, mert két ízben érkeztek magyarok az ő idejükben hazánkba. Fehér ugorokként 600 előtt már Bajánnal, a Meótságban (ahol akkor szabir-magyarok

is éltek), aztán 780 táján Kuber „onogurjaival”, szintén a Meótságban. A székely magyarok egy része pedig előbb volt a Dunántúlon az avarok alatt, mint Erdélyben. Még a székely kapu ősmintáit is avar kagáni fapaloták kapui adhatták (a mongol eredet igazolható). Tehát őrségi székelyek is csatlakoztak Árpád magyarjaihoz, és már keresztényekként.

Ezért érdemes többet megtudni az avarokról. De nemcsak ezért. Azért is,

mert a kereszténységgel való kapcsolatuk ügye fontos tanulságot kínál. Öszeomlásuk legfőbb oka ugyanis az, hogy nem tudtak alkalmazkodni a keresztény Európához, bár egy részük megpróbálta. Nagy Károly idején már kiéleződött, sőt véressé vált a pogány párt ellentéte az avartoknál (Kr. u. 800 táján). Ekkor történt, hogy egy avar főember (ún. tudun)

Nyugaton fölvetta a kereszténységet, és mint István királyunk, ő is egy keresztény vértanú nevére kapta: Szent Teodorét. Pogány neve azonban sajnos nem maradt meg Teodor tudunk, mint Istvánnak a Vajk. Azt azonban tudjuk róla, hogy amikor keresztényként hazatért Nyugatról, s a keresztény párt feje lett, gyorsan eltűnt az élők sorából. Nem nehéz kitalálni, hogy a pogány párt nyilván megölette.

Ez pedig azt feltételezi, hogy az avaroknak keresztény vértanújuk is van, mégpedig vezetőik közül (akkor már nem volt kagánjuk). Érdemes volna emlékeztetünkbe vésni, sőt emléktáblára is. Mert ők valódi hunok voltak és utódjaik révén vérségileg is kapcsolatba kerültek velünk, magyarokkal. Hiszen ezek az utódok itt vannak nemzettestünkben... Tehát ez a mi legbiztosabb hun-magyar kapcsolatunk.

Boda László

Szeptember 11-én, vasárnap du. 2 órakor, a Teológiai Akadémia dísztermében kezdődött a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanévnyitó istentisztelete, mellyel a 481. tanévet nyitotta meg dr. Enghy Sándor, a teológia újonnan választott rektora.

Az igehirdetés szolgálatát dr. Börzsönyi József végezte, a II. Mózes 33: 12-17 versek alapján. Az igehirdető az akadémia előtt álló feladatokra hívta fel a figyelmet, példaként hozta fel Eger vár kapitányának, Dobó Istvánnak a hősiességét. A teológiának is áldozatot kell hozni ahhoz, hogy megvívjon minden küzdelmet, az elkövetkezendő évben.

Az igehirdetést követően, a teológus énekkar a 275. dicséretet énekelt el, amely Isten dicséretét helyezi mindenkinek a szívére.

A hálaadó éneket követően, az akadémiai közgyűlést dr. Füst-Molnár Szilveszter rektor helyettes nyitotta meg, amelyet követően dr. Enghy Sándor rektor megnyitotta a tanévet.

Az akadémiai közgyűlés szép eseménye volt, amikor Bojtor Istvánnak és Bárdossi Kemény Zoltánnak jubileumi diplomákat adott át a rektor.

A közgyűlés megköszönte dr. Kádár Ferenc

Tanévnyitó a sárospataki teológián

Együtt a nagyváradi és csákvári reformátusok...

leköszönő rektor szolgálatát, s a 134. zsolttár 3. versének eléneklésével kért áldást további szol-

gálatára. A tanévnyitón Ábrám Tibor főgondnok mondott zárszót.

MRETZS ülés Balatonlellén

Az MRETZS elnöksége az első sorban

azokról a feladatokról és eseményekről, amelyek a magyar reformátusokat különösen is érintik, szerinte a nagyvilágban. Ft. Szabó Sándor püspök, üv. elnök beszédében kiemelten foglalkozott az amerikai magyar reformátusokkal, annál is inkább, mivel egyházkerületében újra püspökké választották.

Június 30-tól július 4-ig, Balatonlellén tartotta ez évi közgyűlését a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata. Ez alkalommal, az I. Magyar Világtalálkozóhoz kapcsolódva került sor a tanácskozásra. A szervezők célja teljesült, hiszen a világ minden tájáról érkeztek a Világtalálkozóra, akik így részt tudtak venni az MRETZS ülésén is.

A közgyűlést ft. dr. Erdélyi Géza püspök, az MRETZS lelkes elnöke nyitotta meg, aki örömet fejezte ki afelől, hogy szép számú, ügyért felelős közösség jött össze erre az alkalomra. Megemlítette, hogy a Tanácskozó Zsinat megjelentette a Magyar reformátusok a nagyvilágban című kiadványát, amely mint egy 300 személyi adatait és fényképeit adja közre.

Ft. Kovács Zoltán világi elnök beszámolt

Bojtor István lelkipásztor Igét hirdet

Az elnökségi beszámoló után, a bizottsági vezetők adtak számot az általuk végzett munkáról, megemlítve azt a súlyozottan nehéz körülményt, amelyben jelenleg szolgálniuk kell, de minden esetben Isten segítségével, a szolgálat lehetőségéért adtak hálát.

Doctorok Collegiumának ülése

Debrecenben tartotta augusztus 22-25-ig összejövetelét a Magyarországi református Egyház Doctorok Collegiumának szervezete.

A nyitó áhítatot dr. Bölskei Gusztáv püspök, az MRE Zsinata lelkes elnöke tartotta, aki a hangsúlyt a Szentlélek erejére tette, aki az anyaszentegyházat mindig is helyes úton vezette. Kiemelte, hogy a Doctorok Collegiumának ma is a Szentlélek erejére kell hallgatni.

A tanácskozáson jelen volt és előadást tartott Réthelyi Miklós, a Nemzeti Erőforrás minisztere, Pröhle Gergely külügyi h. államtitkár is. Réthelyi miniszter úr hangsúlyozta azt a feladatot, ami a világ feltárására, az ismeretek sokasítására irányul. Az előadók között hallgatták a jelenlevők Kozma Zsolt professzort, Koncsol László író, valamint Lukácsi Tamás alkotmányjogászt.

Református templom

Augusztus 1-től 4-ig a felvidéki Deregyőn tartotta a Magyar Református Lelkészegyesület ez évi konferenciáját, melyen a résztvevők közül több helyről is érkeztek, a Kárpát medencéből. Csoma László lelkész igehirdetésével nyílt meg a tanácskozás, aki be-

Lelkészegyesületi tanácskozás Deregyőn

szédében kitért arra, hogy a XXI. század több támadást is magával hozott, a keresztyénség ellen. Hangsúlyozta, hogy elmúltak ugyan az elmúlt évszázad féle diktatúrák, de ugyanakkor zajlik egy másféle, egy ún. piaci diktatúra.

A konferencián dr. Papp Vilmos Hit, politika, egyház címmel, Géresi Róbert pedig a felvidéki asszimiláció református egyházra gyakorolt hatásáról beszélt, megemlítve azt a szomorú tény, hogy míg 1991-ben 7000-rel nőtt a ma-

gyarok száma Szlovákiában, 2001-ben viszont 46000 volt a fogyás.

Dr. Tőkéczi László történész a szekularizáció történetéről tartott előadást, amelyet igen nagy érdeklődés követett. Az előadó a konfliktushelyzet kezelését emelte ki beszédében, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a mai keresztyén ember nem csak hogy konzervatív értékeket vall, hanem ezt meghaladóan, realista a problémák kezelése miatt. Az Egyesület elnöke, dr. Tóth Albert összefoglaló értékelésében hangsúlyozta, hogy a Magyar református Egyházak Tanácskozó Zsinata 16 éve sok mindent tett a magyar egység érdekében és emiatt is igen jó kapcsolatot épített ki a Magyar Református Lelkészegyesület a Tanácskozó Zsinattal.

A résztvevők gyönyörű kiránduláson is részt vettek, amelyeknek egyik célállomása Bártfa vára volt. A konferencia dr. Tóth Albert elnök záró áhítatával ért véget, augusztus 4-én.

Tanulmányi Központ

Magyar reformátusok a nagyvilágban

A Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata ez évi ünnepi közgyűlésére jelent meg a szervezet XX. kiadványa a fenti címmel, amely jól mutatja azt a szolgálati irányt, amelyet a Tanácskozó Zsinat szellemisége képvisel. Ft. Erdélyi Géza ny. felvidéki püspök, az MRETZS lelkészi elnöke ajánlásával jelent meg a kiadvány. A lelkész elnök kiadói ajánlásában hangsúlyozza, hogy ez a kiadvány szeretettel, a jövőbe vetett reménységgel és segítséggel új kapcsolatokat akar teremteni, a szétszórtságban élő magyarság között.

A kiadványban afrikai, amerikai, kanadai, angliai, argentinai, ausztráliai, európai magyar reformátusok mutatkoznak be, összesen 22 országból, mint egy háromszáz.

A kiadványhoz írt Előszóban Nagy Lenke Gueth Sándor, egykori felsőöri espereszt idézi, amikor azt kéri a teremtő Istentől: „Uram, tartsd meg a Te népedet!”

Tanévnyitó a sárospataki teológián

Szeptember 11-én, vasárnap du. 2 órakor, a Teológiai Akadémia dísztermében kezdődött a Sárospataki

Református Teológiai Akadémia tanévnyitó isztentisztelete, mellyel a 481. tanévet nyitotta meg dr. Enghy Sándor, a teológia újonnan választott rektora.

Az igehirdetés szolgálatát dr. Börzsönyi József végezte, a II. Mózes 33: 12-17 versek alapján. Az igehirdető az akadémia előtt álló feladatokra hívta fel a figyelmet, példaként hozta fel Eger vár kapitányának, Dobó Istvánnak a hősiességét. A teológiának is áldozatot kell hozni ahhoz, hogy megvívjon minden küzdelmet, az elkövetkezendő évben. Az igehirdetést követően, a teológus énekkar a 275. dicséretet énekelte el,

Jubileumi diplomások

Az ünnepély gyűlekezete

Első évesek fogadalméte

amely Isten dicséretét helyezi mindenkinek a szívére. A hálaadó ének követően, az akadémiai közgyűlést dr. Füstli-Molnár Szilveszter rektor helyettes nyitotta meg, amelyet követően dr. Enghy Sándor rektor megnyitotta a tanévet. Az akadémiai közgyűlés szép eseménye volt, amikor Bojtó Istvánnak és Bárdossi Kemény Zoltánnak jubileumi diplomákat adott át a rektor. A közgyűlés megköszönte dr. Kádár Ferenc leköszönő rektor szolgálatát, s a 134. zsoltár 3. versének eléneklésével kért áldást további szolgálatára. A tanévnyitón Ábrám Tibor főgondnok mondott zárszót.

Konferenciát tartott a Népfőiskolai Collegium

Július 30-július 5-ig Balatonlelén tartotta ez idei konferenciáját a Magyar Népfőiskolai Collegium. Az ünnepségen részt vettek a Kárpát-medence-i népfőiskolák küldöttei, akik számára minden évben az összetartozás erősítését jelenti a találkozó. Az alkalmon mások mellett Csoma Gergely, Horváth Sándor,

Horkay László elnök és dr. Kis Boáz üv. elnök

Melegh Vilmos, Horkay László, Bojtó István, Benke György, Erdélyi Géza, valamint dr. Kis Boáz szolgáltak előadással. A jelenlevők örömeiket fejezték ki, hogy november 4-5-6-án Sárospatakon tartjuk a népfőiskolai mozgalom

megindulásának 75. évfordulóját.

Az oldalakat összeállította: dr. Kis Boáz

Szent Jeromos és kora

A keresztény hitrendszer formába öntésében jelentős állomás a 4. és 5. század. Nagy Konstantin császár Diokletianus lemondása után hadvezérként ragadta magához a hatalmat, egyeduralmódi státuszát fegyveres ütközetekkel kényszeríthette ki. Ebben az időszakban rendkívül veszélyesnek mutatkozott az Alexandriában tevékenykedő etióp származású Arius, aki új nézeteket hangoztatott a Szentháromságról. Álláspontja szerint a Föl-séges Isten nem léphet közvetlen kapcsolatba a világgal, ezért a maga akarata által, de nem saját lényegéből megteremtette az igét, a világ teremtfőjét, aki azonban nem egylényű az atyával, ezért csak teremtmény, s nem isten, csak istenhez hasonló: homoiusziosz, vagyis lényegéhez hasonló. Isten azonban fiává fogadta, így Istenné lett. Nagy Konstantin a helyzet tisztázására összehívta az első egyetemes zsinatot a Konstantinápoly melletti Niceába. Ariusszal szemben azt szögezték le, hogy Krisztus bennünket csak akkor tud megváltani, ha ő maga egyszerre valóságos ember, de valóságos Isten is. Elfogadták egy egységes hitvallást a „Hiszekegyet”, amely félreérthetetlenül fejezi ki ezt mind a mai napig. Nem minden kérdés tisztázódott azonban, és a száműzetésbe erőltetett Arius magához ragadta a kezdeményezést, sikerült meggyőznie az uralkodót, így most az orthodox tan legfőbb védelmezője, Athanasziosz alexandriai püspök került száműzetésbe. Az orthodox szó egyébként az orthosz jelző, amelynek jelentése: helyes, igaz; és a doxa főnév összekapcsolása, melynek jelentései hitigazság, vélemény, dicsőség. Mint látható, Nagy Konstantin álláspontja az idő közben felmerült hitvitákban ingadozó volt, ám azzal, hogy korábban, a 313-ban kihirdetett rendeletben elismerte a keresztény egyház szabadságát, sőt a császári hatalom is egyre inkább örjúk támaszkodott és megkezdte a pogányság visszaszorítását, új alapokat teremtett, amelyek minőségi változásokat eredményeztek. Ez elvitathatatlanul tükrözi emberi nagyságát, hisz az addigi időszakig a császárt isteni személynek kijáró tisztelet övezte, erről mondott le önként. A pogány szó jelentése falusi. Jól mutatja, hogy az egyébként magas-kultúrát felölölő antik hit, — gondoljunk itt elsősorban a neoplatonizmusra, a sztoikus filozófiára, és arra, hogy a mitológiából gyökerező istenek panteonja mennyire háttérbe került.

E rövid történeti visszatekintés után térjünk rá Szent Jeromos személyére. 340 körül született (pontos évszám nem áll rendelkezésünkre), Stridon városában. E város Dalmácia és Pannónia határán volt, de később a barbárok elpusztították. Jeromos családja keresztény volt, s kisgyermekkorától katolikus szellemben nevelték. Tanulmányait szülővárosában kezdte el, de 359 táján Rómában folytatta. Barátságot kötött Rufinusszal, ez a közös lelki és szellemi érlelődés békés időszaka volt, ám évtizedek múltán ádáz ellenfelekké váltak. Jeromos attól az Aulus Donatustól tanult grammatikát, akinek művei tankönyvként szolgáltak a kulturált világnak évszázadokon át. Nehezítette az ifjú tehetség kibontakozását, hogy az akkori uralkodó: Iulianus Apostata rendeletet hozott a keresztény tanítók tevékenységének megtiltásáról, de miután hét

könyvben gyalázkodott Krisztusról, a pártusok elleni háborúban meghalt, és utódja Iovianus ismét keresztény császárként uralkodott. Nagy Theodosius pedig 380-ban, megkeresztelkedése után, mindenki számára kötelezővé tette a keresztény credot. Szent Jeromosra a korabeli fényes Róma, amely politikai súlyát ugyan már elveszítette, de kulturális jelentőségét nem, vonzóerőként hatott fűdővel, színházaival, cirkuszaival; vasárnaponként azonban a katakombákat, az apostolok és mártírok sírjait látogatta. Tanulmányai befejezte után Treviribe utazott, ez 367 körül történt, Valentinus császársága idején, akkor amikor császári székhely volt a város. Itt ismerkedett meg Hilarius műveivel, másrészt a korábban ide száműzött Athanasziosz által ismertté vált egyiptomi remeték életével. 383-ban többek társaságában zarándokútra indult a Szentföldre. Járt Athénben, Konstantinápolyban és Kis-Ázsiában. A sok utazás kikezdte egészségét és hónapokig betegeskedett Antiochiában.

Felgyógyulása után a laodiceai Apollinarisz előadásait hallgatta. Első önálló műve is ebben az időben készült el. Kommentárt írt Abdias prófétáról. 376-ban hirtelen elhatározással a sivatagba megy, ahol a magányos remeték életét éli Khalkisz vidékén. Ide is magával hozza nagy gonddal összegyűjtött könyvtárát. Állandó belső vívódást okoz számára, hogy műveltsége nélkülözhetetlen alappilléreihez jelentős mértékben hozzátartoznak azok a pogány szerzők, akik egyébként az idő tanúsága szerint maradandó értékeknek bizonyultak. Jeromos mégis tépelődik, vádolja önmagát. Legszívesebben a fésületlen nyelvezetű prófétai szövegekre hagyatkozna, mert ezekben kell meglátnia „vaksi szemének a fényt”. Ennek ellenére nem mond le retorikai ismereteinek fegyvertáráról és a későbbiekben vitapartnerei, ellenfelei ellen ezek minden számba vehető eszközt beveti. Érdekes megállnunk egy pillanatra és elgondolkozunk a római kultúrával átitatódott kereszténység sajátos karakterén. Nagy Konstantin fegyveres ütközetekben vívta ki a győzelmet vetélytársaival szemben. Édesanyja Szent Heléna a meglehetősen harcias angolszász népcsoportból származott. Hozzájuk köthető a valamivel később ismertté vált barbár remekmű, az „Álom a keresztől” megalkotása. Krisztust a gonosz és a halál elleni harc győztes bajnokaként ábrázolják. Önkéntes keresztvállalása dicsőséges harci tett, fölényes, méltóságteljes győzelem. Ebben a szellemben kellett küzdenie Jeromosnak és neves kortársainak is a maguk kulturált közegében, természetesen az egyszerűség, az önátadás

Flamand festő, 17. sz.

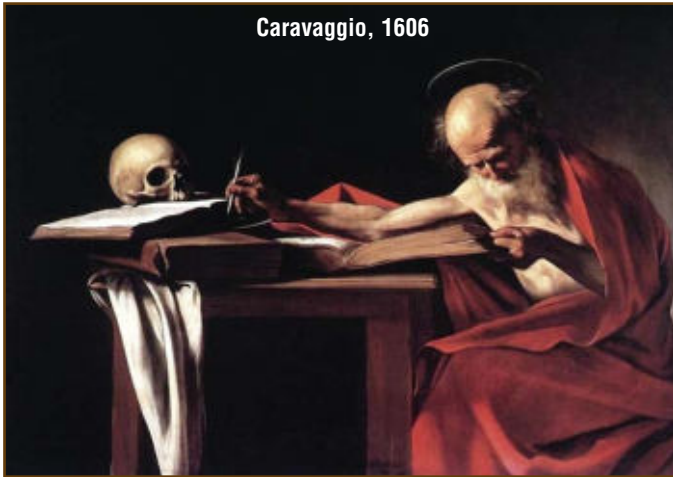
hangsúlyosságára figyelően, a szenvedéstörténet valós érzelmi megrázkódtatásának bizonyosságával, remeteként, szerzetesként, apologétaként. Külön nehézséget okozott, hogy a keresztény egységen is újabb és újabb rések keletkeztek. Pápák és ellenpápák híveinek utcai harcai százak életét követelték. Jeromos is ezért néhány írásában túllépi a jómódot határait, ő maga is sebzett, feszült, szenvedélyes.

A sivatagi élet szigorú aszkézisét, az enniavaló folyamatos hiányát, az időjárás szélsőségeit és a csüggedt állapotban feltörő kísértő vágyakat, képzelgéseket fegyelmettel tanulással győzte le. Elsajátította a héber nyelvet. Egyensúlyának visszanyerését jelzi Heliodorushoz írt levele. Athanasziosz „Szent Antal” könyvének fordítója Evergusz, pedig meglátogatta őt. A szent életű remete huzamos ideig maradt volna a sivatagban, ám az események másként alakultak. Antiochiában dogmatikai vita tört ki a Szentháromsággal kapcsolatban. Jeromos szorult helyzetében Damasus pápához fordul. A remeték között is állandósulnak a viták, ezért elhagyja a sivatagot és Antiochiába megy 377-ben. Evergusszal találkozik, akihez régi barátság fűzi. Pappá szentelteti magát barátságával, és ezt azzal is megindokolja, hogy Evergusz tanítását a Szentháromsággal kapcsolatban Róma orthodoxnak ismerte el. A három éves magányos sivatagi életforma hatásának tulajdoníthatóan, Remete Szent Pál életének utolsó napjairól ír a korszak regényirodalmának stíluseszközeit felhasználóan idealizált alkotást.

A pálosok rendjének eszmei példaképéről egyébként nincs semmilyen más dokumentum, vagy régészeti anyag. 379-ben Jeromos Konstantinápolyba megy, hogy Nazion-szoszi Szent Gergely exegetikai előadásait hallgassa. Itt ismerkedik meg Eusebiosz és Órigenész munkáival. Fontos esemény volt az egyetemes konstantinápolyi zsinat, amely kimondta a Szentlélek istenségét. A következő évben Rómában közeli kapcsolatba került Damasus pápával, aki felismerte bibliaértelmező és műfordítói tehetségét: titkárként alkalmazta, és kikérte tanácsát teológiai és bibliai kérdésekben. Az egyház főpásztorának felkérésére elvégezte az Újszövetség latin fordításának és a zsoldárok

Caravaggio, 1606

közelségét hitük egyik alapjának gondolták. A logosz megtestesülése nem a hellén mitológia sémája szerint történik: nem az isteni és emberi világ közötti szexuális frigiditás ered. Ennek megfelelően a hívő istengyermekeisége ugyancsak lelki természetű. Az érosz mellett minőségileg magasabb foknak hirdették és hirdetik az agapét, az ellentétben, az érdekeken, a haszonnalviselésen túlmutató isteni szeretetet, amelyben az egyén, lélekben Istenhez kötődik, a másik emberben pedig Isten képmását ismeri fel. Sajnálatos tévedés, hogy korunk nem fordít

Jan van Eyck Szent Jeromos, a Biblia első latin nyelvű fordításának készítője

ít elég figyelmet keresztény mivoltunk e meghatározó elemére. Az első egyházatyák döntő érvként használták a pogányokkal szemben! Jeromos Rómában egy más irányú tevékenységet is folytatott: arisztokrata hölgyek egy csoportjával került kapcsolatba, akik lelkesen tanulmányozták a Bibliát és szigorú aszkézisben éltek. Itt ismerte meg Paulát és öt gyermekét. Közülük Eustochiumot lelki leányává fogadta. Paula családja egyébként a Gracchusok, Scípiók és a Iuliusok nemzetségéből származott. A szüzesség védelmére a szent életű pap levelet írt gyámlottjának. Ebben a levélben az allegorikus kifejezőmódot túllépve, misztikus hangvételben is ír, ugyanakkor élesen, keresetlen szavakkal kritizálja a farizeus módon viselkedő szüzeket. Fogadott lányát Krisztus jegyesének nevezi. Az önmegtartóztatás terén Jeromos nem ismert középutat: aszkétikus életvitelét másoktól is ugyanúgy elvárta, megkövetelte és ebben érzékeny lelkű tanítványai még túl is tettek mesterükön. A pogány arisztokraták a régi hagyomány tönkretörőjének tartották őt, a keresztény családok pedig a szüzesség hangsúlyozása miatti radikalizmusát bírálták.

Az egyháziak között is voltak ellenségei, kényelmes életvitelüket féltették, tehetsége miatt pedig irigyek, féltékenyek voltak. Barátja és patrónusa Damasus pápa 384 decemberében meghalt. Utódja Siricius, Jeromosban vetélytársat látott. A szent életű ember ezért Osztriában hajóra szállt öccsével, Paulinusszal és néhány más szerzetessel. Cyprus szigetén csatlakozott hozzájuk Paula és leánya Eustochium több más hasonló életfelfogású hölgygel. Meglátogatták az Ó- és Újszövetségből ismert szent helyeket, majd Egyiptomba utaztak. Jeromos Alexandriában a vak Didümoszt hallgatta, Órigenész műveit fordította latinra. A közösség végül Betlehemben telepedett le, ahol Paula vagyonából és a szent lelkivezető atyai örökségéből két kolostort alapítottak. A férfikolostorhoz iskolát is építettek, amelyben Jeromos nemcsak írásra és olvasásra oktatta a bethlehemi gyerekeket, hanem a pogány klasszikus szerzőkre is, mint a kultúra alapilléreire. A kolostori légkörrel átítatott nevelés így átmentette a hanyatló Róma szellemi értékeit, de immár keresztény gondolatossággal. A női kolostort Paula vezette, 404-ben bekövetkezett halála után pedig Eustochium vette át az irányítást. Jeromos is Betlehemben maradt, itt halt meg 419 vagy 420 szeptember 30-án. Élete utolsó időszakában már folyamatosan pusztították a birodalomnak az Alpok és Kons-

fordításának a revízióját. Órigenész Énekek Énekének két homíliáját is a pápa megbízásából fordítja latira. Ekkor írja „Helvedius ellen” című vitairatát, amelyben Mária szüzességét védelmezi. A szüzesség kérdése az ókorban bizonyos tiszteletet váltott ki. Aiszkülosz Oltalomkeresők című drámájában a vérfertőzés elkerüléséért védik ártatlanságukat a lányok. Krisztus születése előtt kétszázötven évvel az alexandriai Kallimakhosz Artemisz istennőt ábrázolta szüzként, azt az istennőt, aki egyébként Küklpszok által készített íjjal tartotta egyensúlyban a vadállatokat, arany szarvú szarvasai segítségével mozgó fogatáról, de a nők szülésénél is ő volt jelen. A római törvény hat Vestaszűz megkülönböztetett helyzetét írta elő. Ezek a szüzek ünnepi alkalmakkor a császár mellett ültek, személyük a büntelenséggel úgy függtek össze, hogy az utcán ha véletlenül elítelt bűnözőt vittek az örök, és rápillantott egy Veszta-szűz, a bűnözőt felmentő ítélettel szabadon kellett bocsátani.

A kereszténység más szempont alapján hangsúlyozta immár kiemelten az érintetlenséget. Ők az idők végének

tantinápoly közötti részét gótok, alánok, szarmaták, hunok, vandálok. Az események elindítóit az Ázsia belsejéből előretörő hunok voltak, amikor 375-ben átlépték a Volga folyót és maguk előtt tolták a többi említett népcsoportot.

Jeromos óriási életművét hat csoportra oszthatjuk. Az elsőbe tartoznak a biblikum tárgykörébe sorolható munkák, bibliafordítások, kommentárok és egyéb írások. Mindenekelőtt a nagyszerű bibliafordítást kell kiemelni, melyet a 9. századtól Vulgátának neveznek, azaz népszerű és az egyház által elfogadott és szentesített bibliafordításnak. Műveinek második csoportja korábbi nagy tudósok alkotásainak, munkáinak fordítása. Például Órigenésznek Lukács evangéliumához írt homíliái, Izaiás homíliái, az Énekek Énekéről két homília. A harmadik csoport: történeti és irodalomtörténeti művek. Itt említhető Eusebiosz Krónikájának fordítása és kiegészítése. A negyedik csoport a vitairatok, dogmatikai, etikai és egyházfegyelemmel kapcsolatos kérdésekről. A jeruzsálemi Iohannes ellen, Apológia Rufinus könyvei ellen, és egyéb írások. Ötödikként három regényes remeteéletrajzot említhetünk: Paulus élete, Malchus élete, Hilarion élete. Végül pedig levelei, amelyekben ugyancsak felvillan Jeromos szépírói talentuma. Külön ki kell térnünk Rufinusszal folytatott vitáira. Az egykori barátok, Órigenész értelmezése kapcsán elkeseredett vitát folytattak. A ma már egyházatyának elfogadott alexandriai pap, filozófiai és teológiai munkáiból – a kor szellemiségének megfelelően – néhol ariánus nézeteket vélt kiolvasni Jeromos. Rufinus nem tartotta eretneknek Órigenészt, de a vita során aztán szemére vetette egykori barátjának, hogy elsőként fordította le annak a munkáit, akire a hitigazság szempontjából megkérdőjelez. Az esetről Szent Ágoston pártatlan szomorúsággal írt. A súlyos nézeteltérés egyébként Szent Anasztáz pápa főpásztori működése idején fajult a leghevesebb vitává, amikor Jeromos indítványozta Órigenész eretneké nyilvánítását, ám az eredeti gondolkodót védelmébe vette Aranyszűz Szent János konstantinápolyi pátriárka. A pápa ennek megfelelően középútas döntést hozott: Elfogadhatatlan nézetek ugyan a világ öröktől fogva való létezése, alá és fölérendelés a Szentháromságban, minden egyes emberi lélek külön teremtésének a tagadása, ami azt jelentette, hogy akkor nincs erkölcsi felelősség melletti döntés kárhozat vagy üdvösség között, de Órigenész műveinek olvasása nem szabálytalan, nem tilalmas. A műfordítás nehézségéről Jeromos úgy fogalmazott, hogy egy allegória szó szerinti lefordítása olyan, mint virágzó növénynek tuskoborként való áthozatala, nem szabad elvont értelmet hordozó gondolatot szó szerint interpretálni, a lényegét kell visszaadni. A magyar fordításnál az „Alapelvek” című Órigenész szövegben Rufinus munkáját használták fel, viszont egy régebbi kiadványban, az Énekek Énekéhez írt két homíliához Szent Jeromos latin szövegét.

A képzőművészeti alkotások általában szelíd oroszán társaságában ábrázolják Jeromost, a sivatagi remetét, a római teológust, aki egy időben a pápai szék várományosa is volt és bethlehemi szerzetesként halt meg, úgy, hogy világirodalmi jelentőségű életművet hagyott az utódokra.

Hámori Attila

II. Skóciai Szent Margit, az Árpád-házi királylány

Budapestről Pécs felé haladó hatos számú főút két oldalán, Pécshez közel, a Keleti-Mecsekben van *Mecseknádasd*, a középkorban *Nádasd*, vagy *Püspöknádasd*: a főút mindkét oldalán egy-egy középkori várrommal, az egyik Schlossberg, a másik a magaslatokon álló *Réka-vár*, amelyhez tartozó adománybirtok királyi birtok volt. A vár romjai még ma is fellelhetők. *Báró Malcolmes Béla* kutatásaival elérte, hogy 1937 őszén próbafeltárásokat végezzenek. Ezek nagyméretű falmaradványokat találtak, amelyek ma is láthatók. Az ásatások pénz hiányában megakadtak.

A Réka-vár hajdan egyik oldalról a Réka patak vízmalmokkal benépesített völgyére, a másik oldalon a festői óbányai völgyre tekintett le. A vár falain kívül az egyik hosszoldalon mély vársánc alakulata vehető ki. Egy feltételezés szerint – amely nem alaptalan – a frank uralom alatt a leigázott avarok féken tartására rendelt haderő központja lehetett itt. A főútról jól látszik az útszéli temetőben lévő Árpád-házi korból származó templom is, amely a törökök által teljesen elpusztított régi magyar faluhoz tartozott. A régi okmányok szerint ez is királyi birtokon állt. Lehetséges, hogy e templom frank-kori alapítás. A faluban lévő Szent György templomban van egy hatalmas méretű festmény, amely *Skóciai Szent Margitot* ábrázolja. (1. fotó) Ezt a festményt Skócia egyháza adományozta a templomnak. A templomban van még egy Skóciai Szent Margitot ábrázoló alkotás, egy szobor, amely a Réka-vár köveiből emelt talapzaton van. (2. fotó)

A magyar levéltári források, Árpád-házi oklevelek szűkszavúak, csak egy birtokadományozó oklevélben maradt fenn utalás arról, hogy az adományozott birtok határos a nádasdi britek (*terra britannorum*) földjével. E csodálatos természeti szépségekben, adottságokban gazdag táj már a római időkben is fontos szerepet játszott, itt volt az Eszékéről Budára vezető hadiút. Egyes források szerint Szent István fiának, Imre hercegnek élete is itt szakadt meg egy vadászaton.

Hogyan válhatott e terület a britek földjévé?

A történet messzire nyúlik térben és időben is: 1016-ban a britek királya *Vasbordájú Edmund* néhány hónapos uralkodás után a dánokkal vívott harcokban meghalt. Az angol trónt a dán *Nagy Kanut (Cnut)* foglalta el, akit fiaik követték a trónon. Vasbordájú Edmund két apró fiúgyermeket (lehetséges, hogy ikreket) hagyott maga után, *Edward* és *Edmund* hercegeket, akiket svéd származású anyjuk miatt a svéd udvarba menekítettek. A gyermekek nem kaptak sem itt, sem Kijevben, sem Lengyelországban menedéket, végül Szent István magyar király fogadta be őket esztergomi udvarába. Hamarosan kijelölte a hercegek számára tartózkodási helyül a nádasdi birtokot, nevelőjük valószínűleg Szent Gellért volt. Edmund még gyermekként meghalt, *Edward* Szent István védelme alatt nőtt fel: feleségül vette unokáját, *Ágotát*. Lakóhelyük minden bizonnyal a Réka-vár lehetett. A házaspárnak három gyermeke született: *Margit*, *Krisztina* és *Edgár*. A gyermekeket a bencések oktatták, elveiknek megfelelően imádságra és

1. fotó

munkára („*laborare est orare*”). 1042-ben Vasbordájú Edmund király féltestvére, a későbbi Hitvalló Edward még trónra lépése előtt Magyarországon járt, tehát tudott az angol hercegről és családjáról. Angliában közben a politikai helyzet megváltozott: az oligarchák kiűzték a dánokat, és Vasbordájú Edmund féltestvére, *Hitvalló Edward* lett a király. Hitvalló Edward normann származású anyja révén szigorú bencés szabályok szerinti nevelést kapott, ennek megfelelően is élt, a királyi udvar inkább egy kolostorhoz hasonlított, mint királyi udvartartásra. Gyenge kezű uralkodó volt, helyette apósa, *Godwine earlje* uralkodott. A király gyermektelen volt, de apósának több fiában (különösen Haroldban) égett a hatalomvágy az uralkodásra. 1056-ban az angol országnagykok pünkösddön tartott gyülekezetükben úgy döntöttek, hogy meghívják az angol trónra a legitim örökösöt, a Magyarországon élő Edward herceget és családját. A pápa ezt a kérést nem hagyta jóvá, az angol vallási élet bizonyos értelemben független volt a római pápaságtól. *Edward visszahívását az angol nemesség kívánta és mondta ki az 1054. évi nemzetgyűlésen.*

A meghívásnak eleget téve a hercegi család fényes kísérettel elindult Angliába. A kíséretben több magasrangú magyar nemes volt, köztük is a legismertebbek *Móric*, aki I. András király vér szerinti fia, tehát Margitnak vérérokon, a másik *Bertalan* volt. Sajnos, a partraszállás után a család fő máig tisztázatlan körülmények között meghalt, nem is találkozott nagybátyjával, a királlyal. Edward családja az angol királyi udvarban nyert menedéket. Ugyanezen időben az angol udvarban tartózkodott a skót trón jogos örököse, *Malcolm*, akinek apját, *Duncan* királyt a Shakespeare drámából oly jól ismert *Macbeth* (Skócia királya 1040–1057) ölte meg. *Malcolm* herceg

a Magyarországról érkezett családtagokkal nagyon jó viszonyt alakított ki. 1054-ben sereget gyűjtött, visszafoglalta örökségét, a skót trónt, a döntő ütközetben *Macbeth* is elesett. 1066-ban meghalt *Hitvalló Edward*. A trónviszályban az oligarchák egy része nem tekintette trónörökösnek a Magyarországról érkezett herceget, *Edgárt*, mert apja nem volt koronás király és nem született angol földön. Edgár, valószínűleg életét feltéve – apja esetéből okulva – lemondott trónigényéről. Ekkor választották meg egyöntetűen az oligarchák királyá *Haroldot*, *Godwine earl-jének* fiát *III. Harold* néven. Harold két évvel azelőtt hajótörést szenvedett, és életét a normann herceg, *Vilmos* (a későbbi Hódító Vilmos) mentette meg: cserébe Harold felajánlotta Vilmosnak az angol trónt és elje-

2. fotó

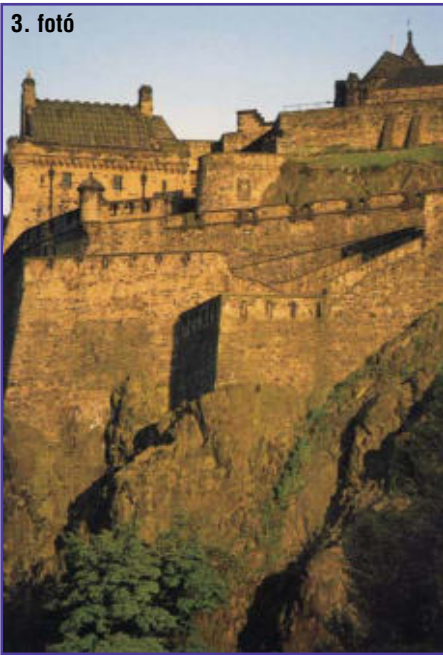
gyezte Vilmos lányát, Adélt. 1066-ban Vilmos értesülve a királyválasztásról, haragra gerjedt, és pápai áldással seregeket gyűjtött az angol trónért: ez volt a híres *Hastings-i csata*, amely 1000 évre eldöntötte az angol trón sorsát.

A hastings-i csata

1066. augusztus végén Vilmos készen állt a harcra. Az első ütközetben győztek az angolok, majd visszavonultak mélyen angol területre, mert a skandinávok állandóan fenyegették. Vilmos azonban ezt nem hagyta annyiban, újabb seregeket gyűjtött, méghozzá egy, az angolok/szászok számára ismeretlen „harc gépet”, a lovakat akarta bevetni a csatába, amelyeket harapásra és gázolásra képeztek ki (az angol sereg csak gyalogságból állt). Napokig vesztegelt Vilmos a seregeivel a normann partokon megfelelő széljárásra várva, amíg ez bekövetkezett. Villámgyorsan ismét Hastings-nél termett. Az angol királyi sereg ekkor már 400 km-re volt, a híre azonban megindult Dél felé. A végső ütközetben a gyalogságból álló angol sereg egy magaslaton állt pajzsfallal képezve, ami javította esélyeiket. Harold, a király az első

3. fotó

sorban, a pajzsfalban harcolt: egy nyíl fúródott a szemébe, holttestét sosem találták meg. A király halálhírére felbomlott az angol sereg. Vilmos jó stratégának bizonyult, a pajzsfal megbontásával, harci gépeivel, a lovakkal győzött, bevonult Londonba és királlyá koronáztatta magát. Így alig 10000 normann, akik a nyelvet sem beszélték, uralkodott több százezer angol felett.

1. Skóciai Szent Margit élete (1046–1093)

1057-ben, amikor Magyarországról megérkezett a család Angliába, Margit 12 éves volt: sudár, szép, magas, nagyon művelt és ügyes a kézmunkában, több nyelven beszélt, írt/olvasott latinul, angol-szászul és magyarul, csakúgy, mint testvérei. *Harold* királlyá koronázásakor azt tanácsolták a családnak, hogy térjenek vissza Magyarországra: el is indultak hajóval, azonban ez rettenetes viharba keveredett, a szél Északra sodorta, majd partra vetette őket *Dunfermline*-ben, a skót királyi lakhelyen. Az öblöt, ahol kikötöttek, ma is *Szent Margit Reményének* nevezik. *Malcolm*, a király akkor már özvegy volt, egy fiú apja. Miután a király értesült a hírről, hogy a hercegi család a viharban kikötött, gyalog ment eléjük és meghívta őket udvarába, szeretettel fogadta őket udvarában, amely inkább hasonlított egy kiégett helyhez, mint egy királyi udvartartáshoz. *Margit* ekkor 20 éves volt. Nagyon primitív élet fogadta őket: nagy volt a szegénység, a nép csak névleg volt keresztény (*Szent Columba* 500 évvel azelőtt vitte a kereszténységet Skóciába Írországból, ami szinte már feledésbe is ment, a templomi élet nagyon alacsony fokú volt). Mindez azért volt, mert állandó volt a skandináv kalózok támadása Skóciában, nagy pusztítást végeztek.

Malcolm király ekkor 40 év körül volt, a kor szokása szerint írástudatlan, de nagyon jó szándékú. Mindig is vonzódott Margithoz, aki azonban inkább a kolostori életet kívánta volna, mint a házasságot. Baráti nyomásra mégis belement a házasságba: 1070-ben volt az esküvő. A hercegi családdal tartott a *magyar kíséret* is, *Margit* haláláig magyarul beszélt velük. Sosem tanulta meg az ősi skót nyelvet, állandó tolmácsa mindig vele volt.

Dunfermline, az egykori skót királyi székhely városi képtárában látható Szent Margitot és férjét ábrázoló festmény. *Margit ruhája* az egykori angol és skót iparművészeti hagyományoktól teljesen eltérő volt: két hosszú uszályos ruhát, kerek vörös palástot és derekán kétszer átfont bogláros övet viselt, hosszú hajába gyöngyöket font. Mindebben magyaros vonás fedezhető fel, amely különösen a színekben és pompában jutott kifejezésre. Kezdetben a skót klán-vezérek nem nézték jó szemmel Margitot, aki egy barlangban kialakított templomba járt imádkozni. Beárulták a királynak, hogy méltatlan dolgokat cselekszik. A király megleste, és miután meggyőződött arról, hogy ez nem igaz, mindenben követte feleségét. Ezt követően a király tisztelte Margit vallásosságát, csókolgatta Margit szent könyveit, és a templom számára saját kézzel kovácsolt tárgyakat.

A magyar kíséret két név szerint ismert tagja, *Móric* és *Bertalan* Skóciában lovagi rangot, címet és uradalmat kapott, a kapott uradalom nevét vették fel. Így *Móric Drummond*, *Bertalan Leslie* néven ma is ismert uradalom feje lett. *Drummond* a Stuartokkal lépett házasságra, *Leslie Malcolm* nővérét vette feleségül. Skóciában összesen tizenhét olyan név ismert, amelyeknek viselői *Edgár* herceg kíséretében voltak, akik nagyobb része magyar volt, e családok ma is büszkék magyar eredetükre.

Margit megreformálta a vallási életet Skóciában vallási vezetője, a bencés *Turgot* segítségével, aki később életrajzát is megírta. *Margit* (neve a görög margaron, gyöngy szóból ered, ezért *Skócia gyöngyének* is nevezik) rámutatott, hogy a skót történelemben a kelta korszak legnagyobb alakja *Colomba*. A kereszténységet méltó helyére emelte. Bár csak királyné volt, de nagy hatással volt férjére és a skót törzsi vezetőkre: elég volt a főnököket megnyernie, azokkal együtt a nép is megtért (ez szinte csoda volt, mert a kelta törzsek nagyon vigyáztak szabadságukra, a reformokat általában elutasították).

Margit nemcsak Istent, de a szegény népet is nagyon szerette, Krisztus szolgájaként cselekedett, ennek bizonyítékai: bárki hozzáfordulhatott bajával. A kor szokásának megfelelően *Dunfermline* mellett egy követ, ahol a királyné a hozzá fordulókat fogadta, ma is *Szent Margit követének* nevezik, *jóteknonykodott*: minden reggel a királyi udvarban a királyi párral együtt reggelizhettek szegények és gyerekek, a legkisebbet ölebe vette és saját kanálával etette meg, *Szent András ereklyéjét* a VIII. században hozatták a pectek Skóciába, a számára emelt Szent András templomban helyezték el, aki így vált Skócia védőszentjévé. *Margit* buzdította az embereket, hogy vegyenek részt zárandoklaton, számukra ingyen hajókat és szállást biztosított, ahol ezek kikötöttek (Forth Bridge), a két oldalán lévő házsört ma is „North and South Quinsferry”-nek nevezik,

Szent Columba egy kis szigeten, Ionában létesített egy kolostort, amely a svéd támadások miatt romokban hevert, svéd fennhatóság alá tartozott. *Malcolm* király visszazerezte a szigetet, *Margit* újjáépíttette, benépesítette a kolostort, ma is létezik, ősi iratokat, köztük egy Bibliát őriz, *zsinatokat* hívott össze az egyházi élet megújítására, a *lovagi életet* megreformálta, megnevesítette. *Királynéi hímező szobát létesített*: a nemesek leányait, akik itt kiváló vallásos, erkölcsös nevelést kaptak, arany-

hímzésekre (arannyal készült hímezéseit templomban használták, mint miseruhát: „Opus Anglicum”) és szövésre (a vászonszövés mesterségét bizonyítottan Margit vezette be Skóciában) tanította. A hímező-szoba szentély volt, ahová férfi nem léphetett Külön kápolnát építtetett, maga is idejárt. A jellegzetes skót szövét, a *tartan* ekkor született, a tartan színei megegyeznek a pompakedvelő magyarok által kedvelt élénk színekkel. A „tartan” név gaelic vagy angol-szász eredetét nem lehetett megmagyarázni, valószínűleg a szó gyökere azonos a magyar tarka szóval (a „tar” ősmagyar szó kicsinyített változata a tarka, annyit jelentett, hogy színes).

Margitnak nyolc gyermeke született, hat fiú és két lány. Fiai: *Edward* csatában esett el, *Aethelred* fiatalon meghalt, *Edmund* a család fekete báránya volt. A három legfiatalabb fiú egymást követte a trónon: *Edgar*, *Alexander* és *Dávid*, aki *I.Dávid* néven 24 évig uralkodott, uralma aranykor volt, ő fejezte be anyja munkáját,* lányai: *Matilda* I. Henrik (aki angol királyként egyesítette a normann és szász vonalat) angol király felesége, lányuk *Matilda* V. Henrik felesége lett, *Mary* Boulogne grófjához ment feleségül, lányuk *István* angol király felesége lett. *Margit* gyermekei mind a skót, mind az angol királyi családban jelentős szerepet játszottak. *Margit tanítása gyermekeinek:” ha szeretitek Istent, felvirágozik az életetek és örökké boldogok lesztek”.*

Margit halálakor még nem volt 50 éves, fia *Edgár* (aki a monda szerint visszatért Magyarországra) körében hunyt el kezében a *skót fekete keresztet tartva*. Négy nappal élte túl férjét, *Malcolm* királyt és legidősebb fiát *Edwardot*, akik csatában estek el. Utolsó szavaival köszönetet mondott Istennek és imádkozott. Távozása olyan csendes volt, hogy azt gondolták, lelke az örökkévalóság nyugalmába és csendjébe távozott. *Ezért írják a krónikák róla, hogy nem volt nálnál szebb jellem a skót történelemben, „minden tisztaság és szentség inkarnációja volt”.* *Margit vallásosságának gyökerei a Szent-Istváni Magyar Királyi Udvarban vannak, a Magyarországról hozott hitbéli örökségben.* *Margitot* IV. Ince pápa avatta szentté 1251-ben és X. Kelemen emelte Skócia patronájává. Az *oxfordi Bodleian-könyvtárban* ma is őrzik *Szent Margit imakönyvét*. Ez tulajdonképpen nem is imakönyv, hanem az evangélium egyes példabeszédeinek foglalata, evangeliárium (Mátétól kilenc, Márktól öt, Lukástól nyolc, Jánostól öt példabeszédet tartalmaz) színes miniatúrákkal. Az imakönyv nyelve latin, elől és hátul aranynyomású medaillon díszíti. A kötetben 38 pergamenlap, azaz 76 oldal van. A második lapon *Margit* gyóntatója, *Turgot apát* írásával igazolja, hogy a kötet Szent Margit é volt. *Az imakönyv csodája*: egy napon a királynő kezéből a folyóba esett, amelyből csak egy órai kutatás után mentették ki azt. A könyvecske ennek dacára teljesen sértetlenül, írásának és festményeinek károsodása nélkül került elő, és ma is megtekinthető Oxfordban.

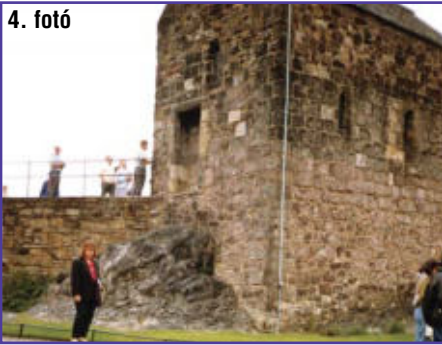
A vulkáni eredetű sziklacsúcson magasodó *edinburgh-i vár* (3. fotó) egy ősi erődítmény, a város legtöbb pontjáról látható. *I. Dávid* uralkodása idején már biztosan vár állt itt, ha nem is ebben a mai formájában. A vár legrégibb részét, a normann építészeti remekét használta lakhelyül *Margit*, amely ma a róla elnevezett *Margit kápolna*. (4. fotó)

* A Skóciában szokatlan királynév eredete: Margit valószínűleg együtt nevelkedett, játszópajtása volt I. András második fiának, Dávidnak, és az ő emlékére nevezte el legkisebb fiát, aki a legfiyesebb volt gyermekei között)

Szent Margit kápolnája

4. fotó

A kápolna a Canterbury székesegyházzal egy idős, az építetője is azonos volt, *Lanfranc*. A kápolna stílusa normann, valószínűleg sok ilyen volt Skócia-szerte akkoriban. Mérete kicsi: 14 láb széles, 32 láb hosszú, a szentély ívét I. Dávid építtette anyja emlékére (5. fotó) (ő létesítette a Holy Rood apátságot is). Ma látható alakját úgy rekonstruálták, ahogy Margit életében kinézhetett. A kápolna Szent Margitot ábrázoló vitrázsának eredetijét Viktória királynő készítette. (6. fotó)

EPILOGUS

1. Henry Drummond, a hun

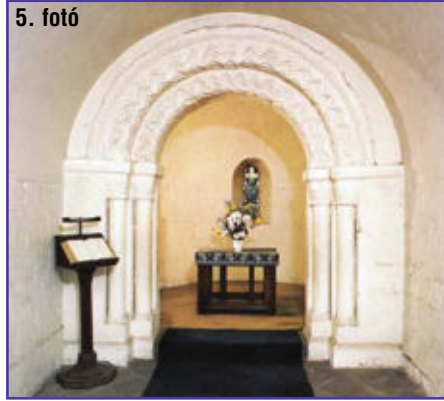
A *Drummond*-klán tagjaiból több bankár származott, közöttük is a legsikeresebb volt *Henry Drummond* (1786–1860), Surrey főispánja. *Henry Drummond* maga írt egy könyvet „*A brit nemes családok története*” címmel. Családfőját a magyarokon, avarokon, hunokon keresztül a szkítákig, sumérokig vezette vissza. Kifejtette, hogy a magyar mítosz szerint *Nimród*, a babilóni torony építőjének két fia *Hunor* és *Magor* északra vándoroltak a Kaukázusba és *Magóg*-hoz csatlakoztak. A magyar *Magóg*-legendában *Ügyek* fia *Álmos* indult el nyugatra, és befejezte, ill. kiteljesítette *Attila* honfoglalását. Ez már nem legenda, *Álmos* létezik a magyar történelemben, fia *Árpád* a mai Magyarország megalapítója. A honfoglaló hercegek *vérszerződést* kötöttek, ezzel teljesítették ki *Attila* szent óhaját.

Az eskü és a vérszerződés a *szent grál* is jelenti, minthogy a grál kehelybe is jutott *Jézus* véréből, amikor a keresztfán volt. *A grál tehát egy mágikus kapcsolat az eskü és a vérszerződés között: Móric, a Drummond-klán őse nemcsak magyar volt, hanem I. András magyar király révén, akinek felesége és anyja is orosz hercegnő volt, egyben varég-rusz ivadék is. A varég skandináv szó, vagyis vaeringjar, azaz eskü alatti embert jelent. Gael nyelven ros rózsát, virágot, a rosh pedig főnököt, vezetőt jelent. Ez egy ügyes szóhasználat, ami alapján „András de Ros” is a Móric által alapított klánt jelenti. A skót fennsík *Rosich*, majd *Rose klánja* a „Clan Gille Andras”, vagyis „András leszármazottainak klánja”. Maga a név ügyesen párosítja a rusz/vörös és rose/rózsza szavakat. Ez a család volt a skót rózsakeresztes rend elsődleges képviselője.*

Henry Drummond, a hun így összegzi családalapításának történetét: *Árpád*-házi *András*-nak (1046–1060) második feleségétől, a *Rusz* (varég-rusz) házból származó *Jarosláv*, Norvégia és Kijev királyának lányától, *Anasztáziától* született egy *György* nevű fia, akinek fia

Móric/Mauric volt. 1066-ban Magyarországra látogatott *Edgar Atheling*, az angol trónörökös, akit látogatása után egy magyar küldöttség kísért haza *Móric*-cal az élen. Amikor *Edgar Atheling* húga, *Margit* III. *Malcolm* felesége lett, *Móric* megkapta *Stirlingshire* és *Drymen* földterületeit, és e birtok neve után kapta a klán a nevét: *drum monadh/hegyhát*. Így lett I. *András* király unokája, *Móric*

5. fotó

a *Drummond* család alapító őse. A híres *skót András kereszt* is ettől az időtől vált népszerűvé. *Móric*, az *Árpád*-vonal miatt *Attila* álmát vitte Skóciába/Angliába. Ez jogosította fel *Henry Drummond*-ot, a sikeres bankárt arra, hogy egyetemes, apostoli templomot építsen fel: 1826-ban a 63 kéményes rezidenciájában, *Albury Park*-ba összehívott egy, a végidőkkel foglalkozó „apostoli egyházat”, hogy *egységessé tegyék a kereszténységet és ezzel felgyorsítsák a Milléniumi Országglás eljövételét*. Ennek érdekében a csoport helyre kívánta állítani az eredeti apostoli rendet. Kineveztek maguk közül tizenkét apostolt, maga *Drummond* Skócia apostola lett azzal a céllal, hogy egyesítsék Európa kereszténységét. Azt hirdették, hogy mielőtt az utolsó apostoluk meghalna, *Krisztus visszatér a földre*. Gyakorolták a nyelveken szólást és a próféciai beszédeket. Mindez az ún. *irvingisták* szellemi mozgalma volt. *Henry Drummond* továbbfejlesztette ezt azzal, hogy „Isten nevében és erejével” megdönthetik a világ kormányzatait. Az utóbbi idők neo-konzervatív előretörésével, némileg módosulva ez újra számyra kapott. Azt az elvet, miszerint a protestáns keresztények erős befolyást gyakorolnak a politikai vezetésre, vagy akár teljesen át is veszik azt, *dominionizmusnak* nevezzük.

6. fotó

A *rózsakeresztesek* a középkorban alkímia-ival, miszticizmussal és utópisztikus elgondolásokkal foglalkoztak. A rózsakeresztesek prominens képviselője volt a *Drummond*-klán, akik sikeres bankárok lévén, nemzedékeken át együtt működtek a *Rotschild* családdal. A két család kapcsolatát egészen a *Kazár kaganátus*-ig vezette vissza. *Drummond* nevéhez

fűződik nemcsak a *protestáns megújulás*- és a *skót rózsakeresztes mozgalom*, hanem az ún. híres/hírhető „*tíkos elragadtatás*” elmélet is, amit az *illuminátusok* befolyására fejlesztett ki. A *Nathan Rotschild*-hez fűződő szoros kapcsolata is emellett szól, hogy nem csupán értelmezni, mint inkább formálni kívánta a „*végidők próféciai menetrendjét*”. Tény, hogy az általa előterjesztett téves elgondolások uralják a neoprotestáns kereszténység értelmezését és tételit, ami jellegzetesen „*keresztény cionista*” irányvonal.

2. A Leslie-klán

Bertalan apja *László* (Szár László), akinek felesége a *varég-rusz Premislava*, a kijevi király lánya volt. Így *Bertalan* teljes neve: „*Bartholemew Ladislaus Leslie*”, aki a *Ros/Ross vonal* őse lett, azaz „*Earl of Rothes*”. *Bertalan* nagyon okos és bátor férfi volt. Egy alkalommal *Margit* királynőt vitte lován egy megáradt folyón át, miközben a királynőt a folyó elsodorja. *Leslie* azzal mentette meg a királynőt életét, hogy rákiáltott, „*ragadd meg az övet*”, amire a királynő válasza az volt, hogy a csat összeköt bennünket. Így lett a *Leslie klán jelmondata: „Grip fast”*.

Bertalan először kormányzó, majd kancellár lett. III. *Malcolm* király az alábbi birtokokat adományozta neki: *Fife*, *Angus*, *Mearns* és *Aberdeenshire*, amely terület neve után kapta a *Lesselyn* nevet. Skócia korai történelme véres honvédő harcokkal van tele, amelyeket leginkább az angolok ellen vívtak. Ezek közt is a legkiemelkedőbb az I. *Edvárd angol király* elleni függetlenségi harc. Az angol király 1296-ban körutatót tett Skóciában a véres leszámolás után (ezt énekl meg *Arany János A walesi bárdok* című művében), hogy hódoltassa a skót városokat. Mindenhol, a legkisebb városban is hűségnyilatkozatot kellett tenni a skótoknak aláírásukkal és pecsétjükkel az ún. *Rongyos Tekercsen/Ragman Roll*-on, ami tulajdonképpen a számtalan kicsikart aláírástól rongyolódott el. Ezen a tekercsen a *Leslie klán aláírása nem szerepel*.

1320. április 6-án *Sir Andrew de Lesly* aláírásával is hitelesített *Függetlenségi Nyilatkozat/Declaration of Abroath* tartalmazza a *skót nemzet függetlenségét és szkíta eredetét* hangsúlyozó, a pápához benyújtott dokumentumát, ami az Amerikai Függetlenségi Nyilatkozat példájaként is szolgált. Azóta ezen a napon a világ minden skótja nemzeti öltözetben ünnepli az eseményt, bárhol is legyen (skót összetartozás). A *Leslie* család is megírta saját történetét: „*A Leslie család történelmi feljegyzései*” címmel (K. H. Leslie, 1869). A *Leslie* klán katonai és diplomáciai szolgálatot teljesített különösen Közép-Európában, így 1683-ban a török elleni *bécsi ostromban* való részvétel miatt építették fel a Habsburgok az ún. „*Skót templomot*”, amit melki-bencés szerzetesekkel népesítettek be, vagy diplomáciai küldetést vállalt *Istambulban*, a békekötés érdekében II. *Mehmed* szultánnal tárgyalt, vagy *Szlavóniában/Stíriában* magas tisztséget töltött be... *Irodalom: <http://www.rootsweb.com> <http://www.churchofgod.hu>*

Dr. Somos Zsuzsanna

Az ikon egy képbe foglalt imádság

Fenyvesi András ikonfestő

Zuglói lakásának ablakában, – amikor megérkeztem, – kis magyar zászlót lengetett a szél. Szobájában, csoportokban rendezett ikonképei fogadtak, mely hitét bizonyították, és a festmények első pillantásra is olyan értéket képviseltek, hogy Fenyvesi András ikonfestő a magazin célkitűzését követi. Hitéről, magyarságáról és értéket teremtő munkásságáról kérdeztem.

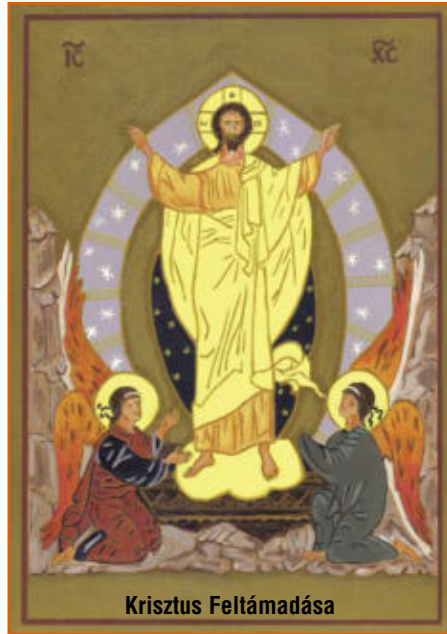
Mezőkövesden 1942-ben születtem, polgári család, ötödik, legkisebb gyermekeként. Édesapám korai halálához a szibériai hadifogság is hozzájárult. Arra emlékszem, hogy a ház körül mindent megcsinált, és én segítettem neki, mert ezek a tevékenységek vonzottak. Édesanyámtól hitemet, tisztességet, a családszeretetet kaptam, amit egész életemben megtartottam, ennek szellemében élek boldog házasságban 44 éve. Ilyet kívánok mindenkinek, de nem ilyen küzdelmeset!

Tanulmányaimat Bu-dapesten, a Városmajor utcai iskolában kezdtem.

Hittanra a közeli Árkay Aladár tervezte, neves művészek által díszített templomba jártam. A színes üveglakokon átjövő fény, a szentek képét rám vetítette, mintha néztek volna, beborítottak, és nagy hatással voltak rám. Azóta a templomok belső képe mindig megmaradt bennem. Budapesti Ipari

Szövetkezeteknél dolgoztam, szerelő majd építés vezetőként mentem nyugdíjba. Az egész ország területére kiterjedt munkánk, megbecsülték, változatos feladatokat kellett megoldanunk. Utána kiváltottam az ipart, szerettek a kerületben, ahol sokszor segítettem a rászorulókat. 1978-ban, hazahozták a Szent Koronát. Szent István uralkodónk II. Szilveszter pápától kapta, és jelentős védő szentekkel díszítették. A két gyógyító szentet lemásoltam, ezzel kezdődött ikonfestésem.

Közben gazdálkodtunk Szentmártonkátán levő telkünkön, szőlőt termesztettünk, nyulat, kecskét, csirkét, libát, kacsát tenyésztettünk, beépültünk a falusi életbe. Szerettük őket, tiszteltük és becsültük munkájukat, elfogadtuk kultúrájukat. A rendszerváltáskor megszűnt az Ipari

Krisztus Feltámadása

Golgota

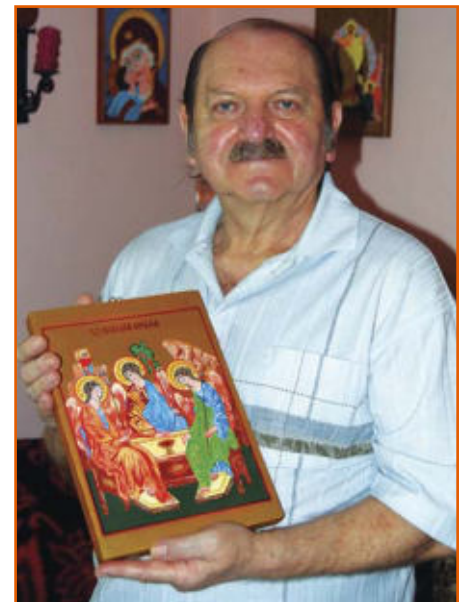

St. István Magyarok Királya

St. Margit

Szövetkezet, munkanélküliségemet a vidéki élet és munka kárpótolta. Senki sem tudta, hogy milyen kis pénzből élünk. Majd egyik tavasszal el kellett adnunk a telket, de ősszel vettünk másikat, mert nem bírtuk ki a jó falusi levegő, és élet nélkül. Rendbe tettük, majd a harmadik telkünk és házuk Tápiógyörgyén szép rendezett faluban volt. Felújításán dolgoztunk, a fürdőszobát akartam megcsinálni, amikor 2006-ban hirtelen a súlyos betegség levett a lábamról, több műtéten estem át, jelenleg is állandó orvosi felügyelet alatt állok. Azt mondják, akitől a Jóisten elvett valamit, ad is neki utána. Ekkor fordultam a szentek felé, és intenzíven elkezdtem festeni. A Táncsics Művészkörben találkoztam Simon M. Veronikával, akit nagyon tisztetek, és bízottat a további alkotó munkára.

Lefestettem a Szent Korona képeit, Krisztus sorozatát, és az Árpád házi Szenteket. Történelmünkben az egyedül álló, mert egyik nemzet sem büszkélkedhet ilyen sok szenttel. Az ikon, nem ihletett állapotban festődik, hanem a szentatyák által meghatározott, leírt szigorú módon betartott technika szerint kell elvégezni. A festő, ezeknek a kritériumoknak a szigorú kivitelezője. Az ikonfestő a Jóisten meghosszabbított karja. Meggyőződésem, amit tudok, fentről vezérlik. Képeim meg vannak szentelve, hiszek segítő erejükben, és méltó helyen őrzöm őket. Készít-

tésük hosszadalmas, mert több évig száradó bükk és hársfa alapra, vásznat ragasztok és többretegű nyúlenyves bevonatot, kréport viszek fel. Simára csiszolás után, akril festékkel festek, először a sötét tónusokat, majd a világosabb színeket teszem fel. Szakkönyvekből és az internetről kutatom az ikonfestés tudomá-

nyát. Négy megszentelt ikonomat templomoknak adományoztam, és ott őrzik. Feleségem egyben kritikusom is, és szervezi a kiállításaimat. Már 14 helyen, templomokban, művelődési házakban, és könyvtárakban mutattam be képeimet. Tagja vagyok a Cserhát Művész Körnek, és alkotó munkám elismeréséül 2010-ben Cserhát Arany – Art – díjat kaptam. Végezetül úgy érzem Ady Endre verse reám is illik:

„Az élet már adott sokat,
Bódítót, furcsát és keservet,
De még valamit tartogat.”

Németh Andrea

Esterházy János mártíriuma

A „mártír” szó valóban tanút, keresztény értelmezésben vértanút jelent. A vértanúságot tulajdonképpen az Isten ügyéért való teljes odaadasként, életünk Istennek való teljes felajánlásaként értelmezzük. Így azok is Isten mártírjai, tanúi lehetnek, akiknek hitükért nem kell erőszakos halált halniuk, mégis egész életüket Isten és embertársaik szolgálatára, az igazság és szeretet érvényesülésének képviselésére áldozzák.

Ilyen mártírként tekinthetünk Esterházy Jánosra is, aki önzetlenül áldozta fel életét embertársaiért, bátran közdött az emberi jogokért, igazságosságért és a békéért. Kezdetből fogva kiállt a magyar kisebbségi egyenjogúsága és autonómiája mellett, és figyelmeztetett a Csehszlovák Köztársaság kisebbségekkel szembeni asszimilációs törekvéseire. 1936-tól az Egyesült Magyar Párt ügyvezető elnökeként lépett fel és fáradhatatlanul tovább küzdött a jogtalanságok és a nacionalista elnyomás ellen. A Kassára bevonuló Horthy Miklós kormányzótól azt kérte, hogy ugyanazokat a jogokat biztosítsa a Magyarországra kerülő szlovákoknak, mint amelyekért ő küzd a Szlovákiában maradó magyarok számára: „Mi, ittmaradt magyarok ígérjük, hogy kezet adunk az itt élő szlovák testvéreinknek és velük együtt dolgozunk egy szebb jövőért. Az ideát lévő magyaroktól pedig kérem, hogy az idecsatolt szlovákok nemzeti érzéseit tartsák a legmélyebb tiszteletben, engedjék meg, hogy ugyanúgy élhessenek itt, mint ahogy azt mi magunknak odaát követeljük.” (Kassa, Esterházy János beszédéből Horthy Kassára való bevonulásakor, 1938.) A

Jozef Tiso által vezetett szlovák fasiszta bábállam idején Esterházy rendíthetetlenül küzdött a nemzeti és emberi jogokért. Ő volt a pozsonyi parlament egyetlen olyan képviselője, aki nem szavazta meg a zsidók deportálásáról szóló 1942-es törvényt. Erről így nyilatkozott: „Szégyenletes dolog, hogy egy kormány, amelynek elnöke és miniszterelnöke jó katolikusnak vallja magát, zsidó lakosságát Németországba deportáltatja, a hitleri koncentrációs táborokba. Azért nem szavazok a javaslat mellett, hanem ellene, mert mint magyar és keresztény és mint katolikus a javaslatot istentelennek és embertelennek tartom.” (Pozsony, parlamenti megnyilatkozás, 1942.) A háború embertelensége idején is a keresztény hit buzgó megvallója, az üldözöttek önfeláldozó és bátor védelmezője volt minden veszély közepe. Sok zsidó család köszönheti neki megmenekülését. Felemelte szavát mindenemű (nemzetiszocialista és kommunista) diktatúra és jogtörés ellen. A gróf 1945-ben Nyugatira menekülhetett volna, de nem hagyta el övét, pedig az oroszok Pozsonyba való bevonulása előtt már attól kellett tartania, hogy elhurcolja a Gestapo. Ő azonban tudatosan vállalta a mártírútot, amint arról egy korábbi írásában próféta szavakkal vallott:

„Ha szenvednünk kell magyarságunkért, panasza és zokszó nélkül tesszük ezt, mert mentül szilárdabban állunk ilyen körülmények között, Isten adta jogaink alapján annál értékesebb tagjai leszünk a nagy magyar közösségnek és annál eredményesebben tudjuk majd szolgálni Isten segítségével örök magyar céljainkat.” (Esti Újság 1939.) 1945. április 20-án lefogatta az őt békés szándékkal felkereső Esterházyt, és átadta őt a

szovjet katonai rendőrségnek. Több társával együtt Moszkvába hurcolták. Egy kirakatper során szovjetellenes fasiszta tevékenység címén kényszermunkára ítélték, amelyet 1949-ig, Csehszlovákiába való visszatéréséig végzett. A Gulág poklában is erőt merített hitéből és fogolytársait is bátorította. A Szlovák Nemzeti Bíróság így aztán 1947. szeptember 16-án – távollétében – Esterházyt kötél általi halálra ítélte. Esterházy gróftól azonban végül is nem végezték ki, hanem a halálos ítélet elnöki kegyelemmel életfogytiglani börtönbüntetésre változtatták. Több szlovákiai és csehországi börtönben is raboskodott, míg nem hosszú szenvedés után a mirovi börtönben 1957. március 8-án halt meg. Esterházy János egész életét magyarsága, keresztény hitvallása, demokrácia volt határozta meg, a 20. század bátor, önfeláldozó magyar politikusi közé tartozik.

A Rákóczi Szövetség és a felvidéki magyar társadalmi szervezetek 2007-et Esterházy-émlékvé nyilvánították, hogy felhívják a figyelmet Esterházy János szellemi nagyságára, aki az önfeláldozás nemes példáját nyújtotta az egész magyarság és minden jóakarú keresztény ember számára. Keresztényként és magyarként is valóban tanúságtévő életet élt. Példát mutatott arra, hogyan őrizzük és erősítsük a keresztény magyarságot. Utat akart mutatni a magyarság számára, amely a Szent István-i eszmeiség építőköveivel volt kiköveztve. Őt is utolérte a próféták sorsa, bátor kiállásáért és megingathatatlan erkölcsi állásfoglalásáért gyalázták és támadták a keresztény- és magyargyűlölő erők, s végül elhallgattatták, ám életpéldája ma is tisztán ragyog előttünk. Esterházy János mártírúma adjon nekünk erőt, hogy mindig kiálljunk az igazság s az igazi értékek mellett, ahogy azt ő minden veszély közepe sem habozott megtenni.

Dr. Karaffa János

Létezik Örök Békesség? – Meggyőződésem: igen!

Novemberben halottainkra emlékezünk

smét reánk köszönt a Reformáció-, Mindenszentek ünnepe és Halottak Napja. Én most a legutóbbiról mondanék néhány gondolatot.

Felgyorsult a világ, s benne mi is. A római bölcsek ezt így fogalmazták meg: Tempora mutantur et nos mutantur in illis. Hogy a világ szerintem miféle halad, arról hadd ne említsek semmit. Halottak napja. Lehet emlékeznünk, nemrég elhunyt szeretteinket gyászolnunk, de tekinthetünk vissza és előre is –, de erről majd később. Sokat változtak temetkezési szokásaink és talán költségkímélés okából sokan választják az urnás-, ham-

vasztásos végső búcsút is. Némelyek az urnát különféle okokból otthon tartják. A koszorú, virág, mécses elhelyezését nem kevesen ünnep utánra halasztják – részben a közlekedési nehézségek miatt, részben a szaporodó-, már-már profi zseblopások és a koszorúk, csokrok eltolvajlása miatt. Mások otthon gyűjtanak gyertyát és emlékeznek, emlékeznek. Hát, igen, a múltbeteintésről is írtam. Vajon mindent megadtunk-e Szeretteinknek: gondoskodásban, gyengédségben. És most – nem először – itt va-

gyunk a jövőbetekintés mozzanatánál. Vajon nem kellene-e sok mindent másként értékelnünk, másként élnünk, Istenkereső úton járnunk, ha ezt eddig nem tettük. És nem kellene-e öregjeinket, koros barátainkat jobban becsülnünk, jutna-e időnk jóízű, talán múltbeteintő beszélgetésekre, fokozottabb gondozásra, ápolásra, lendülhet-e tekintetünk, s kezünk az annyira vágyott simogatásra. Az est november másodikán is ráborul hazánkra, s a Szeretet, emlékezés lángjait borító temetőkre is.

Kedves Olvasó! Gondolkodj szavaimon múltba és jövőbe tekintve is, de gondolj a névtelen, az ismeretlen helyen nyugvó hőseinket takaró sírhalmokra és a fájdalmasan kiáltó tömegsírokra is. Békés, áldott, és elgondolkodtató ünnepet kívánok.

Bayer Emil

Az elmúlt két évtizedben több mint 120 táborban, 60 településen, 10000-nél is több gyermeket, fiatalt és felnőttet táboroztatott már a Szentjánosbogár Közösség. A mozgalom a jubileum alkalmából az egész év folyamán a szokásos eseményein túl különleges programokkal is várja a közösség tagjait és az érdeklődőket. A Szentjánosbogár közösség jelenleg közhasznú egyesület formájában működik, és célja a közösségépítés, a keresztény hit átadása a keresztény,

Húsz éves a Szentjánosbogár Közhasznú Egyesület

bajnokságot, tartanak évközi miséket, lelkipályaköröket és a szentjánosbogár névből adódóan „rajzást”, ahol Szegeden, ill. Budapesten összegyűlnek a „bogarak” és játékkal, beszélgetésekkel töltik a napot. Emellett számos településen működik bogárklub, ahol hetente, kéthetente összegyűlnek a gyerekek és fiatalok, és vezetőjükkel beszélgetnek, játszanak.

Szemlélete: A szentjánosbogár közösség sajátja az elfogadás. Mindenkit befogadnak és elfogadnak, a megtért és a vallás iránt érdeklődőket egyaránt

de akár nem hívő gyermekek számára is. Ezért tartja szem előtt kapcsolatainak minőségét és lelki programjai igényességét különböző tevékenységei során, amelyek egyfajta szolgálathoz, az önkéntességhez kapcsolódnak.

Története: A nyolcvanas évek végén Dunaeszrin a két helyi plébánia vonzásában élő fiatal szülők közössége életre hívott egy gyerekklubot, amelynek neve „Szentjánosbogár” lett. A kezdeményezés abból a felismerésből indult, hogy a döntően nem keresztény szemléletű közegben – amilyen az óvoda, az iskola –, a saját, keresztény lelkiéletben nevelt gyerekeik átveszik a többség viselkedési mintáit. Az a vágy vezérelte a felnőttek csapatát, hogy a gyerekeknek a „saját bandában” könnyebb legyen megtanulni a mindennapi keresztény értékrendet és megtapasztalni jótékony hatását az emberi kapcsolatokban. A klub mellett a közösség kéthetente újságot készített a kis „szentjánosbogarak” számára. Majd 1990-ben a jezsuita Szív újság főszerkesztője, páter Sajgó Szabolcs jezsuita megismerkedett a Szentjánosbogár újsággal és felajánlotta, hogy beemelje a Szívbe, az onnan régóta hiányzó gyerekvótá helyére. A közösség azóta is jelentős lelki és anyagi támogatást kap a jezsuita rendtől.

Tevékenység: 1991-ben megszervezték az első tábort, amelynek akkora sikere lett, hogy a következő években növelni kellett a táborok számát, így a helyi közösség pár év alatt országos méretűvé nőtte ki magát. Az elmúlt 20 évben közel 130 táborban több mint 10000 gyermeket és

felnőttet táboroztatott a közösség, ahol kis csoportokban 10-20 év közötti fiatalok kaphatnak lelki feltöltődést. Két tábori résztvevő beszámolójában az alábbiakat olvashatjuk: „A bogártáborból mindig úgy megyek haza, hogy kicsit rájövök, hogy hogyan kéne élni, mindig rengeteget kapok, tanulok magamról, az emberekről, és az elfogadásról.” „Nem lehet felsorolni mindazt, amit kaptam. Szeretet, elfogadás, bátorítás, őszinte érdeklődés, megértés, mosolyokat, összekacsintásokat; hát egyszerűen mindazt megkaptam, ami egy igazi, nagyon mély barátságban benne van. Úgy éreztem, hogy mindegy ki és mi vagyok, engem itt akkor is meghallgatnak és szeretnek.” A táborok mellett azonban számos más eseményt is szerveznek a gyermekek és fiatalok számára, hogy a közösséghez tartozás élménye egész évben megmaradjon. Minden évben kétszer tartanak bált, ahova a felnőtteket invitálják, minden májusban, immár 14 éve, megrendezik az országos méta-

várják programjaikra. A közösség pedagógiájának lényege a feltétlen elfogadás, a mindennapi kereszténységre formálás, az önkéntesség és a felelősségre tanítás méghozzá az alá- és fölérendeltség nélkül. A közösségben nem fontos a kor, illetve arra törekednek, hogy azoknak a gyerekeknek, akik idő közben felnőttek, számos lehetőségük legyen arra, hogy ne csak élvezzék a közösség által nyújtott élményeket, hanem részt is vegyenek a háttérmunkában, szervezésben és a táboroztatásban – mindezt önkéntesen, saját idejüket és képességeiket ajándékká adva. Így már évek óta működik a vezetőképző, ahol a fiatalok egyfajta képzést kapnak a bogárpedagógiáról, a felelősségről és csoportvezetésről.

Jubileumi év: Idén 5 gyerek-, kamasz-, egy ifjúsági-, egy családos- és egy felnőtteknek szóló tábort tartott az egyesület. Az előzőekben ismertetett már meglévő programok is jubileumi színezetet kaptak, többek között régi tagok visszahívásával és emlékek felelevenítésével, de ezen kívül megrendeztük, a jubileumi hetet, amely szeptember 17-től 23-ig tartott, 24-én pedig fesztivállal záródott. A hét során több program is volt, többek között városjáték, koncertek, játékos teaház, fesztivál és a közösséget bemutató egyéb események. További rendezvényeinkre mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információk folyamatosan kerülnek fel az egyesület honlapjára www.szentjanosbogar.hu

Szentjánosbogár közösség

Szeptember 18-án este ért véget a magyar városok és falvak ünnepe, az immáron negyedik alkalommal megrendezett Nemzeti Vágta. A budapesti Hősök terén a Bajai Kistérség település versenyzője, Molnár Gyöngyi emelhetne magasba a bajnoki cím dicsőségének vándordíját, a Nemzeti Vágta '48-as huszárszablyát. A bajno-

A Vágta vezérkara

ki cím mellett ő vihette haza nevezőjének a 10 millió forintos fődíjat. A második helyet Almáskeresztúr, a harmadik helyet pedig Siófok szerezte meg. Az ötnapos országimázs-fesztiválon 150000 feletti látogató szórakozott a színes programokon. A esemény szervezői minden évben felajánlják a Nemzeti Vágtát egy, a magyarság történelmében kiemelkedő családnak, személynek. Idén azt a két embert emelték ki, akik világszerte ismertté tették a magyar huszárt: Bercsényi Miklóst és fiát, Bercsényi Lászlót. Látványos parádékon és bemutatókon elevenedtek meg a magyar hadtörténelem pillanatai, és a magyar hagyományőrök legjobbjainak jóvoltából a televízió keresztül milliós nézősereg élvezhette lovas tradícióink szépségét.

A magyar városok és falvak ünnepének történetében másodszer elevenedett meg, a Kocs községben nagy múltú visszatekintő versenye, a kocsisalás. A község legjobbjai sportolókól és művészekből álló csapatot hívtak ki. A Klausmann Viktor élő kommentálásával kísért Paksi Atomerőmű Kocsisaló versenyt végül Kucsera Gábor, Katus Attila, Bárdosi Sándor, Kotmann György, Kiss Gergely, Atom Anti részvételével, a sportolók csapa nyerte. Idén új sportág is született a Hősök terén. Az MVM-Trade Fogatvágta Sztárfutamában, amelyben erre a versenypályára tervezett speciális fogatkocsik versenyeztek, Keresztes Ildikó, Rékasi Károly, Pataky Attila és Piroch Gábor csapott a lovak közé. A csöppet sem veszélytelen küzdelemben végül Keresztes Ildikó nyert, Lázár Zoltán többszörös fogathajtó

A versenyzők és a résztvevők bevonulnak a pályára, a huszárok a Vándor Díszszablyával az esküdtételre

Keresztes Ildikó és segédhajtója Lázár Zoltán a nyertes a Jótéekonyági futamon

A Vágta győztese Molnár Gyöngyi a Vágta főkapitányával Székely Tiborral és a díszszablyával

Fotók: **Somogyi György**

bajnok segítségével. Az új, látványos verseny azonnal a közönség kedvencévé vált. Az ismert arckok mellett a történelmi magyar ménesek – mint Bugacpuszta, Kisbér, Bábolna, Szilvásvárad – színében versenyző profi hajtók is elindultak. Az első helyet végül óriási küzdelemben Kisbér színében, Galambos Nándor szerezte meg. A Nemzeti

Szkíta harcokcsi versenyzők

Vágta Döntőjének napján, az OTP Bank Jótéekonyági Sztárfutamának hazai hírességei, Trokán Nóra, Szöllőssi Györgyi, Hajas László, Kaszás Géza és Kunkli Tivadar álltak a rajtszalaghoz. Idén Hajas László óriási hajrával nyerte meg a versenyt. Ezzel nagy álma vált valóra. 100000 forintos nyereményét a Tűzoltó utcai Gyermekklinika megsegítésére ajánlotta fel. Lázár Vilmos a Magyar Lovasszövetség és a Nemzeti Vágta elnöke örömmel számolt be arról, hogy a 13 sikeres vidéki, és egy határon túli előfutam megrendezésével, immáron 12 hetes országos rendezvénysorozattá bővült a Nemzeti Vágta, amelyet hatalmas médiaérdeklődés kísérte. A versenyre hetvenkét település nevezett, az idei Nemzeti Vágtának 7 határon túli magyar település is a vendége volt. A Hősök terén megrendezett műsoroknak több mint 300 fellépője volt, a számos díszvendég között 52 polgármester, a kormány több minisztere, államtitkára is megjelent a Nemzeti Vágtán. Kelemen Ildikó

A szilvásváradai lipicai ménes világhírű bemutatója a spanyol lovasiskola

Nemzeti Huszár Banderium

Nyeregbe Magyarország!

Régebbi számaink telefonon megrendelhetők postai utánvétellel.
 Telefon: 221-1524 vagy mob: 06-70-244-0240 Interneten is fogadunk megrendeléseket:
www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@szentkereszt.hu

Előfizetési megrendelő

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint ..... példányban.

Előfizetési díj: 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve: .....

Cím: .....

Kézbesítési cím: .....

(csak akkor töltsse ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

.....
 aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

**Veritas Invest Zrt.
 1142 Budapest
 Erzsébet királyné útja 86.**

F e l h í v á s

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő – kíván segíteni, élelmiszer- és gyógyszersegélyekkel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!

Támogassa adója 1 %-val kiemelten
 közhasznú alapítványunkat!

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY
 OTP Bank 11714006-20385251
 Adószám: 18161980-1-42

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

HOTEL VERITAS

MEGNYITOTTA KAPUIT BUDAPEST LEGÚJABB SZÁLLODÁJA
A VÁROSKÖZPONTTÓL 10 PERC SÉTÁRA, BEVEZETŐ ÁRAKKAL!
PRÓBÁLJA KI ÖN IS, NEM FOG CSALÓDNI!

Budapest XIV. ker., Magyoródi út 8.

Tel.: 273-2230, 273-2233

Mobil: (06-30) 934-2541

Fax: 222-4792

Internet: www.hotelveritas.hu

e-mail: hotelveritas@axelero.hu

